ግብርና ሚኒስቴር
MINISTRY OF AGRICULTURE

በግብርና ሚኒስቴር

የግብርና ኤክስቴንሽን ዳይሬክቶሬት

በአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር አካባቢ ሊተገበር የሚችል የኤክስቴንሽን ሥርዓት

ጥር 2012 ዓ.ም

አዲስ አበባ

ድርሞ ወይም አጠቃሎ (executive summary)

¾Ów`“ S` ›=”Æeƒ] MTƒ ¾›=¢•T> þK=c=” Sc[ƒ uTÉ[Ó ¾Ów`“” U`ƒ“ U`•T’ƒ uT>ðKÑ¨< SÖ”ና Ø^ƒ uTdÅÓ ¾UÓw ªeƒ“” KT[ÒÑØ“ KÑuÁU ¾T>J’< U`„‹” KTU[ƒ uScŸ< ¾}cT\ ሁሉ ቅንጅታዊ አሰራርን በማጎልበት KU`ቱ •ÉÑƒ ያላሰለሰ ጥረት ማድረግ ይጠበቅባቸዋል$

ከእንስሳት ሀብት ልማት ፍኖተ ካርታ በተገኘው መረጃ መሰረት የሀገራችን የቆላማው አካባቢ ከአገሪቱ ጠቅላላ የቆዳ ስፋት 60 በሙቶ የሚሸፍን ሲሆን ከጠቅላላው ሕዝብም 12 በሙቶ የሚኖረው በዚሁ አካባቢ ነው$ የአካባቢው ሕብረተሰብ ዋነኛ መተዳደሪያ በእንስሳት ዕርባታ ላይ የተመሰረተ ሲሆን፣በተወሰኑ አካባቢዎች አነስተኛ መስኖና ዝናብ በመጠቀም የሰብል ልማት ሥራዎችን ያከናውናሉ$

አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ የሚያጋጥሙትን ችግሮች ለመፍታትና ምርትና ምርታማነትን ለማሳደግ ተስማሚ የሆኑ የምርምር ውጤቶችን / ቴክኖሎጂዎችን ለማመንጨት የምርምር ተቋማት ተመስርተው ጅምር እንቅስቃሴዎች በመከናወን ላይ ይገኛሉ$

ለሕብረተሰቡ ቀልጣፋና ዘለቄታነት ያለው የኤክስቴንሽን አገልግሎት ለመስጠት ያመች ዘንድ ባህላዊ አደረጃጀትና አካባቢያዊ እውቀት በመጠቀም ¾Ò^ ፍላጎትን መሰረት ባደረገ መልኩ አርብቶ/ ከፊል አርብቶ አደሮችን እንዲሁም ሴቶችንና ወጣቶችን በግልና በቡድን በማደራጀት የተለያዩ መልዕክት ማስተላለፊያ ዘዴዎችን በመጠቀም አገልግሎቱን ተደራሽ ለማድረግ ያስችላል፡፡

ዋና ዓላማውም በአገሪቱ የተቀየሰውን ግብርና መር ኢንዱስትሪ ልማት ፖሊሲና ስትራቴጂ አቅጣጫን በመከተል የህብረተሰቡን ኑሮ ማሻሻል ሲሆን ውጤታማነቱ እየታየ ከ5-10 ዓመት የሚያገለግል ሆኖ እንደ አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ ፍላጎትና ወቅቱ ከሚጠይቀው ሁኔታ ጋር እየተገናዘበ በየ 5 ዓመቱ ሊሻሻል ይችላል፣

አገልግሎት አሰጣጡ ¾›`w„ ›Å\” የአኗኗር ²Ãu? ተከትሎ በ}”kdni ›kራረw ²È KT>”kdkc< ›`w„ ›Åa‹ ux•¨< ›wa uSÕ´ ¨ÃU u›ካvu=¨< vKS<Á-‹ ¾T>cØ J• KŸòM ›`u„ ›Åa‹“ KTÃ”kdkc< ›`w„ ›Å` u?}cx‹ uSÅu—’ƒ ¾T>cØ ÃJ“M::

የግብርና ኤክስቴንሽን ukØታ ¾T>Ÿ“¨” •Lò’ƒ Áለባቸው u¾Å[Í¨< ÁK< ¾አርብቶ አደር Ów`“ MTƒ ›eðéT> ›"Lƒ “ተ¨<::በየደረጃው የሚገኙ ፈጻሚ አካላት የውድድር መንፈስን በመፍጠር የስራ ተነሳሽነትን በማሳደግ የኤክስቴንሽን አገልግሎት አሰጣጡን ውጤታማ ለማድረግ ትኩረት ሊሰጠው የሚገባ ጉዳይ ነው፡፡

¾›?¡e,”¡” Y`¯ƒ u¾Ñ>²?¨< እÁÅÑ ŸT>S×¨< ›ÖnLÃ õLÑAƒ“ }Kªªß G<’@ታ ጋር እ¾ታ¾“ እ¾}ÑSÑS ShhM ¾T>Ñv¨< c=J” uT>Å[Ñ¨< የÓUÑT ¨<Ö?ƒ SW[ƒ የTe}ካŸÁ እርምጃ የሚደረግበት G<’@ታ Ã•^M

አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ የሚያመርተውን ምርት እሴት በመጨመር ለገበያ ማቅረብ እንዲችል የስልጠናና የምክር አገልግሎት ሊሰጥበት የሚችል የኤክስቴንሽን አቀራረብ መሆን ይኖርበታል፡፡ ምክንያቱም አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ ምርት ቢያመርትም በምርቱ ላይ እሴት በመጨመር ገበያ እንዲያገኝ ካልተደረገ ከግብርናው ክፍለ ኢኮኖሚ ተጠቃሚ አይሆንም፡፡

የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩን ምርት እና ምርታማነትን በጥራትና በመጠን ከማሳደግ አንፃር ምርጥ ተሞክሮን ማስፋት ቀዳሚው ተግባር ሲሆን ሞዴል አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች ደረጃ ተሞክረው ውጤታማ መሆናቸው የተረጋገጠላቸው ቴክኖሎጂዎችን እና የአሰራር ዘዴዎችን በማሰባሰብ እና በመቀመር ወደ ሌሎች ተመሳሳይ አካባቢዎች እንዲሰፋ ይደረጋል፡፡

ማውጫ

ድርሞ ወይም አጠቃሎ (executive summary)..
1. መግቢያ **4**
2. ጥንካሬ፣ድክመት፣መልካም አጋጣሚዎችና ሥጋቶች ትንተና **4**
3. ዓላማ 5
3.1. ዋና ዓላማ- 5
3.2.ዝርዝር ዓላማዎች 5
4. መርሆዎች... **5**
5. የስርዓቱ ወሰን **6**
6. ግቦች 6
7. አስፈላጊነት.. **7**
8. ታሳቢዎች **7**
9. የአተገባበር አቅጣጫዎች **8**
9.1. የአኗኗርና የግብርና አመራረት ዘይቤን የተከተለ የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት 8
9.1.1.በአርብቶአደር አካባቢ/ Pastoral areas/.. 8

9.1.2.በከፊል አርብቶ አደር አካባቢ / Agro (pastoral areas/ 13
9.2.ገበያን መሰረት ያደረገ የኤክስቴንሽን አገልግሎት 15
9.3.የዳይቨርሲፊኬሽን እና የክላስተር አመራረት ዘዴ........ 15
9.3.1.ዳይቨርስፊኬሽን 15
9.3.2.የክላስተር/ስፔሻላይዜሽን አመራረት ዘዴ........ 15
9.4.ሁሉንም ማህበረሰብ ያቀፈ የኤክስቴንሽን አገልግሎት /Inclusive Extension Service/ 15
9.5.የብዙ ተዋናዮች (Pluralsitic) የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት 16
9.6 መልካም ተሞክሮን ማስፋት 16
9.7 አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩን እውቀትና ክህሎት ማጎልበት፡- 16
9.7.1.በሞዴል አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች የስራ ቦታ ላይ የሚሰጥ ስልጠና 16
9.7.2.የአርብቶ አደር ማሠልጠኛ ማዕከላትን መሠረት ያደረገ ስልጠና 16
9.8.የአርብቶ አደር ማሰልጠኛ ማዕከላትን መሰረት ያደረገ የኤክስቴንሽ አገልግሎት 17
9.9.ተሳትፏዊ የግብርና ኤክስቴንሽን 18
9.10.ህብረተሰቡን ማነሳሳት 18
9.11.ህብረተሰቡን ማደራጀት 18
9.12.የተቀናጀ የወንዞች ተፋሰስ ልማትን መሰረት ያደረገ የኤክስቴንሽን አገልግሎት 19
10. የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት አሰጣጥ 19
10.1.ሙሉ ፓኬጅ **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**
10.1.1. የሙሉ ፓኬጅ አፈጻጸም አቅጣጫዎች 19
10.2.መልካም ተሞክሮ ፓኬጅ ማስፋት 20
10.2.1. መልካም ተሞክሮን ለማስፋት የምንከተላቸው አቅጣጫዎች 20
10.3.እሴት ለመጨመር የሚሰጥ የኤክስቴንሽን አገልግሎት 21
10.4.የአርብቶ አደር የማሳ/የሥራ ቦታ ላይ ትምህርት (PFS) 21
11. የግብርና ኤክስቴንሽን ተጠቃሚ ህብረተሰብ 22
12. የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት ሰጪ ተቋማት አደረጃጀት የስራ ተግባራትና ኃላፊነት 23
12.1.የግብርና ሚኒስቴር የኤክስቴንሽ ቴክኒክ ቡድን ጥንቅር ተግባርና ኃላፊነት 24
12.2. የክልል አርብቶ አደር ግብርና የኤክስቴንሽ ተክኒክ ቡድን ጥንቅር ተግባርና ኃላፊነት 24
12.3.የወረዳ አርብቶ አደር ጽ/ቤት የኤክስቴንሽ ቴክኒክ ቡድን ጥንቅር ተግባርና ኃላፊነት 25
12.4.የአርብቶ አደር ህብረተሰብ አደረጃጀትና ተግባራት 26
12.4.1. የልማት ቡድኖች አደረጃጀት ከልማት ሰራተኞች ጋር ያላቸው ግንኙነት 26
13. የኤክስቴንሽን ስርዓቱ ከልማት አጋር አካላት ጋር ያለው ቅንጂታዊ አሰራር 29
13.1.የግብርና ምርምርና የኤክቴንሽን ግንኙነት 29
13.2.ከልማት አጋር አካላት ጋር የሚኖር ግንኙነት 30
13.2.1. ከግብዓት አቅራቢዎች ጋር የሚኖር ግንኙነት 30
13.2.2. ከብድር ተቋማት ጋር የሚኖር ግንኙነት 30
13.2.3. መንግስታዊታዊና መንግስታዊ ካልሆኑ ድርጅቶች ጋር የሚኖር ግንኙነት 31
14. ሥልጠና 31
14.1.የባለሙያዎች ስልጠና 31
14.2.የልማት ሰራተኞች ስልጠና 31
14.3.የአርብቶና ከፊል አርብቶ አደሮች ስልጠና 32
14.3.1. በአርብቶ አደር ማሰልጠኛ ጣቢያ የሚሰጥ ስልጠና (modular training) 32
14.3.2. የፓኬጅ ስልጠና 32
15. የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት አሰጣጥ ዘዴዎች 33
15.1.ግላዊ የአቀራረብ ዘዴ 33
15.2.ቡድናዊ የአቀራረብ ዘዴ 33

15.2.1. ሰርቶ ማሳያዎች 33
15.2.2. የጋራ መስክ ጉብኝትና ልምድ ልውውጥ 35
15.2.3. የአርብቶ/የከፊል አርብቶ አደሮች በዓል ቀን 35
15.2.4. ትዕይንተ ግብርና 35
15.2.5. የብዙሃን መገናኛ ዘዴዎች 36
15.3.የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት ሰጪዎች ተግባር እና ኃላፊነት:- 36
15.3.1. የፌደራል ግብርና ኤክስቴንሽን ተግባርና ኃላፊነት 36
15.3.2. የክልል ግብርና ኤክስቴንሽን ተግባርና ኃላፊነት 37
15.3.3. የወረዳ ግብርና ጽ/ቤት ኤክስቴንሽን ተግባርና ኃላፊነት 38
15.3.4. የቀበሌ ግብርና ጽ/ቤት ኤክስቴንሽን ተግባርና ኃላፊነት 39
15.3.5. የቀበሌ ልማት ሰራተኞች ተግባርና ኃላፊነት 40
15.3.6. የልማት ሠራተኞች የሥራ ስምሪት 41
15.3.7. በቀበሌ ውስጥ የሚኖሩ የኤክስቴንሽን አደረጃጀቶች 43
15.4.እሴት የሚጨምር ስራን እና ቴክኖሎጂን መሰረት አድርገው የሚደራጁ የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች ቡድን 46
15.5.ሴቶችን በቡድን ማደራጀት 47
15.6.ወጣቶችን በቡድን ማደራጀት 48
16. የማበረታቻ ሥርዓት መፍጠር 49
17. የክትትል ድጋፍና ግምገማ ስርዓት 49
17.2.ክትትል እና ድጋፍ 50
17.2.1. በየደረጃው የሚደረገው የክትትል እና ድጋፍ ስርዓት 50
17.3.የሥራ አፈጻጸም ግምገማ 51
18. የሪፖርት ቅብብሎሽ ስርዓት 52
19. ትርጓሜ 52
20. ዋቢ ሰነዶች 53

1. መግቢያ

GÑ^‹” የምትከተለው የÓw`“ S` ›=”Æef] MTf ¾›=¢•T> þK=c= እ”ÅT>ÁSK¡}¨< ¾Ów`“” U`f“ U`•T’f ThhM pÉT>Á ¾T>cÖ¨< Ñ<ÇÃ ’¨<:: ¾Ów`“” U`f“ U`•T’f uT>ðKÑ¨< SÖ”ና Ø^f uTdÅÓ ¾UÓw ªef“” KT[ÒÑØ“ KÑuÁU ¾T>J’< U`„‹” KTU[f uSስŸ< ¾}cT\ ሁሉ አካላት ቅንጅታዊ አሰራርን በማጎልበት KU`ቱ •ÉÑf ያላሰለሰ ጥረት ማድረግ ይጠበቅባቸዋል$ የሀገራችን የቆላማው አካባቢ ከአገሪቱ ጠቅላላ የቆዳ ስፋት 60 በመቶ የሚሸፍን ሲሆን ከጠቅላላው ሕዝብም 12 በመቶ የሚኖረው በዚሁ አካባቢ ነው$ የአካባቢው የሕብረተሰቡም ዋነኛ መተዳደሪያ የተመሰረተው በእንስሳት ዕርባታ ላይ እንደሆነ የተለያዩ መረጃዎች ይጠቁማሉ$ ይህም ለአርብቶአደሩ ሕብረተሰብ የዕለት ተዕለት የምግብ ምንጭና ዋነኛ የሥራ መስክ ከመሆኑም በላይ ከእንስሳት ሀብት ልማት ፍኖተ ካርታ በተገኘው መረጃ መሰረት የአርብቶ አደር እና ከፊል አርብቶ አደር አካባቢ ከአገሪቱ ጠቅላላ የእንስሳት ሃብት ክምችት ጋር ሲነፃፀር 40 ከመቶ የዳልጋ ከብት' 75 በመቶ የፍየል' 25 በመቶ የበግ ' 20 በመቶ የጋማ ከብትና 100 በመቶ የግመል ሃብት እንደሆነና ይህም

ከሀገሪቱ ጠቅላላ የእንሰሳት ሀብቱ 42 በመቶ እንደሆነ ይጠቁማል ይታወቃል$ ይህ የእንሰሳት ሃብት ለአርብቶ አደሩ አካባቢና እንዲሁም ለሀገሪቱ ኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ ዕድገት የሚኖረው ጠቀሜታ በቀላሉ የሚታይ አይደለም$

አብዛኛው የአርብቶ አደር ሕብረተሰብ ግጦሽና ውሃ ለመፈለግ ከቦታ ቦታ በመንቀሳቀስ የሚኖር ነው$ ይሁን እንጂ ይህ አካባቢ ከሕዝብ ዕድገት ጋር ተያይዞ የግጦሽ ቦታና ውሃ ፍላጎት ከጊዜ ወደ ጊዜ እየጨመረ በመሄዱ በአካባቢውና በተፈጥሮ ግጦሽ ሃብቱ ላይ በከፍተኛ ደረጃ ጉዳትና መመናመን በመድረስ ላይ ይገኛል$ አብዛኛው የአርብቶ አደር አካባቢ ወቅቱን ያልጠበቀ' ተመጣጣኝ ያልሆነና አነስተኛ የዝናብ ሥርጭት የሚያገኝ ከመሆኑም በላይ በሚከሰተው ከፍተኛ የአየር ሙቀትና ከአፈሩ ክለት የተነሳ ከሚዘንበው ዝናብ አብላጫው በትነትና በጎርፍ አማካይነት ይባክናል$ በመሆኑም ድርቅ በተደጋጋሚ የሚከሰትበትና በርካታ ሰው ሰራሽ ችግሮችም ያሉበት አካባቢ ነው$ በዚህም የተነሳ ለአካባቢው ሕብረተሰብ ሕልውና መሰረት የሆነው የእንሰሳት ምርትና ምርታማነት ከጊዜ ወደ ጊዜ እያሽቆለቆለ በመሄዱ የአካባቢውን ሕብረተሰብ የዕለት ጉርስ ፍላጎት እንኳን ማሟላት ባልተቻለበት ደረጃ ላይ ተደርሷል$

ባለፉት ዓመታት በተወሰኑ የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር አካባቢዎች ዕድገትና ልማት ለመደገፍ በፕሮግራምና በፕሮጀክት መልክ የልማት ሥራ እንቅስቃሴዎች ለአብነትም በርጭት መስኖ ልማት፣የተሻሻለ መኖ ልማት፣የተፈጥሮ ግጦሽ ልማት፣የእንስሳት ጤና ግብዓት አቅርቦት፣የእንስሳት ጤና ተቋማት (ጤና ኬላ እና ክሊኒክ) ግንባታ ቢደረጉም የሕብረተሰቡን ኑሮ ከመለወጥ አንፃር የጎላ አስተዋፅዖ ካለመታየቱም ባሻገር የተጠናከረ የግብርና የኤክስቴንሽን አገልግሎት ሊሰጥ አልቻለም$

አርብቶና ከፊል አርብቶ አደሩ ሕብረተሰብ የሚያጋጥሙትን ችግሮች ለመፍታትና ምርትና ምርታማነትን ለማሳደግ ተስማሚ የሆኑ የምርምር ውጤቶችን / ቴክኖሎጂዎችን ለማመንጨት የምርምር ተቋማት ተመስርተው ጅምር እንቅስቃሴዎች በመከናወን ላይ ይገኛሉ$

ከዚህም ባሻገር ቀደም ባሉት ዓመታት በተለይም ከፊል አርብቶ አደር ሕብረተሰብ ባለባቸው አካባቢዎች ተስማሚ የሆኑ የቴክኖሎጂ ፓኬጆችን በማቅረብ በመደበኛና በሰርቶ ማሳያ ፕሮግራም ማለትም በሰብል፣ በወተት ሀብት ልማት፣ በሥጋ ሀብት ልማት፣ በዶሮ ሀብት ልማት፣ ንብ ሀብት ልማት እና መኖ ልማት ፓኬጆች የተቀረጹ ቢሆንም በአብዛኛው ወደ ተግባር ያልተገባበት ሲሆን በሰብል' በአትክልት፣ ውሃ እቀባና በመሳሰሉት የተቀናጀ የኤክስቴንሽን አገልግሎት ጅምር ሥራዎች እየተካሄዱ ይገኛሉ$ የእንሰሳት ሀብቱንም ምርታማነት ለማሳደግ በዘርፉ የተሻለ የሰው ሃይል የማፍራትና የእንሰሳት ጤናና የገበያ መሰረተ ልማት ተቋማት በስፋት የተገነቡ ቢሆንም አገልግሎት ከመስጠት አንጻር ክፍተቶች ያሉበት ነው$

እነዚህ አካባቢዎች በተለየ መልኩ ተደጋጋሚ የአየር መዛባት/ድርቅ የሚከሰትባቸው ከ መሆኑ የተነሳ ሕብረተሰቡ በአካባቢው የሚገኙ የውሃ አማራጮችን በመጠቀም የሰብል እና የመኖ ልማት ሥራዎችን በአነስተኛ ደረጃ በማካሄድ ላይ ይገኛል $

በመሆኑም አርብቶ እና ከፊል አርብቶ አደሩ ሕብረተሰብ የተጀመረውን የግብርና ልማት እንቅስቃሴ የበለጠ ለማጎልበት ስለአካባቢው ያለውን ግንዛቤ በማዳበር ያሉበትን የተለያዩ የግብርና ልማት ችግሮችን በግልም ሆነ በጋራ ሊወጣ የሚችልበትን ሁኔታ በመፍጠር የምግብ ዋስትናን በማረጋገጥና ኑሮውን ለዘለቄታው በማሻሻል ለሃገሪቱ ኢኮኖሚ ማደግ አስተዋፅኦ እንዲያበረክት ይህ የአርብቶ/ከፊል አርብቶአደር የግብርና አክስቴንሽን ሥርዓት ተዘጋጅቷል$

ይህ በአርብቶ እና ከፊል አርብቶ አደር አካባቢ ሊተገበር የሚችል የግብርና ኤክስቴንሽን ሥርዓት ወቅታዊና ጠቃሚ መረጃዎችን በተቀናጀና በተቀላጠፈ መልኩ ለሕብረተሰቡ እንዲቀርብ ምቹ ሁኔታን ከመፍጠሩም በላይ የተለያዩ የመልዕክት ማስተላለፊያ ዘዴዎችን በመጠቀም የግብርና መልዕክቶችን ለሕብረተሰቡ ለማስተላለፍ ያስችላል$

2. ጥንካሬ፣ድክመት፣መልካም አጋጣሚዎችና ሥጋቶች ትንተና የቀጠለ...

ሠንጠረዥ1፡- በአርብቶ እና ከፊል አርብቶ አደር አካባቢዎች ያሉ ጠንካራ ጎኖች፣መልካም አጋጣሚዎች፣ድክመትና ስጋቶች ትንተና

ውስጣዊ		ውጫዊ	
ጠንካራ ጎን	**ደካማ ጎን**	**መልካም አጋጣሚዎች**	**ሥጋቶች**
• የአቅም ግንባታ ተግባራት መከናወናቸው (አጭርና የረጅም ግዜ ትምህርትና ሥልጠና እድል ተጠቃሚ እንዲሆኑ መደረጉ) • የክትትል፣ ድጋፍ፣ ግምገማና ግብረ መልስ ሥርዓትና መኖሩ • የአርብቶ አደር ማሰልጠኛ ማዕከላት መኖራቸው • የተለያዩ የግብርና ግብአቶች እንዲቀርቡ መድረጉ • የተለያዩ የማስተማሪያ ማኑዋሎች መዘጋጀታቸውና መሰራጨታቸው • የአርብቶ እና ከፊል አርብቶ አደር ኤክስቴንሽን ስርአት መቀረፁ • የልማት ጣቢያ ሠራተኞች በቀበሌ ደረጃ መመደባቸው • የተለያዩ እስትራቴጂያዊ ዶክመንቶች መዘጋጀታቸው • በየመስኩ የተለያዩ ተግባራት እቅድ ዝግጅት መኖር •	• ቅንጅታዊ አሰራር ውስንነት • በየደረጃው የመፈፀምና የማስፈፀም አቅም ውስንነት • በየደረጃው ያለ የሥራ ተነሳሽነትና ቁርጠኝነት ውስንነት መኖሩ • የሚወጡ እስትራቴጂዎችና አሰራሮች ቀጣይነት ባለው መልኩ አለመተግበራቸው • የተለያዩ ማትጊያ ስርአት ተግባራዊ አለመደረግ • የተለያዩ የግብርና ግብአቶች በወቅቱ በጠራት በዓይነትና በመጠን አለመቅረባቸው • የበጀት እጥረትና የግብዓትና ቴክኖሎጂ አጠቃቀም ክፍተት መኖሩ • የተለያዩ መሠረተ ልማቶች (የአርብቶ አደር ማሰልጠኛ ማእከላት፣የእንስሳት ጤና ተቋማት፣የገበያ ማእከላት የኳራንቲን ጣቢያዎችና የእንስሳት ጤና ላብራቶሪ ማእከላት) ወደ ተግባር አለመግባታቸው • በየደረጃው ያለው የክትትልና ድጋፍ ስርአት ደካማ መሆን • የበጀት እጥረት	• በየደረጃው የመንግስት መዋቅር መኖሩ • በግብርና ስራ ላይ የተሰማሩ የተለያዩ ፕሮጀክቶችና መያይዶች መኖራቸው • ምቹ ፖሊሲዎችና እስትራቴጂዎች መኖራቸው • መንግስት ለአርብቶ እና ከፊል አርብቶ አደሩ ህብረተሰብ ትኩረት መስጠቱ • የምርምር ተቋማት፣ ዩኒቨርሲቲዎችና የግብርና ኮሌጅ መኖራቸው • ባህላዊ የግጦሽና ውሃ ማስተዳደር መኖሩ • ባህላዊ የመረጃ ልውውጥና የግጭት አፈታት ዘዴ መኖሩ	• ህገወጥ የቁም እንስሳትና እንስሳት ተዋጽኦ ንግድ መኖሩ • የአየር ንብረት ለውጥ • የገበያ መዋዠቅ • የተቋሙ መዋቅራዊ አደረጃጀት ተለዋዋጭ መሆን • ድንበር ዘለል የእንስሳት በሽታዎች መኖሩ • በእንስሳት መኖ እና ውሃ ምክንያት የሚስተዋሉ ግጭቶች • የተለያዩ መጤ አረም ወረርሽኝ መስፋፋት • የሠራተኛ ፍልሰት መኖሩ • በቂ ፋይናንስ አገልግሎት ተቋማት አለመኖር • የእንስሳት ኢንሹራን አለመኖር • የበጀት እጥረት • ጠንካራ የቅድመ ማስጠንቀቂያና ምላሽ አሰጣጥ ውስንነት

3. ዓላማ

3.1. ዋና ዓላማ

የአርብቶ እና ከፊል አርብቶ አደር አካባቢ የኤክስቴንሽን ሥርዓት መከለስ ያስፈለገበት ዋና ዓላማ ወቅቱ የሚጠይቀውን የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር የቴክኖሎጂ ፍላጎትና በአገሪቱ የተቀየሰውን የግብርና ፖሊሲና ስትራቴጂ አቅጣጫን ከአካባቢው ጋር በተጣጣመ መልኩ ወጥነት ያለው አሰራር ለመዘርጋት ነው፡፡

3.2. ዝርዝር ዓላማዎች

- አዳዲስ ቴክኖሎጂዎችንና አሰራሮችን ለማስተዋወቅ'
- የእንሰሳቱን ምርታማነት በማሳደግ ከሃብቱ ተጠቃሚ ለማድረግ'
- ተፈጥሮ ሃብቱን እንዲንከባከብና እንዲጠብቅ ለማድረግ'
- ጠንካራና ወቅታዊ የሆነ የኤክስቴንሽን አገልግሎት ለመስጠት
- በተዋረድ ሚገኙ ተቋማት ለአርብቶ እና ከፊል አርብቶ አደሩ ሕብረተሰብ የተቀናጀ አገልግሎት እንዲሰጡ ለማድረግ'

4. መርሆዎች

- ዘመናዊ የአመረረት ዘይቤን የተከተለ፣
- ገበያ ተኮር የሆነ፣
- አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩን ተደራሽ ያደረገ፣
- የአርብቶ /ከፊል አርብቶ አደሩን ዕውቀትና ክህሎት ያገናዘበ፣
- ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂን መሰረት ያደረገ፣
- የአካባውን ስነ-ምህዳር ያገናዘበ ፣
- ቁርጠኝነትንና ታማኝነትን የሚጠይቅ ፣
- ቅንጅታዊ አሰራርን የተከተለ፣
- አሳታፊነት
- አካታችነት፣
- የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩን ባህል እና እውቀት ያከበረ፣
- ተጠያቂነት፣
- ግልጸኝነት፣
- የሕግ የበላይነትን ያረጋገጠ፣

5. የስርዓቱ ወሰን

ይህ በአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር አካባቢ ሊተገበር የሚችል ኤክስተንሽ ስርዓት በክልሎች አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩን ህብረተሰብ፣ በግልና በቡድን የተደራጁ ሴቶችና ወጣቶችን እንዲሁም በዘርፉ የሚንቀሳቀሱ ባለሃብቶችን ተደራሽ ያደረገ ይሆናል፡፡ ውጤታማነቱ እየታየ ከ5-10 ዓመት የሚያገለግል ሆኖ እንደ አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ ፍላጎትና ወቅቱ ከሚጠይቀው ሁኔታ ጋር እየተገናዘበ በየ 5 ዓመቱ ሊሻሻል ይችላል፣

6. ግቦች

- አርብቶና ከፊል አርብቶ አደሩን የአዳዲስ ቴክኖሎጂዎችና አሰራሮች ተጠቃሚ በማድረግ የእንስሳትና ሰብል ምርትና ምርታማነት በብዛትና በጥራት ማሳደግ፣
- በተግባር ላይ ያተኮረ የአቅም ግንባታ ሥልጠና በመስጠት የአርብቶና ከፊል አርብቶ አደሩን ክህሎት ማሻሻል፣
- የጋራ ፍላጎት ያላቸውን አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች እንዲሁም በዘርፉ የተሰማሩ ሌሎች ግለሰቦችን በተለያየ የግብርና ዘርፍ በማደራጀት የኤክስቴንሽን አገልግሎት ሥርዓቱን ማጠናከር
- ሕብረተሰቡ ለግብርና ልማት መሠረት ¾J’¨<” የተፈጥሮ Gwf አያያዝና አጠቃቃም   አቅሙን ማጎልበት፣
- ለኤክስቴንሽን ስርዓቱ አጋዥ የሆነው የአገር በቀል እውቀት ህብረተሰቡ ጥቅም ላይ እንዲያውለው ማጠናከር
- የአርበብቶ/ከፊል አርብቶ አደር ሴቶችና ወጣቶችን በማደራጀት የተሻሻሉ ቴክኖሎጂዎች ተጠቃሚ እንዲሆኑ በማድረግ በልማት ሥራ ላይ ንቁ ተሳትፎ እንዲኖራቸው ማስቻል፡፡
- በድርቅ ምክንያት በሕብረተሰቡ ላይ የሚደርሰውን ጉዳት ለመቅረፍና ዘላቂነት ያለው ልማት ለማምጣት የተቀናጀ የተፋሰስ ልማትን ማስፋፋት፣
- ¾›hvu= የእንስሳት ዝርያን የተለያየ ThhÁ ²È” uSÖkU የተሸሻሉ ´`Á-‹ ቁጥር TdÅÓ፣
- የእንስሳት ጤና ›ÑMÓKAf ió” TdÅÓ
- የኤክስቴንሽን አገልግሎቱን በማጠናከር አርብቶ እና ከፊል አርብቶ አደሩ ከባህላዊ ወደ ዘመናዊ የእንስሳት አረባብ ዘዴ ማሸጋገር፣
- የእንስሳት ጤና ኤክስቴንሽን አገልግሎትን ማጠናከር፣
- በአርብቶ እና ከፊል አርብቶ አደር አካባቢዎች የእንስሳት በሽታ ጥናት እና ቅኝት ስራዎችን ማጠናከር፣
- የተለያዩ ግብአቶችን በመጠን፣ በአይነት፣ በግዜና በጥራት በማቅረብ የእንስሳትና ሰብል ምርትና ምርታማነትን ማሳደግ፣
- የተፈጥሮ ግጦሽ ልማት፣አያያዝና አጠቃቀም ማሻሻል፣
- የተሻሻለ መኖ ልማት ዘዴን በማስፋፋት የአርብቶ እና የከፊል አርብቶ አደሩን ገቢ ማሳደግ፣
- አርብቶ እና ከፊል አርብቶ አደሩን ተጠቃሚ ለማድረግ የእንስሳትና እንስሳት ምርት ግብይት ስርዓት መዘርጋትና ማጠናከር፣
- ለኢንዱስትሪ ግብዓትና ለውጪ ገበያ ተፈላጊ የሆኑ የእንስሳት እና ሌሎች የሰብል ምርቶችን በጥራትና በመጠን በማምረት የውጪ ምንዛሬን ማሳደግ፣
- በአርብቶ እና ከፊል አርብቶ አደር አካባቢ የሥርዓተ ምግብ ተኮር ግብርናን ማስፋት፣
- በአርብቶ እና ከፊል አርብቶ አደር አካባቢ ሴቶችና ወጣቶችን በማደራጀት በግብርናው ዘርፍ የስራ እድል ፈጠራን ማስፋት፣

7. አስፈላጊነት

አብዛኛው የአርብቶ እና ከፊል አርብቶ አደር ኅብረተሰብ ኑሮ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ በእንስሳት እርባታ ላይ የተመሰረተ ሲሆን በተወሰኑ አካባቢዎች አነስተኛ መስኖና ዝናብ በመጠቀም የሰብል ልማት ሥራዎችን ያከናውናሉ$ ስለሆነም ለአርብቶ እና ከፊል አርብቶ አደር አካባቢዎች ተስማሚ የሆነ የግብርና ኤክስቴንሽን ሥርዓት መዘርጋት አስፈላጊነት በሚከተሉት ዋና ዋና ነጥቦች ላይ ያተኮረ ይሆናል :(

- የተቀናጀና የበሽታ መከላከል ላይ መሰረት ያደረገ የበሽታ መከላከል ላይ መሰረት ያደረገ የእንስሳት ጤና አገልግሎት ለመስጠት፣
- ምርታማ የሆኑ የእንስሳት ዝርያዎችን ከአካባቢም ሆነ ከሌሎች አካባቢዎች በመለየትና በማሻሻል የእንስሳት ምርትና ምርታማነትን ለማሳደግ'
- በድርቅ ጊዜ በመኖ ዕጥረት ምክንያት ሊከሰት የሚችለውን የእንስሳት ሞት ለመቀነስ የተሻሻሉ የመኖ ዝርያዎችን ማስተዋወቅና ማልማት፣
- የተፈጥሮ ሃብት ልማት፣ተፋሰስ ልማትና የአፈርና ውሃ እቀባ፣ የተፈጥሮ ግጦሽ ልማት አያያዝና አጠቃቀም ሥራ ላይ የኤክስቴንሽን አገልግሎት ለመሰጠት
- ገበያ ተኮር የኤክስቴንሽን አገልግሎት ለመሰጠት፣
- የተሸሻሉ ግብዓቶችንና ቴክኖሎጂዎችን ለማስተዋወቅና ተጠቃሚ እንዲሆን ለማድረግ
- መኖና ውሃ ፍለጋ ለሚንቀሳቀሱ አርብቶ አደሮች ተገቢውን የኤክስቴንሽን አገልግሎት ለመስጠት
- K,¡•KAÍ= iÓÓ` ¾}hK eMƒ KS"Åõ'
- ለቆላማው ስነ ምህዳር ተስማሚ የሆኑ የእንስሳትና የሰብል ልማት ቴክኖሎጂዎችና አሰራሮች ተጠቃሚ እንዲሆን ለማስቻል፣

8. ታሳቢዎች

- ወደ ትግበራ ከመገባቱ በፊት በየደረጃው ያለው አስፈጻሚና ፈጻሚ አካል በሰነዱ ላይ የተሟላ ግንዛቤ እንዲኖረው መደረግ አለበት፡፡
- በየደረጃው ያሉ የግብርና አደረጃጀቶችና መዋቅሮች የአካባቢውንና የወቅቱን የሰው ኃይል ፍላጎት መሰረት ያደረገ መሆን ይኖርበታል፡፡
- በዚህ ሰነድ ላይ የተቀመጠው የክትትል እና ድጋፍ ስርዓት በየደረጃው ያለ አስፈጻሚና ፈጻሚ አካል በተቀመጠለት የጊዜ ሰሌዳ መሰረት ተጠያቂነት ባለው አግባብ መካሄድ አለበት፡፡
- ለክትትል እና ድጋፍ ስርዓቱ አስፈላጊው የበጀት እና ትራንስፖርት መመቻቸት ይኖርበታል፡፡
- የቀበሌ ግብርና ባለሙያዎች የሥራ ምዘና ደረጃ (JEG) ተግባራዊ መሆን ይኖርበታል፡፡
- በየደረጃው የሚደረገው የክትትል እና ድጋፍ ስርዓቱ አቅም የሚገነባ ተጨባጭ ድጋፍ የሚሆን እና በካላንደሩ መሰረት ተግባራቱ መከናወናቸውን እንጂ ለቁጥጥር ብቻ መሆን የለበትም፡፡

- የአርብቶ አደር ማሰልጠኛ ማእከላትና የእንስሳት ጤና ተቋማት ባልተገነባባቸው ቀበሌዎች ላይ የግንባታ ሥራ መከናወን ይኖርበታል፡፡
- የምርጥ ተሞክሮ ማስፋት ስራውን ውጤታማ ለማድረግ የአርብቶ አደር ማሰልጠኛ ማእከላትና ሞዴል አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች የሥራ ቦታ እንደ ዋነኛ የስልጠና ቦታ መጠቀም ይገባል፡፡
- የአርብቶ አደር ማሰልጠኛ ማዕከላትና የእንስሳት ጤና ተቋማት በሁሉም ቀበሌዎች እንዲቋቋሙ እና የውስጥ ቁሳቁሳቸው እንዲሟላ ማድረግ ለተጨማሪ ውጤት እንደሚያበቃ ይታሰባል፡፡
- የአርሶ አደር ማሰልጠኛ ማዕከላትን በኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ መሰረተ ልማት በሟሟላት የመረጃና የእውቀት ሽግግር ማዕከል እንዲሆኑ መደረግ ይኖርበታል፡፡
- የቀበሌ ግብርና ባለሙያዎችና ሰራተኞች በዚህ ሰነድ ላይ ከተሰጣቸው ተግባር እና ኃላፊነት ውጪ በሌሎች ተግባሮች ላይ እንዳይሰማሩ መደረግ ይኖርበታል፡፡
- የክትትል እና ድጋፍ ስርዓቱ የሥራውን ሂደትና ውጤት መሰረት ያደረገ መሆን ይኖርበታል፡፡
- በየደረጃው የሚሰበሰቡ መረጃዎች በተጨባጭ የስራ ክንውኖች /በእውነት ላይ ብቻ ያተኮሩ መሆን ይኖርባቸዋል፡፡
- የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩን ፍላጎት መሰረት ባደረገ መልኩ ግብዓት በወቅቱ፣ በመጠን እና በጥራት መቅረብ ይኖርበታል፡፡
- ህብረተሰቡን መሰረት ያደረገ እና ሊተገበር የሚችል እቅድ መታቀድ ይኖርበታል፡፡
- በመስኩ ከሚመለከታቸው ተቋማትና አገልግሎት ሰጪ አካላት ጋር በቅንጅት መሰራት ይኖረበታል፡፡
- በአካባቢው የሚካሄዱ የልማት ተግባራት ህብረተሰቡን ያሳተፉ መሆን ይገባቸዋል፡፡
- የተሻለ እውቀትና ክህሎት ያለው የሰው ኃይልን ምቹ የስራ አካባቢ በመፍጠር በአግባቡ መጠቀም ያስፈልጋል፡፡
- በቀበሌ ተመድበው የኤክስቴንሽን አገልግሎት የሚሰጡ የልማት ሰራተኞች በሥራ ቦታቸው ተረጋግተው እንዲቆዩ አስፈላጊው ማበረታቻ ተግባራዊ መደረግ ይኖርበታል፡፡
- በየክልሉ ተገንብተው ወደ ሥራ ያልገቡ የገበያ ማዕከላት አስፈላጊው ባለሙያና ቁሳቁስ ተሟልቶላቸው ሥራ መጀመር ይኖርባቸዋል፡፡ በተጨማሪም ግንባታ ያልተከሄደባቸው አካባቢዎች እንደአስፈላጊቱ የገበያ ማዕከል ግንባታ መካሄድ ይኖርበታል፣የቀጠለ…

9. የአተገባበር አቅጣጫዎች

የአርብቶና ከፊል አርብቶ አደር አካባቢዎች ስነም-ህዳርን በመለየት K›"vu¨< ተስማሚ ¾T>J” ´`` ¾MTf እpÉ uT²ÒËfና በመተግበር የአካባቢውን ብሎም ¾GÑ^‹”ን የÓw`“ MTf ð×”“ k×Ã እ”Ç=J” ÁÅ`ÒM:: በዚም መሰረት በአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች አካባቢ በግብርና ልማት ሊተገበሩ የሚገባቸው አቅጣጫዎች እንደሚከተለው ቀርበዋል$

9.1. የአኗኗርና የግብርና አመራረት ዘይቤን የተከተለ የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት

9.1.1. በአርብቶአደር አካባቢ/ Pastoral areas/

በዚህ አካባቢ የሕዝቡ አኗኗር በእንስሳት እርባታ ላይ የተመሰረተና የሚገኘውም የዝናብ መጠን አነስተኛ በመሆኑ ወቅትን ተከትለው ለግጦሽና ውሃ ፍለጋ ከቦታ ቦታ ይንቀሳቀሳሉ፡፡ ስለሆነም የሚካሄደው የግብርና ልማት ይህንን የአኗኗርና የአመራረት ዘይቤን የተከተለ መሆን አለበት፡፡

ስለዚህ u²=l አ"vu= ¾T>cÖው የአርብቶአደር የግብርና ›?he,"i" ›ÑMÓሎf በ}"kdni አቀራረብ /Mobile extension approach/ ዘዴ የሕብረተሰቡን የእንቅስቃሴ አቅጣጫና ቆይታ ግንዛቤ ውስጥ በማስገባትና ታሳቢ በማድረግ በሚከተሉት የኤክስቴንሽን አገልግሎት የአቀራረብ ዘዴዎች ላይ ትኩረት ይደረጋል:(

9.1.1.1. አርብቶ አደሩ ለግጦሽና ውሃ ፍለጋ ወደ ቋሚ ወንዞች እንቅስቃሴ በሚያደርግባቸው አካባቢዎች የሚከናወኑ ዋና ዋና ተግባራት:-

- የእንሰሳት በሽታዎችን ለመከላከልና ለመቆጣጠር የተጠናከረ የእንሰሳት ጤና ጥበቃ አገልግሎት መስጠት፣
- የህብረተሰብ የእንስሳት ጤና ሰራተኞች እንስሳት ወደሚንቀሳቀሱበት ቦታ የእንስሳት ጤና አገልግሎት እንዲሰጡ ምቹ ሁኔታዎችን መፍጠር፣የቀጠለ...
,
- የተጠናከረ የእንስሳት ጤና ኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት፣
- በእንስሳት አያያዝና አረባብ ዘዴ ላይ የኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት (የማድለብና የወተት ሀብት ልማት ሥራዎችን ማከናወን)'
- የአየር ንብረት ለውጥ መቋቋም የሚያስችል የግብርና ዘዴ እንዲተገበር የኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት፣
- አካባቢውን ከድርቅ ለመታደግ የመኖ ባንክ ማቋቋም' የግጦሽ ቦታዎች እንዲከለሉና በፈረቃ የማስጋጥ ዘዴ እንዲለመድ ትምህርት መስጠት'
- የግጦሽ ምርታማነትን የሚቀንሱ መጤ አረሞችን ማስወገድ፣
- በአነስተኛ የዝናብ መጠን በአጭር ጊዜ ምርት ሊሰጡ የሚችሉ የመኖ ዝርያዎችን ለአካባቢው በማስተዋወቅ ማልማትና በጥቅም ላይ ማዋል'
- የተፈጥሮ ሀብት ልማት፣ አያያዝና አጠቃቀም በአግባቡ ተግባር ላይ እንዲውል የሕብረተሰቡን ግንዛቤ ቀጣይነት ባለው አግባብ ማዳበር፣
- የእንስሳት ምርትና ምርታማነት ለማሳደግ የሕብረተሰቡን ባህልና የአረባብ ዘዴ,፣ ልምድና ዕውቀትን ግንዛቤ ውስጥ ያስገባና የተቀናጀ የምርምር ሥራዎች እንዲካሄዱ ማድረግ'
- በሚንቀሳቀሱባቸው አካባቢዎች ከ 3 ወር በላይ የሚቆዩ ከሆነ እንደአመቺነቱ በተጓዳኝ በአካባቢው በምግብነት የተለመዱና በአጭር ጊዜ ሊደርሱ የሚችሉ ሰብሎችን እንዲያመርቱ የምክርና የሙያ ዕገዛ ማድረግ'
- የአርብቶ አደሩን ሕብረተሰብ በቡድን በማደራጀት በሚንቀሳቀስባቸው አካባቢዎች የልማት ሥራ እንዲሰሩ ማድረግ'

- ሕብረተሰቡ የሚጠቀምባቸውን ባህላዊ አስተዳደርና ማህበራዊ ድርጅቶችን ለልማቱ መጠናከር ሊጠቀሙበት የሚችሉበትን ሁኔታ ማመቻቸት፣

- የእንስሳትና የእንስሳት ምርት ግብይት ወቅታዊ መረጃ እንዲያገኙ ማመቻቸት፣

- ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂን መሰረት ያደረገ የኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት (ስማርት ሞባይል ስልክ ፣ቪዲዮ፣ዲጂ ሶፍት፣ሬዲዮ፣አይቪአር 8028) ፣
- ገበያ ተኮር ኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት፣የቀጠለ...

- የምግብና ስርዓተ ምግብ ዋስትና ለማረጋገጥ የስርዓተ ምግብ ተኮር ግብርና የኤክስቴንሽን አገልግሎት ተደራሽ ማድረግ፣

- ተሰባጠረና በምግብ ንጥረ ነገር ይዘታቸው የበለፀጉ ምርቶች አመራረትና አጠቃቀምን ማጎልበት፣

- ዋና ዋና የግብርና ምርቶችን የምግብ ጥራትና ደህንነትን ማረጋገጥ፣

- የምግብናየንጥረ-ምግብብክነትንመቀነስ እና እሴት የሚጨምሩ ተግበራትን ማከናወን፣

- በቋሚ ወንዞች አካባቢ እርጠበት አዘል መሬት በመጠቀም በአጭር ጊዜ ሊደርሱ የሚችሉ የመኖ ልማት ሥራ እንዲተገብሩ ማድረግ፣

9.1.1.2. አርብቶ አደሩ ለግጦሽና ውሃ ፍለጋ ወደ ሽለቆዎች እንቅስቃሴ በሚያደርግባቸው አካባቢዎች የሚከናወኑ ዋና ዋና ተግባራት: -

- የእንስሳት በሽታዎችን ለመከላከልና ለመቆጣጠር የተጠናከረ የእንስሳት ጤና ጥበቃ አገልግሎት መስጠት፣

  - የህብረተሰብ የእንስሳት ጤና ሰራተኞች እንስሳት ወደሚንቀሳቀሱበት ቦታ የእንስሳት ጤና አገልግሎት እንዲሰጡ ምቹ ሁኔታዎችን መፍጠር፣
  ,

  - የተጠናከረ የእንስሳት ጤና ኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት፣

  - በእንስሳት አያያዝና አረባብ ዘዴ ላይ የኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት {የማድለብና የወተት ሀብት ልማት ሥራዎችን ማከናወን)'

  - ለሰውና ለእንስሳት መጠጥና ለሌላ አገልግሎት የሚውሉ አነስተኛ ጥልቅ የውሃ ጉድጓዶችን ሕብረተሰቡን በማነሳሳት ማስቆፈርና ጥቅም ላይ እንዲውሉ ማድረግ'

  - አካባቢውን ከድርቅ ለመታደግ የመኖ ባንክ ማቋቋም' የግጦሽ ቦታዎች እንዲከለሉና በፈረቃ የማስጋጥ ዘዴ እንዲለመድ ትምህርት መስጠት

  - የአየር ንብረት ለውጥ መቋቋም የሚያስችል የግብርና ዘዴ እንደተገበር የኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት፣

  - የግጦሽ ምርታማነትን የሚቀንሱ መጤ አረሞችን ማስወገድ፣

- በአነስተኛ የዝናብ መጠን በአጭር ጊዜ ምርት ሊሰጡ የሚችሉ የመኖ ዝርያዎችን ለአካባቢው በማስተዋወቅ ማልማትና በጥቅም ላይ ማዋል'
- የተፈጥሮ ሀብት ልማት፣ አያያዝና አጠቃቀም በአግባቡ ተግባር ላይ እንዲውል የሕብረተሰቡን ግንዛቤ ቀጣይነት ባለው አግባብ ማዳበር፣
- የእንስሳት ምርትና ምርታማነት ለማሳደግ የሕብረተሰቡን ባህልና የአረባብ ዘደ፣ ልምድና ዕውቀትን ግንዛቤ ውስጥ ያስገባና የተቀናጀ የምርምር ሥራዎች እንዲካሄዱ ማድረግ'
- በሚንቀሳቀሱባቸው አካባቢዎች ከ 3 ወር በላይ የሚቆዩ ከሆነ እንደአመቺነቱ በተጓዳኝ በአካባቢው በምግብነት የተለመዱና በአጭር ጊዜ ሊደርሱ የሚችሉ ሰብሎችን እንዲያመርቱ የምክርና የሙያ ዕገዛ ማድረግ'
- የአርብቶአደሩን ሕብረተሰብ በቡድን በማደራጀት በሚንቀሳቀስባቸው አካባቢዎች የልማት ሥራ እንዲሰሩ ማድረግ'
- ሕብረተሰቡ የሚጠቀምባቸውን ባህላዊ አስተዳደርና ማህበራዊ ድርጅቶችን ለልማቱ መጠናከር ሊጠቀሙበት የሚችሉበትን ሁኔታ ማመቻቸት፣
- የእንስሳትና የእንስሳት ምርት ግብይት ወቅታዊ መረጃ እንዲያገኙ ማመቻቸት
- ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂን መሰረት ያደረገ የኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት (ስማርት ሞባይል ስልክ ፣ቪዲዮ፣ዲጂ ሶፍት፣ሬዲዮ፣አይቪአር 8028).
- ገበያ ተኮር ኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት፣
- የምግብና ስርዓተ ምግብ ዋስትና ለማረጋገጥ የስርዓተ ምግብ ተኮር ግብርና የኤክስቴንሽን አገልግሎት ተደራሽ ማድረግ
- ተሰባጠረና በምግብ ንጥረ ነገር ይዘታቸው የበለፀጉ ምርቶች አመራረትና አጠቃቀምን ማጎልበት
- ዋና ዋና የግብርና ምርቶችን የምግብ ጥራትና ደህንነትን ማረጋገጥ
- የምግብናየንጥረ-ምግብብክነትንመቀነስ እና እሴት የሚጨምሩ ተግበራትን ማከናወን

9.1.1.3. ለማይንቀሳቀሱ የአርብቶአደር ቤተሰብ አባላት በሚገኙባቸው አካባቢዎች፡-

- ሕብረተሰቡን በማነሳሳት የቢርካ ግንባታዎችን ማካሄድ' ኩሬዎችን ማስቆፈር' ሌላዎችን በማሻሻልና የዝናብ ውሃን በማጠራቀም ለሰውና ለእንሰሳት መጠጥ አገልግሎት እንዲውሉ ማድረግ'
- የውሃ አማራጮች በመጠቀም ቋሚ የሆኑ የመኖ ዛፎች (ሰስባኒያ፣ ሊሲኒያ እና ግራቪሊያ የመሳሰሉትን) እንዲያለሙ ማድረግ፣
  - በአነስተኛ የዝናብ መጠን በአጭር ጊዜ ምርት ሊሰጡ የሚችሉና ድርቅን የሚቋቋሙ የመኖ እና የሰብል ዝርያዎችን ለአካባቢው በማስተዋወቅ ማልማትና በጥቅም ላይ ማዋል'

- የግጦሽ ምርታማነትን የሚቀንሱ መጤ አረሞችን ማስወገድ፣
- የአካባቢውን ችግሮች ተቋቁመው የተሻለ ምርት ሊሰጡ የሚችሉትን የእንስሳት ዝርያዎች በመምረጥ የዝርያ ማሻሻያ ፕሮግራም ማካሄድ'
- የውሃ ቦታዎችን' የእንስሳት ሕክምና ጤና ኬላዎችን፣ ክሊኒኮችን' የግጦሽ መሬቶችንና የእንሰሳት ገበያዎችን ለማገናኘት የሚያግዙ መጋቢ መንገዶች እንዲመቻቹ ማድረግ'
- የእንስሳት ምርትና ምርታማነት ለማሳደግ የሕብረተሰቡን ባህልና የአረባብ ዘዴ፣ ልምድና ዕውቀትን ግንዛቤ ውስጥ ያስገባና የተቀናጀ የምርምር ሥራዎች እንዲካሄዱ ማድረግ'
- እንስሳትን በግልና በቡድን የማድለብና የማሞከት ሥራ እንዲለመድና እንዲስፋፋ ማድረግ'
- በግልም ሆነ በቡድን በመደራጀት የወተት ምርት የማሰባሰብና አነስተኛና መካከለኛ የማቀነባበር ስራ እንዲሰሩ ማድረግ
- ለንብ እርባታ ምቹ በሆኑ አካባቢዎች ላይ የንብ ማነብ ስራዎች እንዲጠናከሩ ማድረግ
- ለአካባበው ተስማሚ የሆኑ የዶሮ ዝርያዎችን በማቅረብ ህብረተሰቡን ተጠቃሚ ማድረግ
- የእንሰሳት በሽታዎችን ለመከላከልና ለመቆጣጠር የተጠናከረ የእንሰሳት ጤና ጥበቃ አገልግሎት መስጠት፣
- የህብረተሰብ የእንስሳት ጤና ሰራተኞች እንስሳት የእንስሳት ጤና አገልግሎት እንዲሰጡ ድጋፍ ማድረግ
- የተጠናከረ የእንስሳት ጤና ኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት፣
- በድርቅ ወቅት የመኖ እጥረትን ለመቅረፍ የመኖ ባንክ ማቋቋም'የግጦሽ ቦታዎች እንዲከለሉ ማድረግና በፈረቃ የማስጋጥ ዘዴ እንዲለመድ የተጠናከረ ኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት፣
- የድርቆሽና የሰብል ተረፈ ምርት ተበይነትን በማሻሻል ለማድለብና ለወተት ምርት የሚሆኑ እንስሳትን መመገብ
- የስኳር ኢዱስትሪ ተረፈ ምርቶች (ባጋስ፣ ሞላሰስና የሸንኮራ አገዳ ጫፍ sugar cane top) ለእንስሳት መኖነት እንዲያገለግል የኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት
- መስኖ ገብ በሆኑ አካባቢዎች ገበያ ተኮር ሰብሎች፣ አትክልትና ፍራፍሬ እንዲለማ የተጠናከረ የኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት
- ለእንስሳትና እንስሳት ምርት ምቹ የገበያ ሁኔታ እንዲኖር ማድረግ'
- የምግብና ስርዓተ ምግብ ዋስትና ለማረጋገጥ የስርዓተ ምግብ ተኮር ግብርና የኤክስቴንሽን አገልግሎት ተደራሽ ማድረግ
- ተሰባጠረና በምግብ ንጥረ ነገር ይዘታቸው የበለፀጉ ምርቶች አመራረትና አጠቃቀምን ማጎልበት
- ዋና ዋና የግብርና ምርቶችን የምግብ ጥራትና ደህንነትን ማረጋገጥ
- የምግብናየንጥረ-ምግብብክነትንመቀነስ እና የእሴት ጭማሪ ተግበራትን ማከናወን
- የአየር ንብረት ለውጥ መቋቋም የሚያስችል የግብርና ዘዴ እንደተገበር የኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት
- የተፈጥሮ ሀብት ልማት፣ አያያዝና አጠቃቀም በአግባቡ ተግባር ላይ እንዲውል የሕብረተሰቡን ግንዛቤ ቀጣይነት ባለው አግባብ ማዳበር፣
- የተፈጥሮ ግጦሽ ልማት፣ አያያዝና አጠቃቀም እንዲስፋፋ የተጠናከረ ኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት
- የእንስሳትና የእንስሳት ምርት ግብይት ወቅታዊ መረጃ እንዲያገኙ ማመቻቸት

- ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂን መሰረት ያደረገ የኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት (ስማርት ሞባይል ስልክ ፣ቪዲዮ፣ዲጂ ሶፍት፣ሬዲዮ፣አይቪአር 8028).

- ገበያ ተኮር ኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት፣
- የተለያዩ የእንስሳት U`f ThhÁ ûŸ?Ð‹" }Óv^© uግÉ[Ó uÑuÁ }¨ÇÇ] ¾J' U`f •"Ç=ÁS`~ Te‰M፣
- ›`w„ ›Å\ u•Ì ÁK¨<" እንስሳት ፣ የእንስሳትና የሰብል ምርት እንዲሁም በT>ÁÑ–<f Ñu= ¾›SÒÑw e`¯•†¨< •"Ç=hhM TÉ[Ó፣
- ጠንካራ የሆነ የቅድመ ማስጠንቀቂያ ሥርዓት መዘርጋትና ወቅታዊ መረጃ ለተጠቃሚው ሕብረተሰብ ማቅረብ ፣
- ለግብርና ልማት የሚያግዙ የግብዓቶች መግዢያ ብድርን ሕብረተሰቡ የሚያገኝበትን ሁኔታ ማመቻቸት፣
- ጊዜና ጉልበት ቆጣቢ የሆኑ የተሻሻሉ ቴክኖሎጂዎችን ለእንሰሳት አርቢ ሴቶች በማስተዋወቅ ሥራ ላይ እንዲውሉ ማድረግ፣
- የተለያዩ የቅድመ እና የድህረ ምርት ቴክኖሎጂዎችን ማስተዋወቅና እንደ አካባቢው ተጨባጭ ሁኔታ ሥራ ላይ ማዋል፣
- ለአርብቶአደር ሴቶች የገቢ ምንጭ ማስገኛ ሥራዎችን ማስፋፋትና ማዳበር፣
- የአርብቶ አደሩን ሕብረተሰብ ባህላዊ አስተዳደርና ማህበራዊ ድርጅቶችን መሰረት በማድረግ በቡድን ማደራጀትና የኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት ፣
- በቋሚ ወንዞች አካባቢ እርጠበት አዘል መሬት በመጠቀም በአጭር ጊዜ ሊደርሱ የሚችሉ የመኖ ልማት ሥራዎች እንዲተገብሩ ማድረግ፣

9.1.2. በከፊል አርብቶ አደር አካባቢ / Agro (pastoral areas/

በእነዚህ አካባቢዎች ሕብረተሰቡ እንስሳትን ከማርባት በተጨማሪ በሚገኘው አነስተኛ ዝናብና መስኖን በመጠቀም የሰብል ልማትን ያካሂዳል$ በመሆኑም የሚሰጠው የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት እንደወቅቱና የኅብረተሰቡ ከቦታ ቦታ መንቀሳቀስ ሁኔታ ቋሚ' ተንቀሳቃሽ ወይም በጣምራነት የሚተገበር ሆኖ አገልግሎቱ የሚከተሉትን ተግባራት ያካትታል$

- በአጭር ጊዜና በአነስተኛ የዕርጥበት መጠን የሚደርሱና ድርቅን ሊቋቋሙ የሚችሉ የምግብ'የአትክልት'የፍራፍሬና የመኖ ዕፀዋት ልማት ስራዎችን እንዲተገበሩ ማድረግ፣
- የድኅረ ምርት ብልሽት ለሚያጋጥማቸው የግብርና ምርቶች ምቹ የገበያ ሁኔታን መፍጠር፣
- የተለያዩ የውሃ አማራጮችን በመጠቀም የሰብል፣ አትክልትና ፍራፍሬ ልማት ለማስፋፋት የሰርቶ ማሳያ ሥራዎችን በማካሄድ የሕብረተሰቡ ግንዛቤ እንዲዳብር ማድረግ'
- የተሻለ ምርት ሊሰጡ የሚችሉ የእንስሳት ዝርያዎች በመረጣና በማዳቀል የዝርያ ማሻሻያ ፕሮግራም ማካሄድ'
- 'ለእንስሳትና እንስሳት ምርት ምቹ የገበያ ሁኔታ እንዲኖር ማድረግ
- የተለያዩ የድህረ ምርት ቴክኖሎጂዎችን በመጠቀም የምርት ብክነትን መከላከል

- የተገነቡ እንሰሳት ጤና ተቋማት ወደ ስራ ማስገባትና ተጨማሪ ተቋማት እንዲገነቡ በማድረግ አገልግሎቱን ተደራሽ ማድረግ'
- አነስተኛ መስኖን በመጠቀም የኤኮኖሚ ጠቀሜታ ያላቸውን ሰብሎች ማልማት'
- የመኖ ዘር ብዜት ሥራዎችን በግልም ሆነ በቡድን ተደራጅቶ እንዲተገበር ማድረግ፣
- የተለያዩ የውሃ አማራጮችን በመጠቀም የተለያዩ የመኖ ስትራቴጂዎችን ተግባራዊ በማድረግ የመኖን ምርት በጥራትና በመጠን ማምረት ፣
- የአየር ንብረት ለውጥ መቋቋም የሚያስችል የግብርና ዘዴ እንደተገበር የኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት፣
- የተፈጥሮ ግጦሽ መሬት ለምነትን ለመጠበቅ የፈረቃ ግጦሽን የመጠቀም ዘዴ ማስፋፋት' መጤ ዛፎችንና አረሞችን መከላከል/መቆጣጠር'
- ሕብረተሰቡ የሰብል ተረፈ ምርትንና ድርቆሽን የማከማቸትና የመጠቀም ልምድ እንዲኖረው ግንዛቤ መፍጠር፣
- የተቀናጀ የተፋሰስ ልማት ሥራዎች እንዲስፋፉ ማድረግ፣
- የኩሬና የጉድጓድ ቁፋሮ በማካሄድና የጎርፍ ውሃን በመቀልበስ ልማት ላይ እንዲውል ማድረግ፣
- ጊዜና ጉልበት የሚቆጥቡ የተሻሻሉ የእርሻ መሳሪያዎችን ማስተዋወቅ'
- የተፈጥሮና ሰው ሰራሽ የአፈር ማዳበሪያዎችን እንደ አፈሩ ዓይነት በአግባቡ ጥቅም ላይ እንዲውሉ ማደረግ፣
- የተፈጥሮ ሃብትን በግልም ሆነ በጋራ ማልማትና መንከባከብ'
- የምግብና ስርዓተ ምግብ ዋስትና ለማረጋገጥ የስርዓተ ምግብ ተኮር ግብርና የኤክስቴንሽን አገልግሎት ተደራሽ ማድረግ፣
- ተሰባጠረና በምግብ ንጥረ ነገር ይዘታቸው የበለፀጉ ምርቶች አመራረትና አጠቃቀምን ማጎልበት፣
- ዋና ዋና የግብርና ምርቶችን የምግብ ጥራትና ደህንነትን ማረጋገጥ፣
- የምግብናየንጥረ-ምግብብክነትንመቀነስ እና እሴት የሚጨምሩ ተግበራትን ማከናወን፣
- ሰፋፊ የመስኖ አውታር ባለባቸው አካባቢዎች የሚኖሩ ከፊል አርብቶ አደሮችን በማደራጀት ተጠቃሚ እንዲሆኑ የኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት፣
- ተጨማሪ ገቢ ሊያስገኙ የሚያስችሉ ተግባራትን ለማከናወን (ከቃጫ ምርት ውጤቶች፣ ከቆዳና ሌጦ ምርት ውጤቶች፣ የብረታ ብረት ሥራዎች) የቴክኖሎጂ ግብዓቶችን በመጠቀምና አሰራርን በማሻሻል የእሴት ሰንሰለት ሥራዎችን እንዲሰሩ የምክር አገልግሎት መስጠት፣
- የቅድመ ማስጠንቀቂያ ሥርዓት በመዘርጋት ወቅታዊ መረጃ ለህብረተሰቡ በወቅቱ እንዲደርስ ማድረግ ፣
- ሕብረተሰቡ የሚጠቀምባቸውን ባህላዊ አስተዳደርና ማህበራዊ ድርጅቶችን በማጠናከር ለልማት ተግባራት እንዲያውሉት ማድረግ '
- በእርሻ ሥራ አመራር የተፈጥሮ ሃብትን' የምርት ማሳደጊያዎችን፣ የሰውና የእንሰሳት ጉልበትን፣ ጊዚያቸውንና ገንዘባቸውን በተደራጀ መንገድ እንዲጠቀሙና ስለበጀት አዘገጃጀት፣ መረጃ አያያዝ'ስለትርፋመነትና ትርፉንም በተገቢው ሁኔታ መጠቀም እንዲችሉ የተጠናከረ የኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት፣

9.2. ገበያን መሰረት ያደረገ የኤክስቴንሽን አገልግሎት

የአርብቶ/ከፊል አርብቶአደሩን %w[}cብ Ñu= ለTdÅÓ' ÑuÁ” SW[ƒ ÁÅ[Ñ ¾›S^[ƒ ²Ãu?” እ”Ç=Ÿ}Mና ¾Ów`“ ምርት ÓwÃƒና የገበያ ትስሰርን ለመዘርጋት እንዲቻል የሚሰጠው የግብርና ›?¡e,”i” አገልግሎት uT>Ÿ}K<ƒ ’Øx‹ LÃ ያተኩራል፡-

- የገበያ ጥናት በየደረጃው ማካሄድና መረጃውን መሰረት በማድረግ እንደየአካበባቢው ተጨባጭ ሁኔታ የገበያ መረጃ ሥርዓት በማጠናከርና በመዘርጋት የገበያ ትስስር እንዲፈጠር ማድረግ'
- ወጣቶችንና ሴቶችን በማደራጀት የኤሌክትሮኒክስ (on line market) የመረጃ ሥርዓት በመዘርጋት የገበያ ትስስር መፍጠርና ተጠቃሚ እንዲሆኑ ማድረግ፣
- ¾Ów`“ ÓwÃƒ Ó”³u?” KTdÅÓ“ KTÑAMuƒ ¾T>Áe‹M ¾U¡`“ ¾eMÖ“ ›ÑMÓKAƒ ScÖƒ'
- አርብቶ/ከፊል አርብቶአደሩ በሀገር ውስጥና በውጭ ገበያ ተፈላጊነት ያላቸውን የሰብል፣እንስሳትና የእንስሳት ምርቶችን በብዛትና በጥራት እንዲያመርት በማድረግ ኢንዱስትሪዎች የአካባቢውን ምርት እንዲጠቀሙ አስፈላጊውን መረጃ መስጠት፣
- በÉI[U`ƒ ›ÁÁ´“ ¾Ø^ƒ Å[Í ›Övup ላይ ለአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ በቂ ግንዛቤ እንዲኖረው ማድረግ፣
- ›`w„/ከፊል አርብቶ ›Åሩ በግልም ሆነ uu<É”ና በማህበራት uSÅ^Ëƒ ¾Ów¯ƒ“ ¾ÑuÁ }ÖnT> እ”Ç=J” TÉ[Ó፣
- የምርት ጥራት ደረጃ አሰጣጥ መመሪያን በግብይት ሥርዓቱ ተግባራዊ በማድረግ ህብረተሰቡ ተጠቃሚ እንዲሆን ማስቻል፣

9.3. የዳይቨርሲፊኬሽን እና የክላስተር አመራረት ዘዴ

9.3.1. ዳይቨርስፊኬሽን

የአርብቶ/ከፊል አርብቶ›Åa‹ አካባቢ "K¨< ¾}KÁ¾ ¾›¾` ጠvÃ“ Í=*Ó^ፊያ© ›kTSØ ›"DÁ ¾T>"H@Å¨< ¾Ów`“ ¾›S^[ƒ ዘይቤ ØU` Ów`“ uSJ’< አንፃራዊ ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታ ያላቸውንና ምርቶች አጣምሮ የሚያመርትበት ሥርዓት /ÇÃy`c=õŸ?i”/ መተግበርና ማስፋፋት ›eðLÑ> ከመሆኑም ባሻገር ¾ምግብ ዋስትናን uT[ÒÑØ [ÑÉ Ÿõ}— T>“ Ã•[ªM::

9.3.2. የክላስተር/ስፔሻላይዜሽን አመራረት ዘዴ

የተወሰኑ የምርት ዓይነቶች የሚመረትባቸው የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር አካባቢዎች ምርቶቹ ባላቸው አንጻራዊ ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታ ላይ የተመሰረተ የግብርና ልማት ሥራዎች ላይ በማተኮር የክላስተር አመራረት/አረባብ ዘይቤን መከተል ያስፈልጋል፡፡ ለውጤታማነቱም አስፈላጊ የሆኑ የመሰረተ ልማት አውታሮችን የመዘርጋት፣የምርት ግብዓቶችን የማቅረብና የገበያ ትስስርን የማመቻቸት ተግባራት ይከናወናሉ፡፡

9.4. ሁሉንም ማህበረሰብ ያቀፈ የኤክስቴንሽን አገልግሎት /Inclusive Extension Service/

የግብርና ኤክስቴንሽን አቀራረቡ በሞዴል አርብቶ/ ከፊል አርብቶ አደሮች ላይ ትኩረት ከማድረግ ይልቅ ሙሉ ቤተሰብን እና ህብረተሰብን ያቀፈ አቀራረብ ሲኖረው ፋይዳ ስለሚኖረው ትኩረት ሰጥቶ መሰራት ይገባል፣

9.5. የብዙ ተዋናዮች (Pluralsitic) የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት

በሀገራችን አብዛኛውን ግብርና ኤክስቴንሽን በመንግስት የሚሰጥ ሲሆን በተወሰነ ደረጃም በሌሎች በግብርናው ዘርፍ በተሰማሩ አካላት ይሰጣል፡፡ ይሁን እንጂ ይህንን አቀናጅቶ በመምራትና ሥራን የጋራ በማድረግ በኩል ክፍተት ይታያል፤ በመሆኑም ኤክስቴንሽን አገልግሎቱን ለማሳለጥና የመንግስትን ወጪ ለመቀነስ የብዙ ተዋናዮች(በመንግስት፣ በማህበራት፣ በንግድ ድርጅቶች፣ መንግስታዊ ባልሆኑ ድርጅቶች፣ በግል ተቋማት፣ በግብዓት አቅራቢዎች፣ በከፍተኛ የትምህርትና በግብርና ምርምር ተቋማት) ኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት ያስፈልጋል፣

9.6. መልካም ተሞክሮን ማስፋት

የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩን ምርት እና ምርታማነትን በጥራትና በመጠን ከማሳደግ አንፃር ምርጥ ተሞክሮን ማስፋት ቀዳሚው ተግባር ሲሆን በሞዴል አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች ደረጃ ተሞክረው ውጤታማ መሆናቸው የተረጋገጠላቸው ቴክኖሎጂዎችን እና የአሰራር ዘዴዎችን በማሰባሰብ እና በመቀመር ወደ ሌሎች ተመሳሳይ አካባቢዎች እንዲሰፉ ይደረጋል፡፡

9.7. አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩን እውቀትና ክህሎት ማጎልበት፡-

9.7.1. በሞዴል አርብቶ/*ከፊል አርብቶ* አደሮች የስራ ቦታ ላይ የሚሰጥ ስልጠና

መልካም ተሞክሮዎችን ወደ ሌሎች ተመሳሳይ አካባቢ ለሚገኙ አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች ለማድረስ በዋናነት የሞዴል አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮችን የስራ ቦታንና የአርብቶ አደር ማሰልጠኛ ማእከላትን በመጠቀም በተግባር ሰርቶ በማሳየት የማሰልጠን ስራ ይካሄዳል፡፡ እንዲሁም በሞዴል አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች የተገኘውን የመልካም ተሞክሮ ውጤት የአካባቢው አርብቶ/ከፊል አደሮች እርስ በእርስ እንዲማማሩበት እና የልምድ ልውውጥ እንዲያደርጉ እገዛ ከማድረጉም በላይ በተግባር ስልጠና ወቅት የሚተላለፈው መልእክት በፈጣን ተቀባይነት እንዲያገኝ ያደርጋል፡፡

9.7.2. የአርብቶ አደር ማሠልጠኛ ማዕከላትን መሠረት ያደረገ ስልጠና

¾Ów`“ ›?¡e,”¡” አገልግሎት አሰጣጥ አቅጣጫ በአርብቶ አደር TWMÖ— T°ŸLƒ የሚከናወን ÃJ“M:: uG<K<U ¾¡MK< ¨[Ç-‹/ kuK?-‹ ›”Ç”É የአርብቶ አደር TWMÖ— T°ŸLƒ” uTssU ያሉትንም በማጠናከር ¾›`w„/ŸòM ›`w„ ›Å\” •°¨<kƒ“ ¡IKAƒ TdÅÓ“ ¾›ÇÇ=e ›W^`‹“ ,¡•KAÍ=-‹ }ÖnT> •”Ç=J” uTe}ª¨p [ÑÉ T°ŸLቱ የራሳቸው ሚና አላቸው፡፡ እነዚህ ማእከላት በአካባቢ ዋና ዋና ምርቶች ላይ ከአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ አተገባበር በተለየ እና ቴክኒኩን ባሟላ ሁኔታ በጥራት በመተግበር ›`w„/ŸòM አደሩን ለማስተማር እንዲችሉ ይደረጋል፡፡

በአርብቶ አደር TWMÖ— T°ŸLƒ ደረጃ ሥልጠና ከመስጠት በተጨማሪ የሚከናወኑ ª“ ª“ }Óv^ƒ: -

- ለተለያዩ የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር ሥራዎች የሚሰጡ ሥልጠናዎችን መሰረት በማድረግ ሰርቶ ማሳያዎችን ማደራጀት፣
- የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩን እውቀት እና ክህሎት ለማዳበር የሚያስችል የሞጁላር እና የአጫጭር ጊዜ ስልጠናዎችን መስጠት፣
- ለአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ ፣ በግብርና ስራ ላይ ለተሰማሩ ባለሀብቶችና ለሚመለከታቸው አካላት የወቅታዊ መረጃ ተጠቃሚ እንዲሆኑ ለማስቻል S[Í-‹” (¾›¾` ÖvÃ፣ የእንስሳትና እጸዋት በሽታ ክስተት •“ ¾›"vu= SW[ታ© S[Í ወ.ዘ.ተ) በማሰባሰብና በማደራጀት በወቅቱ እንዲቀርብ ይደረጋል፣
- አዳዲስ ቴክኖሎጂዎችንና አሰራሮችን ለአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ ማስተዋወቅ፣
- የግብርና ቴክኖሎጂ ሞዴል ስራዎችን ትምህርት ለመስጠት አመቺ በሚሆኑበት ሁኔታ በማሰባሰብና በቋሚነት የሚታዩበት ኢግዚቢሽን ማዕከላትን በማደራጀት የእውቀት ሽግግር እንዲኖር ማስቻል፣
- u¾›"vu=¨< Y^ KSõÖ` KT>”kdkc< vKGw„‹፣¨×„‹፣ሴቶች እና ›`ብቶ/ከፊል አርብቶ ›Åa‹ ¾kuK?¨<” የልማት አማራጭ ÃKÁM፤ ለወጣቶችና ለሴቶች ¾›ªß’ƒ eሌƒ uSY^ƒ ¾U¡` ›ÑMÓKAƒ መስጠት::
- አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ ከባህላዊ አረባብ ዘዴ ወደ ዘመናዊ አረባብ ዘዴ እንዲሸጋገር የምክር አገልግሎት መስጠት፣
- የአካል ጉዳቶችና የ›?‹ ›Ã y= IS<T” በግብርናው ዘርፍ ተጠቃሚ ለማድረግ የኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት፣
- አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች የመጻፍና የማንበብ ክህሎታቸውን ለማሳደግ ፣ የተቀናጀ ተግባር ተኮር የጎልማሶች ትምህርት ተግባራዊ ማድረግ፣
- ከማዕከላት ወደ ማዕከላት የእውቀት ሽግግርን ለማጠናከር የልምድ ልውውጥ ተግባራት እንዲካሄዱ ማድረግ፣
- የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር ሴቶችን የሥራ ጫና የሚቀንሱ ቴክኖሎጂዎችን ማስተዋወቅ፣
- የሥርዓተ ምግብ ተኮር የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት፣
- በምርት ደህንነት አያየዝ፣ ጥበቃና በቤት ውስጥ አዘገጃጀት ዙሪያ የዜጎችን ዕውቀት ማሻሻል።
- በምግብ ንጥረ ነገር ይዘታቸው የበለፀጉ እንደ አትክልት፣ ፍራፈሬ፣ ጥራጥሬና ባዮፎርቲፋይድ ሰብሎችን አጠቃቀም ማሳደግ፣
- የምግብ መጠቀሚያ ጊዜን ለማራዘምና የምግብ ንጥረ ነገር ብክንትን ለመቀነስ የሚስችሉ ቴኮኖሎጂዎችን እና የማህበረሰቡን እዉቀቶችን ልየታ ማድረግ፣ ማልማትና የማስፋት ስራ ይተገበራል፣
- የአየር ንብረት ለውጥ መቋቋም የሚያስችል የግብርና ዘዴ እንደተገበር የኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት

9.8. የአርብቶ አደር ማሰልጠኛ ማዕከላትን መሰረት ያደረገ የኤክስቴንሽ አገልግሎት

¾Ów`“ ኤ¡e‚”i” ›ÑMÓKAƒ uª“’ƒ የአርብቶ አደር TWMÖ— T°ŸLƒ” SW[ƒ ÁÅ[Ñ u=J”U •”Å ¾›`w„ ›Å\ ¾›“E“E` ²Ãu? G<’@•ን ተከትሎ ¾›?¡e‚”i” ›ÑMÓKAƒ ›c×Ö< u}”kdni ›k^[w ²È KT>”kdkc< ›`w„ ›Åa‹ ux•¨< ›wa uSÕ´ ¾T>cØ ÃJ“M& ለግብርናው ልማት አመቺና አማካይ በሆኑ አርብቶአደሩ በቋሚነት በሚገኝባቸው ቀበሌዎች ›”Ç”É

የአርብቶአደር TWMÖ— T°ŸLƒ” uTssU የሕብረተሰቡን •¨<kƒ“ ¡lKAƒ uTdÅÓ&›ÇÇ=e ¾›W^` eM„‹ን“ ‚¡•KAÍ=-‹ን }ÖnT> •”Ç=J” uTÉ[Ó [ÑÉ TWMÖ— T°ŸLƒ ¾Lk T>“ ÃÝ¨ታK<::

ስለሆነም የአርብቶአደር TWMÖ— T°ŸLƒ SÅu—“ u}”kdni ¾›?¡e,”i” –aÓ^U ለT"H@É' በÓw`“ S<Á የንድፈ ሃሳብና የተግባር eMÖ“ና ¾S[Í ›ÑMÓKAƒ ለSeÖƒ'የተhhK< ¾Ów`“ ¾}Óv` W`„ TdÁ-‹” ለTŸ“¨”' ¾TTŸ` ›ÑMÓKAƒ ለSeÖƒ እና እንደ ኢግዚቢሽን ማዕከልነትም ያገለግላሉ፡፡

9.9. ተሳትፏዊ የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት

¾Ów`“ ›?¡e,”i” Y`¯ƒ ካሉት መሰረተ ሃሳቦች በቀዳሚነት ተጠቃሚው ሕብረተሰብ የራሱን ችግር በራሱ የሚፈታበት ዘዴ እንዲኖረው ለማድረግ }dfö›© ¾Ów`“ ›?¡e,”i” ›"H@É” መከተል ነው:: Ãl”"U KTÉ[Ó ÓKcx‹“ Qw[}cw ÁK<v†¨<” ‹Óa‹ በSK¾f፣ pÅU }Ÿ}M ሰጥተው h°pÉ ´ÓÏƒ አስከ ክትትልና ግምገማ ድረስ ያሉትን ሥራዎች ከT>SKŸታ†¨< vKÉ`h ›ካLƒ ÒC በመሆን SY^ƒ ÃÖupv†ªM:: }ÖnT>¨< Qw[}cw u›"vu=¨< ¾T>"H@Å¨<” ¾MTƒ እ”penc? ¾^dt¨< SJ'<” ›U'¨< በSkuM uMTƒ Y^¨< ሂደት LÃ ሙሉ ተሳትፎ እንዲያደርጉ Ó”³u? መፈጠር ይኖርበታል፡፡

ስለሆነም ¾Ów`“ ›?¡e,”i” አርብቶ/ከፊል አርብቶአደሩ በ[»U Ñ>²? MUÆ Á"u}¨<” °¨<kƒ ŸÓUƒ ውስጥ የሚያስገባ ስለሚሆን }dfö›© ¾Ów`“ ›?¡e,”i” ›ÑMÓKAƒ ¾T>Ÿ}K<ƒ” 'Øx‹ Á"ƒታM::

9.10. ህብረተሰቡን ማነሳሳት

የአርብቶአደሩ Qw[}cብ ራሱን የሚያስተዳድርበት ማህበራዊና ባህላዊ ተቋም እንዳለው ግልፅ ነው$ ተቋማቱ በአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ ዘንድ ከፍተኛ ተሰሚነትና ተቀባይነት ባላቸው የጎሳ መሪዎች የሚመሩ ሲሆን ፣ የተፈጥሮ ግጦሽና ውሃ አጠቃቀም' በጎሳዎች መካከል የሚከሰተውን ግጭት በማስወገድና በማስታረቅ' በመንግስትና በህዝብ መካከል ድልድይ ሆኖ በማገልገል ጠቃሚ ሚና ይጫወታሉ$

በመሆኑም የልማት ሰራተኛው ከሁሉ አስቀድሞ ከጎሳ መሪዎች' ከቀበሌ መስተዳድር አካላት' ከሐይማኖት መሪዎች' ከአካባቢ ሽማግሌዎችና እንዲሁም ተቀባይነት ካላቸው ሴቶችና ወጣቶች ጋር የጠበቀ ግንኙነት በመፍጠር ስለራሱም ሆነ ይዞ በሚሄደው የልማት ሃሳብ ላይ ግልፅ ግንዛቤ በማስጨበጥ ሕብረተሰቡን እንዲያነሳሱለት ማድረግ ያስፈልጋል$ በዚሁ መሰረት ሕብረተሰቡ ¾Ów`“ ¾እc^` É¡S„‹ን እ”Ç=KÃ uTÉ[Ó“ u}KÃU vQL©“ ›=¢•T>Á© ›Å[ÍË~ ›ÇÇ=e K¨<Ù‹” KSkuM ¾T>Áe‹K¨< SJ'<” uSS`S` ÔÍ= MUÊ‹” uTe¨ÑÉ KK¨<Ø እ”Ç='dd“ u›Ç=e ›c^` KSd}õ •”Ç=‹M T'nnƒ” ÁÖnMLM::

9.11. ህብረተሰቡን ማደራጀት

ለአርብቶ/ከፊል አርብቶአደሩ ሕብረተሰብ ቀልጣፋና ዘለቄታነት ያለው የኤክስቴንሽን አገልግሎት ለመስጠት ያመች ዘንድ ባህላዊውን አደረጃጀት በመጠቀም ¾Ò^ ፍላጎትን መሰረት ባደረገ መልኩ በልማት ቡድንና በፓኬጅ ዙሪያ ማደራጀት የኤክስቴንሽን መልዕክቶችን በቀላሉ በማስተላለፍ ረገድ ጠቃሚነቱ የጎላ ነው$ ይህም፡-

- ልማት ሠራተኞች ወደ ብዙ አርብቶ/ከፊል አርብቶአደሮች ጋር ለመድረስ አመቺ ሁኔታን ይፈጥራል'በቀላሉም የአዳዲስ ቴክኖሎጂ ተጠቃሚ እንዲሆኑ ይረዳል'
- አርብቶ/ከፊል አርብቶአደሮች የልማት ሥራዎችን ከዕቅድ ዝግጅት እስከ ትግበራ ድረስ ባለው ሂደት ዕርስ በዕርሳቸው እንዲማማሩና እንዲረዳዱ ምቹ ሁኔታን ይፈጥራል'
- በተናጠል ማድረስ የማይቻሉትን አዳዲስ ቴክኖሎጂዎችን በጋራ በመውሰድና ለመጠቀም ያመቻል'
- በህብረተሰቡ ፍላጎት መሰረት የግብዓት አቅርቦት እና ሥርጭት በቀላሉ ተደራሽ ለማድረግ ይረዳል፣
- በተናጠል ሊፈቱ የማይችሉ ችግሮችን በጋራ ለመፍታትና የልማት ሥራዎችን ለማከናወን ያግዛል::
- ለሚመረቱ ምርቶች የገበያ ሰንሰለትን በመፍጠር ፈጣን የሆነ የገበያ መረጃን ለማግኘት ይረዳል$
- በድርቅ ወቅት የሚከሰት የመኖና የውሃ ዕጥረት እንዲሁም የእንስሳትና የእፀዋት በሽታዎች ክስተት መረጃዎችን ለመለዋወጥ ይረዳል፣
- የእርስ በእርስ ልምድ ልውውጥ እንዲዳብር ምቹ ሁኔታን ይፈጥራል፣
- የሴቶችና ወጣቶች የልማት ተሳታፊነትና ተጠቃሚነትን ለማረጋገጥ ይጠቅማል፣

9.12. የተቀናጀ የወንዞች ተፋሰስ ልማትን መሰረት ያደረገ የኤክስቴንሽን አገልግሎት

የአርብቶ አደርና ከፊል አርብቶ አደር አካባቢዎች በሸለቆዎች' በገፀ-ምድርና በከርሰ-ምድር ውሃ ሃብት የበለፀጉ በመሆናቸው በእነዚህ አካባቢዎች የሚደርሰውን ተደጋጋሚ ድርቅ ለመቋቋምና ዘለቄታዊ ልማትን ለማምጣት ውሃን ማዕከል ያደረገ የተቀናጀ የተፋሰስ ልማት ተግባራዊ ይደረጋል$

10. የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት አቀራረብ

የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት አሰጣጥ በአርብቶአደር አካባቢ በእንሰሳት ሃብት ላይ ያተኮረ ሆኖ፤ እንሰሳት ጤናን፣ መኖ ልማትን፣ ውሃ ባለበት አትክልትና ተስማሚ የሆኑ ሰብሎችን በጥራትና በብዛት በማምረት ገበያ ተኮር የሆነ ምርት ለማምረት የሚረዱ ፓኬጆችን በማዘጋጀት ተግባራዊ ይደረጋል::

10.1. የሙሉ ፓኬጅ አቀራረብ ዘዴን የተከተለ

ሙሉ ፓኬጅ ሲባል በአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር ደረጃ ተሞክሮ በእንሰሳት፣ በሰብል ወይም በተፈጥሮ ሀብት ልማት ሥራዎች ውጤታማ የሆነና በባለሙያ ተቀምሮ የተዘጋጀ የፓኬጅ ዓይነት ሲሆን፤ ይህም በቢዝነስ ፕላን እና በመረጃ አያያዝ የተደገፈ ነው፡፡

10.1.1. የሙሉ ፓኬጅ አፈጻጸም አቅጣጫዎች

- የአካባቢ ስፔሻላይዜሽን መሰረት ያደረገ አፈጻጸም ይሆናል፣
- uÑuÁ }ðLÑ> KJ’< U`„‹ M¿ fŸ<[f ተሰጥቶ ÃðìTM'
- U`f“ U`ታT’f” KTdÅÓ በአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር ደረጃ ተሞክረው ¨<Ö?ታT የሆኑ ›W^a‹ •¾}K¿ }Óv^© ÃÅ[ÒK<'
- ›`w„ እና ከፊል አርብቶ ›Åa‹ን uT>ÁXfõ ›Óvw ተከታታይ YMÖ““ ¾U¡` ›ÑMÓKAf በSeÖf Ã}Ñu^M'
- ûŸ?Ì” }Óv^© ¾T>ÁÅ`Ñ< አካባቢዎች እና }ÖnT>-‹ መረጃ }KÃቶ Ãያዛል'
- ሙሉ ፓኬጅን ተግባራዊ ያደረጉ አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር ስራዎች በሌሎች አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች እንዲጎበኙ ይደረጋል፣
- KûŸ?ጁ ትግበራ ¾T>ÁeðMÑ< Ów›„‹ }KÃ}¨< በወቅቱ Ãk`vK<፤
- SÓ³f KTÃ‹K< ¾wÉ` አገልግሎት ÃS‰‰M'
- uuMÓ፣uመኸር እና uSe• ¾T>W\ }Óv^f }KÃ}ው እቅድ ተዘጋጅቶላቸው ÃðçTK<'
- ሁሉም አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች ለሚያከናውኗቸው ተግባራት የቢዝነስ ፕላን እንዲያዘጋጁ እና መረጃ እንዲይዙ አስፈላጊው የሙያ እገዛ ይደረግላቸዋል፣
- uMT~ ¨<eØ ¨×„‹“ c?„‹ u”nf እ”Ç=X}ñ ÃÅ[ÒM::
- ለፓኬጁ ትግበራ የሚያስፈልገው ቦታ እንዲመቻች ይደረጋል ፣
- በግልና በቡድን ተደራጅተው በግብርና ምርቶች እሴት መጨመር ላይ የተሰማሩትን አርብቶ/ከፊል አርብቶ አግሮች ከኢንዱስትሪ ጋር በማስተሳሰር የግብዓት ተጠቃሚ እንዲሆኑ ይደረጋል፣
- የሚመረቱ የግብርና ምርቶች ወደ ወጪ ከሚልኩ ነጋዴዎች ጋር በማስተሳሰር ገበያ እንዲፈጠር ይደረጋል፣

10.2. የመልካም ተሞክሮ ፓኬጅ የማስፋት አሰራርን የተከተለ

መልካም ተሞክሮ ማለት በአርብቶ/ከፊልአርብቶ አደር ደረጃ ተተግብረው ከተለመደው ምርታማነት የተሻለ ውጤት ያስገኙ ቴክኖሎጂዎች ወይም አሰራሮች ሲሆኑ መልካም ተሞክሮ መቀመር ማለት ደግሞ ከላይ የተገለጹትን ተሞክሮዎች እና ውጤታማ አሰራሮች ያለፉበትን ሂደት ለማስፋት አመቺ በሆነ መልኩ ማዘጋጀት ማለት ነው፡፡

እነዚህን ተሞክሮዎች በማሰባሰብ እና በመቀመር ተመሳሳይ ስነ-ምህዳር ወዳላቸው አካባቢዎች እንዲሰፋ ማድረግ ዋናው የግብርና ኤክስቴንሽን አቀራረብ ነው፡፡

10.2.1. መልካም ተሞክሮን ለማስፋት የምንከተላቸው አቅጣጫዎች

- በአርብቶ/ከፊልአርብቶአደር ደረጃ ተሞክረው ውጤታማ የሆኑ ቴክኖሎጂዎች እና አሰራሮች በተሟላ ሁኔታ ይሰበሰባሉ፣ ይቀመራሉ፣/ቅመራው ሲዘጋጅ ቀደም ሲል የጎደሉትን በማሟላት እና ተሞክሮው ወደ ሌሎች አካባቢዎች ሲሰፋ ሊሟሉ የሚገባቸውን ነገሮች እንዲሟላ በማድረግ ነው፡፡/
- በተቀመሩ መልካም ተሞክሮዎች ላይ የግንዛቤ ማስጨበጫ መድረኮችን ይመቻቻል፣

- መልካም ተሞክሮውን ተግባራዊ የሚያደርጉ አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች እና ተስማሚ አካባቢዎች ይለያሉ፣
- በቂ የመነሻ ካፒታል ለሌላቸው አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች በአበዳሪ ተቋማት ብድር እንዲመቻች ይደረጋል፣
- ለተለዩ አርብቶ/ከፊልአርብቶ አደሮች ቢዝነስ ፕላን እንዲዘጋጅ ይደረጋል፣
- በተቀመሩ መልካም ተሞክሮዎች ላይ በየደረጃው በተግባር የተደገፉ ስልጠናዎች ይሰጣሉ፣ የልምድ ልውውጥ ይደረጋል፣
- ለተቀመሩ መልካም ተሞክሮዎች አስፈላጊው ግብአት ይቀርባል፣
- የተቀመሩ መልካም ተሞክሮዎች ተግባራዊ ይደረጋሉ፣
- አስፈላጊው ክትትል እና ድጋፍ በማድረግ ውጤታማ እንዲሆኑ ይደረጋል፣
- ለሚያመርቱት ምርት የገበያ ትስስር ይፈጠራል፣

10.3. እሴት ለመጨመር የሚሰጥ የኤክስቴንሽን አገልግሎትን የተከተለ

ስፔሻላይዜሽን መሰረት ያደረገ ስራ ላይ ለመሰማራት ፍቃደኛ የሆኑ አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮችን በቡድን በማደራጀት የምርትን እሴት በመጨመር፣ በግሉ መግዛት የማይችላቸውን የድህረ ምርት መሳሪያዎች አቅርቦት፣ በባህል ለሚሰሩ የዕደ ጥበብ ስራዎች፣ የመኖ፣ የሰብል፣የአትክልትና ፍራፍሬ ዘር ብዜት ስራ ላይ እንዲሰማሩ አስፈላጊው የሙያ እገዛ ይደረጋል፡፡ ይህንንም ተግባራዊ ለማድረግ የሚከተሉትን አቅጣጫዎች መከተል ያስፈልጋል፡፡

- አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች፣ ወጣቶች እና ሴቶች በዚህ ስራ ላይ እንዲሰማሩ የማነሳሳት ስራዎች ይሰራሉ፣
- ተመሳሳይ ፍላጎት ያላቸውን በፍላጎታቸው መሰረት በማደራጀት የክህሎት ስልጠና ይሰጣል፣
- የግብዓት፣የስራ ቦታ እና የብድር አገልግሎት ይመቻቻል፣
- አስፈላጊው ሙያዊ ድጋፍና ክትትል ይደረጋል

10.4. የአርብቶ አደር የማሳ/የሥራ ቦታ ላይ ትምህርት (PFS) አቀራረብን የተከተለ

የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች የማሳ/የሥራ ቦታ ላይ ትምህርት የኤክስቴንሽን አገልግሎት ለመስጠት ከሚያስችሉ አቀራረቦች አንዱ ሲሆን ይህም በራሳቸው ፍላጎት መሰረት በቡድን በመደራጀት በሚሰሩት ተግባራት ላይ እርስ በራሳቸው የሥራ ቦታ የራሳቸውን እውቀትና አሰራር ከዘመናዊ አሰራሮችና ቴክኖሎጂዎች ጋር እያወዳደሩ የሚማማሩበት፣ የሚመራመሩበት፣ የጋራ ችግራቸውን ለይተው በማወቅና በመተንተን ለችግሮቻቸው ተግባራዊ መፍትሄ የሚፈለጉበትና እኩል ድርሻ ኖሯቸው የየራሳቸውን ችሎታ የሚያዳብሩበትና ያለምንም ቢሮክራሲያዊ አሰራር ከምርምር ማእከላትና ከግብዓት አቅራቢ ድርጅቶች ጋር በቀጥታ የሚገናኙበት ሲሆን በአንድ ቡድን ውስጥ ከ 25-30 አባላት ያሉትና ለተወሰነ ጊዜ በልማት ሰራተኞች በአዳዲስ አሰራሮችና ቴክኖሎጂዎች ላይ ክህሎታቸውን የሚያዳብር የምክርና የሙያ እገዛ የሚደረግላቸው ሆኖ በቀጣይነት እራሳቸውን ችለው በራሳቸው የሚመሩና ከአገልግሎት ሰጪ ድርጅቶችና ተቋማት ጋር በቀጥታ የሚገናኙበት መንገድ ነው፡፡ በመሆኑም ይህ አቀራረብ በአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች አካባቢ የሚከተሉተ ጠቀሜታ ስለሚኖረው ትኩረት ሰጥቶ መተግበር ተገቢ ይሆናል፡፡

- የዕርስ በዕርስ የእውቀት ሽግግርን ያዳብራል፤

- የራሳቸውን ተግባር በመመራመር ለተከሰቱ ችግሮች የመፍትሄ ውሳኔ እንዲሰጡ ያደርጋል፣አዳዲስ እውቀቶችና አሰራሮች እንዲያፈልቁ ይረዳቸዋል፣
- በውሳኔ አሰጣጥ ላይ በራስ የመተማመን ችሎታቸውን ያዳብርላቸዋል፣
- የቡድን ውይይትን ያዳብራል፣
- በቀጥታ ተሳታፊ ስለሚሆኑና በቡድን አምነውበት በራሳቸው ማሳ/የሥራ ቦታ ስለሚመራመሩ አዳዲስ አሰራሮችን በመሞከር ሂደት ሊከሰቱ የሚችሉ ችግሮችን ያቃልላል፣
- ሊማሩበት የሚችሉበት ቦታ አነስተኛ ስለሆነ በቀላሉ የመከታተል እና የመመራመር አቅማቸውን ያጎለብታል፣
- ለችግሮቻቸው መፍትሄ የመፈለግ ችሎታቸውን ያዳብራል፣

11. የግብርና ኤክስቴንሽን ተጠቃሚ ህብረተሰብ

uÓw`“ Y^ LÃ ¾}WT^ T”—¬U Qw[}cw ¾Ów`“ ›?¡c,”i” ›ÑMÓKAƒ }ÖnT> ÃJ“M:: ¾GÑ^‹” አርብቶ/ከፊል አርብቶአደር Qw[}cw ¾²MTÉ ›W^` ²Ãu?” eKT>Ÿ}M ¾›?¡c,”iን ›ÑMÓKA~ ʉu}Ö“Ÿ[ G<’@ታ ScÖƒ Ã•`u•M:: u²=IU SW[ƒ ¾Ów`“ ›?¡c,”i” }ÖnT>-‹:-

- አርብቶ/ከፊል›`w„ ›Åa‹ (አባወራ፣ እማወራና በቤተሰብ ውስጥ መስራት የሚችል የቤተሰብ አባል)
- የአርብቶ/ከፊል አርብቶአደር c?„‹“ ወጣቶች'
- በክልሉ uÓw`“ Se¡ ¾}cT\ ¾ÓM ባለብቶች ÃJ“K<::
- አካል ጉዳተኞችና የኤች አይ ቪ ህሙማን፣

የኤክስቴንሽን አገልግሎት ተጠቃሚ የሆኑ አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች ባላቸው የቴክኖሎጂ አጠቃቀም በደረጃ ይለያሉ፡፡ ለአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች የሚሰጠው ደረጃ ከሚከናወነው የማስፋት ስትራተጂ አኳያ የሚከናወን ሲሆን ይህም የሚፈለገውን የኤክስቴንሽን ድጋፍ አውቆ ለመስጠት ያስችላል፡፡ እያንዳንዱ አርብቶ/ከፊል አደር ምርታማነትን ከማሳደግ አኳያ ከሚከተለው የግብአት አጠቃቀም አንጻር በአንደኛ ደረጃ፣ ሁለተኛ ደረጃ እና ሶስተኛ ደረጃ በመመደብ ሁለተኛ ደረጃ እና ሶስተኛ ደረጃ የተመደቡትን ወደ አንደኛ ደረጃ ለማሸጋገር የሚያስችላቸውን ውጤታማ ስራ እንዲሰሩ ድጋፍ ይደረግላቸዋል፡፡ በዚህም መሰረት፡-

በ አንደኛ ደረጃ /በግንባር ቀደም/ የሚመደቡ አርብቶ/ከፊል አደር ማሟላት ያለበት መስፈርት

1. ገበያ ተኮር በሆነ ምርት ላይ ስፔሻላይዝ ያደረገ እና ሌሎች ምርቶችን በተጓዳኝ እያመረተ ያለ፣
2. የግብርና ስራ ተግባሩን ቢዝነስ ፕላን አዘጋጅቶ በተገቢው የጊዜ ሰሌዳ መሰረት የሚተገብር፣
3. ምርታማነትን ለማሳደግ የሚያስችሉ ግብአቶችን በተሟላ እና ውጤታማ በሆነ አግባብ ተጠቅሞ ለውጤት የበቃ፣
    - ምርጥ የእንስሳት፣ የመኖና የሰብል ዝርያን የተጠቀመ፣
    - የሰብል፣ የእንስሳትና የመኖን ልማት ሥራዎችን በፓኬጁ መሰረት የተገበረ፣
    - የመሬት ለምነት የሚያሻሽሉ ግብአቶችን የተጠቀመ/ ማዳበሪያ፣ ፍግ፣ ኮምፖስት እና ኖራ/
    - የእንስሳት እና የሰብል ተባይና በሽታን ለመከላከል ግብዓቶችን የተጠቀመ፣

- የተሻሻለ አሰራርን በመከተል አስፈላጊውን የግብርና ልማት ስራ የሰራ፣
- ድህረ ምርት ብክነት የሚቀንሱና የምርት ጥራት ለመጠበቅ የሚያስቸሉ ቴክኖሎጂዎችን የተጠቀመ፣

4. ለአካባቢው የተቀመጠውን የምርታማነት ግብ/ቤንች ማርክ በማረጋገጥ ገቢውን ያሳደገ፣
5. ተገቢውን መረጃ መዝግቦ የያዘ፣
6. ለሌሎች አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች በማሳየት እና በመደገፍ አርአያ የሆነ፣
7. የወሰደውን ብድር ወቅቱን ጠብቆ የመለሰ፣
8. የተፈጥሮ ሀብት ልማትን በአግባቡ በማልማት የተጠቀመ፣
9. የሰብል፣ የእንስሳትና የመኖን ልማት ሥራዎችን በፓኬጁ መሰረት የተገበረ፣
10. እንደ አስፈላጊነቱ ውሃን የማቆር፣ የማጠንፈፍ እና የመስኖ ስራ የሰራ፣
11. ብክነትን በማስወገድ ካፒታሉን በቀጣይነት ያሳደግ፣

በሁለተኛ ደረጃ የሚመደቡ አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች አብዛኛውን የሙሉ ፓኬጅ ጥንቅር የተገበሩ ሆነው በተቀመጠው የፓኬጅ ጥንቅር መሰረት ተግባራዊ ከማድረግ አንጻር ከ70 እስከ 80 ከመቶ ያከናወኑ ናቸው፡፡

በሶስተኛ ደረጃ የሚመደቡ አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች ባብዛኛው ምርት እና ምርታማነትን ለማሳደግ የሚስችሉ ግብአቶችን በተለያዩ ምክንያቶች የማይጠቀሙ እና የተሻሻሉ አሰራሮችን ተግባራዊ የማያደርጉ አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች ናቸው፡፡

12. የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት ሰጪ ተቋማት አደረጃጀትና የስራ ተግባራት

¾›?¡e,”i” ›ÑMÓKAƒ ›Å[ÍËƒ kM×ó ¾›?¡eቴ”i” ›ÑMÓKAƒ” ¾T>Áe}“ÓÉ J• ¾°´ c”cK~” uÖuk“ ¨Ø uJ’ SMŸ< ¾›?¡e,”i” SM°¡ƒ ኦ”Ç=}LKõና Y^ LÃ ኦ”Ç=¨<M TÉ[Ó፣

¾Ów`“ ›?¡e,”i” ukØታ ¾TŸ“¨” •Lò’ƒ Áለባቸው u¾Å[Í¨< ÁK< ¾አርብቶ አደር Ów`“ MTƒ ›eðéT> ›"Lƒ “†¨<:: ጠንካራ የግብርና ኤክስቴንሽን አደረጃጀት መፍጠር ለግብርና ኤክስቴንሽንም ሆነ በአጠቃላይ ለግብርና ልማት ፖሊሲዎችና ስትራቴጂዎች ውጤታማነት እንዲሁም የኤክስቴንሽን አውቀትና የመረጃ ፍሰት ከላይ ወደታችና ከታች ወደ ላይ እንዲተላለፍ ያደርጋል፡፡

በየደረጃው ያሉ የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር የግብርና ልማት ጽ/ቤቶች ከተለያየ ሙያ የተውጣጡ የቴክኒክ ቡድን ባለሙያዎች (SMS) ይኖሩታል፡፡ የእነዚህም ባለሙያዎች ጥንቅር እንደየአካባቢው ተጨባጭ ሁኔታ የሚወሰን ሲሆን የሚከተሉትን ያካተተ ይሆናል፡፡

1. ኤክስቴንሽን ኮምኒኬሽን ባለሙያ
2. ሰብል ልማትና ጥበቃ ባለሙያ
3. እንስሳት እርባታ ባለሙያ

4. የእንስሳት ጤና ባለሙያ
5. የተፈጥሮ ሀብት ልማት እና ጥበቃ ባለሙያ
6. የመስኖ ልማት ባለሙያ
7. የህብረት ሥራ ባለሙያ
8. የምግብና ሥርዓተ ምግብ ባለሙያ
9. የአትክልትና ፍራፍሬ ባለሙያ
10. የግብርና ምጣኔ ሀብት ባለሙያ
11. የመኖ ልማትና የተፈጥሮ ግጦሽ ባለሙያ
12. የመስኖ መሀንዲስ

12.1. የግብርና ሚኒስቴር የኤክስቴንሽ ቴክኒክ ቡድን ጥንቅር ተግባርና ኃላፊነት

uÓw`“ T>/` ¾›?¡e,”i” ¾,¡’>¡ ቡድን አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩን ለመደገፍ ¾T>Ÿ}K<ƒ }Óv`“ ኃLò’ƒ ይኖሩታል::

- uÓw`“ MTƒ þK=c=-‹“ eƒ^,Ï-‹ ¾}kSÖ<ƒ” S`J-‹ T°ŸM ÁÅ[Ñ ¾Ów`“ ›?¡e,”i” ሥርዓት መዘርጋቱንና }Óv^© SJ’<” T[ÒÑØ'
- በቋሚነትና በተንቀሳቃሽነት ለሚሰጡ የአክስቴንሽን አገልግሎቶች የሚያግዙ ¾Ów`“ ,¡•KAÍ=-‹”'የተሻሻሉ አሰራሮችንና ¨<Ö?ታT }V¡a-‹” uTÖ“k`“ uûŸ?Ï SM¡ uT²ÒËƒ K¡MKA‹ Tc^Úƒ' Te}ª¨p“ እንዲስፋፉ ሙያዊ ዕገዛ መስጠት'
- ¾Ów`“ ›?¡e,”i” ሥርዓት u}k“Ë ›c^` SS^~” KT[ÒÑØ አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር፣ ¾U`U`ና ›?¡e,”i” Ó”–<’ƒ "¨<”eKA‹” TÖ“Ÿ`“ ከሌሎች vKÉ`h አካላት Ò` ¾}Ö“Ÿ[“ ¾}“uu ›c^` •”Ç=ðÖ` TÉ[Óና መደገፍ'
- የአርብቶ/ከፊል›`w„ ›Åሩን lw[}cw Ó”³u? ¾T>ÁÇw\ ¨pታ© ¾Ów`“ S[Í-‹”“ ›c^a‹” uTÖ“k` u}KÁ¿ ¾›?¡e,”i” መልዕክት Te}LKòÁ ²È-‹ Te}ª¨p፣
- ¾¡MKA‹ን ¾›?¡e,”i” ›ÑMÓKAƒ wnƒ ¾T>ÁdÉÑ< ¾eMÖ“ SÉ[¢‹”፣ ›¬Å Ø“„‹ን“¾MUÉ M¬¬Ø SÉ[¡ uTS‰†ƒ ¾¡MKA‹” ,¡’>"© ›pU TdÅÓ'
- S[Í-‹” በScwcw'uSŸታ}M'እ”Ç=G<U uÓw`“ ›?¡e,”i” ›c^`“ u›ðîiU ¾T>Ÿc~ ‹Óa‹” Ÿ¡MM የአርብቶ አደርና ¾Ów`“ MTƒ u=a Ò` uSJ” uTØ“ƒና' uSÑUÑU K‹Óa‡ ¾SõƒH@ Hdw SÖqU“ }Óv^© እንዲሆኑ መደገፍና እንዲሁም ማረጋገጥ$

12.2. የክልል አርብቶ አደር ግብርና የኤክስቴንሽ ተክኒክ ቡድን ጥንቅር ተግባርና ኃላፊነት

u¡MM ¾›?¡e,”i” ¾,¡’>¡ ቡድን አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩን ለመደገፍ ¾T>Ÿ}K<ƒ }Óv`“ ኃLò’ƒ ይኖሩታል::

- uÓw`“ MTf þK=c=-‹“  ef^,Ï-‹ ¾}kSÖ<f” S`J-‹ T°ŸM ÁÅ[Ñ ¾Ów`“ ›?¡e,”i” ›ÑMÓKAf Ÿ¡MK< }Úvß G<’@ታ-‹ Ò` uT××U TkÉ“ }Óv^© TÉ[Ó
- ŸôÅ^M“ ŸK?KA‹ vKÉ`h አካላት ¾T>LŸ<f” ,¡•KAÍ=-‹ን“ ûŸ?Ð‹”“ ለቋሚና ተንቀሳቃሽ የኤክስቴንሽን አገልግሎት አሰጣጥ Ÿ¡MK< }Úvß G<’@ታ Ò` uT××U T²ÒËf“ K¨[Ç-‹ uTc^Úf K}ÖnT>-‹ •”Ç=Å`ሱና እንዲስፋፉ TÉ[Ó'
- በየደረጃው ያሉ ባለሙያዎችን ማሰልጠንና }Óv^©’ታቸውን SŸታ}M፣
- ›`w„/ŸòM ›`w„ ›Å\” Iw[}cw Ó”³u? ¾T>ÁÇw\ ¨pታ© ¾Ów`“ S[Í-‹”“ ›c^a‹” uTÖ“k` u}KÁ¿ ¾›?¡e,”i” Te}LKòÁ ²È-‹ Te}ª¨p፣
- ¾¡MK<” ¾Ów`“ ›?¡e,”i” ›c^`“ ›ðîiU” uuLÃ’f uSŸታ}M ¾T>Ÿc~ ‹Óa‹” Ÿ¨[Ç-‹“ ŸK?KA‹ ŸT>SKŸታተ¨< ›"LfU ጋርም J’ u}“ÖM uSÑUÑUና SõfH@-‹” uTS”Úf }Óv^© እ”Ç=J” TÉ[Ó'
- የወረዳ ባለሙያዎችን ueMÖ“ ›pTተ¨<” SÑ”vf“ ¾TeðìU ብቃታቸው ማሳደግ፣
- u¡MK< የአርብቶ/ ከፊል አርብቶ አደር፣ ¾Ów`“ U`U`ና ›?¡e,”i” Ó”–<’f }Óv^ተ¨<” •”Ç=¨Ö< SŸታ}M“ TÖ“Ÿ` •”Ç=G<U uvKÉ`h-‹ S"ŸM ¾Öuk fee` •”Ç=•` ¾T>Áe‹K< SÉ[¢‹” TS‰ተf፣ ¾}k“Ë ›c^` S²`Òf“ SU^f'
- u¨[Ç-‹ S"ŸM ¾MUÉ M¨<¨<Ø የሚካሄድበትን G<’@ታ TS‰ተf፣
- Ÿ¨[Ç-‹ uT>k`wKf Øያo መሰረት ለአርብቶአደር TcMÖ— T°ŸLf ›eðLÑ>¨<” የሙያ •Ñ³ ማድረግ '
- በተንቀሳቃሽነት የኤክስቴንሽን አገልግሎት የሚሰጥባቸውን ወረዳዎችን/ ቀበሌዎችን መለየትና በሚንቀሳቀሱበት አካባቢ ተገቢውን አገልግሎት እንዲያገኙ አስፈላጊውን ድጋፍ ሁሉ በማሟላት ተግባራዊነቱን መከታተል'
- ለ¨[Ç-‹ u¾\w ¯S~ dÃq^[Ø የሙያ ÉÒõ“ ¡ffM ÁÅ`ÒM፣
- በግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት አሰጣጥና አተገባበር ላይ ጥሩ ውጤት ላስመዘገቡ አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮችና የልማት ሰራተኞች ማትጊያ በመስጠት እንዲበረታቱ ማድረግ ዋና ዋናዎቹ ናቸው፡፡

12.3. የወረዳ አርብቶ አደር ጽ/ቤት የኤክስቴንሽ ቴክኒክ ቡድን ጥንቅር ተግባርና ኃላፊነት

}Ö]’~ K¨[Ç አርብቶ አደር ግw`“ MTf ê/u?f ኃLò ¾J’ ¾›?¡e,ን¡” ,¡’>¡ u<É” Ãªk^M:: ÃI u<É” ¾}KÁ¿ vKS<Á-‹” Á"}} c=J”፣ Ÿ¡MK< ¾›?¡e,ን¡” u<É” ¾T>}LKõKf” SM°¡f u}sT© SM¡ }kwKA ŸLÃ ¨Å ታ‹ እና Ÿታ‹U ¨Å LÃ Áe}LMóM::

¾¨[Ç¨< አርብቶአደር Ów`“ ልማት ጽ/ቤት ›?¡e,”i” የ,¡’>¡ u<É” vKS<Á-‹ }Óv`“ ኃLò’f ¾T>Ÿ}ሉት ይሆናሉ ::

- ukuK? Å[Í K}SÅu< ¾Ów`“ vKS<Á-‹ wnf ÁK¨< ¾,¡’>¡' ¾S<Á“ ›eðLÑ> ÉÒö‹” SeÖf
- ለአርብቶ/ ለከፊል አርብቶአደሩ ¾}TEL ¨pታ© ¾J’ ›?¡e,”¡” ›ÑMÓKAf እ”Ç=cØ TÉ[Ó::
- አርብቶ/ ከፊል አርብቶአደሩን uTd}õ ukuK? Å[Í °pÉ እ”Ç=²ÒÏ እÑ³ TÉ[Ó'
- የተለያዩ የኤክስቴንሽን ፓኬጆች'የተሻሻሉ ቴክኖሎጂዎችና አሰራሮች ሊተገበሩባቸው ወደሚችሉ ልማት ጣቢያዎች ማሰራጨት'ማስፋፋትና ተግባራዊነታቸውንም መከታተል'
- u¨[Ç Å[Í ¾T>}Ñu[¨< የ›?¡e,”¡” ›ðéçU“ ›W^a‹” up`uf uTe}vu`“ uSÑUÑU ¾›?¡e,”¡” ›ÑMÓKAf ueóf እ”Ç=Å`e TÉ[Ó'
- ¾Ów`“ Ówዓf õLÑAfንና ›eðLÑ> S[Í-‹” uTcvcw“ uTÖ“k` u¨p~“ እ”Ç=k`w TÉ[Ó፣
- Ów¯~ ከቀረበ በኋላ በወቅቱ እንዲሰራጭ ማድረግና uØpU LÃ SªK<” up`uf SŸታ}M'
- በአርብቶ አደር TWMÖ— T°ŸLf ¾T>Ÿ“¨’< YMÖ“-‹“ ¾W`„ TdÁ Y^-ች u}²ÒË¨< SS]Á SW[f Sc^ታ†¨<” T[ÒÑØ'›eðLÑ>¨<” ¾,¡’>¡ •Ñ³ ፣ እ”Ç=G<U ¡ffM“ ÓUÑT TÉ[Ó'
- u¨[Ç Å[Í vKው ¾Ów`“ ›?¡e,”¡” የሥራ ሂደትና በvKÉ`h-‹ S"ŸM ¾Öuk fYY` •”Ç=ðÖ` TÉ[Ó'
- የልማት ሰራተኞችን ,¡’>"© wnf KThhM ›eðLÑ> YMÖ“-‹ን“ c?T>“a‹” uT²ÒËf ¾›pU Ó”vታ Y^-‹” SY^f'
- አርብቶ/ከፊል አርብቶአደሩ በግል ŸT>W^¨< Y^ u}ÚT] uÒ^ የÓw`“ MTf Y^-‹ LÃ •”Ç=WT^ T’ddf“ Te}vu` •እ”Ç=G<U ›eðLÑ> ¾S<Á ÉÒö‹” SeÖf'¾MUÉ M¨<¨<Ø እ”Ç=ÁÑ–< TÉ[Ó'
- የኤክስቴንሽን አገልግሎት በተንቀሳቃሽነት የሚሰጥባቸውን ቀበሌዎች መለየት' በሚንቀሳቀሱበት አካባቢ ተገቢውን አገልግሎት እንዲያገኙ አስፈላጊውን ሁሉ በማሟላት ተግባራዊ ማድረግና መከታተል፣
- በግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት አሰጣጥና አተገባበር ላይ ጥሩ ውጤት ላስመዘገቡ አርብቶ/ከፊል አርብቶአደሮችና የልማት ሰራተኞች ማትጊያ በመስጠት እንዲበረታቱ ማድረግ'

12.4. የአርብቶ አደር ህብረተሰብ አደረጃጀትና ተግባራት

12.4.1. የልማት ቡድኖች አደረጃጀት ከልማት ሰራተኞች ጋር ያላቸው ግንኙነት

በተንቀሳቃሽ አካባቢ የሚሰጠው የኤክስቴንሽን አገልግሎት እንደተጠበቀ ሆኖ በቋሚነት በሚገኙ አካባቢዎች ለግብርናው ልማት አመቺና አማካይ በሆኑ ቦታዎች አንዳንድ የአርብቶ አደር ማሰልጠኛ ማእከላት ይኖራሉ፡፡ በአንድ ማእከል የተለያየ ሙያ ያላቸው 5 የልማት ሰራተኞች ማለትም የእንሰሳት ሃብት ልማት፣ ረዳት የእንስሳት ጤና ባለሙያ'የተፈጥሮ ሀብት ልማት ባለሙያ የሰብል ልማትና የህብረት ሥራ አደራጅ ባለሙያ አገልግሎት እንዲሰጡ ተመድበው እንዲሰሩ ይደረጋል፡፡

K²=I ›W^` ÁS‹ ²”É እንደ ሕዝቡ አሰፋፈርና ¾አኗኗር ²Ãu? ሁኔታ የኤክስቴንሽን አገልግሎት ይሰጣል:: ÃI TKf %w[}cu< uT>Ñ˜v†¬ ›Ÿvu=-‹ ¾MTf u<É•‹ እ”Ç=ssS< uTÉ[Ó uMTf W^}™‹ ›TŸ˜’f }Ñu=¬ ¾›?¡e,”¡” ›ÑMÓKAf እ”Ç=ÁÑ–< ÃÅ[ÒM:: uÓw`“ MTf LÃ ¾YMÖ“ U¡`“ ¾c`„ TdÁ }Óva‹” ¾MTf c^}—¨< uª“’f uVÈM አርብቶ አደሮች/ከፊል አርብቶ አደሮች ¾T>cØ u=J”U VÈM አርብቶ አደሮች/ከፊል አርብቶ አደሮች u}ª[É K}Ÿታ Ä‰†¨< SM°¡f c=Áe}LMñU J’ uc`„ TdÁ’f c=}Ñu\ u–aÓ^U አwaአ†¨< uSJ” ÉÒõ ÁÅ`ÓL†ªM::

12.4.1.1. የልማት ሰራተኞችና የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች ጥመርታ

የተጠናከረ የኤክስቴንሽን አገልግሎት ለተጠቃሚው ህብረተሰብ በመስጠቱ ሂደት ውስጥ በልማት ሰራተኛውና በተጠቃሚው ሕብረተሰብ መካከል ያለው ግንኙነት ወሳኝ እንደመሆኑ መጠን ጥመርታውን ለይቶ ማወቅ አስፈላጊ ነው$

ጥመርታውን ከሚወስኑት በርካታ ሁኔታዎች መካከል የአካባቢው የአየር ፀባይ'የመሬት አቀማመጥ'የሕዝብ አሰፋፈርና የቦታ ዕርቀት፣ የትራንስፖርት አመቺነት'የአመራረትና የአኗኗር ዘይቤው እና የተጠቃሚው የግንዛቤ ደረጃ ወዘተ. ናቸው$

አካባቢው በጣም ሞቃታማ፣ ኅብረተሰቡም ተበታትኖ የሚኖር'መኖና ግጦሽ ፍለጋ ከቦታ ቦታ የሚንቀሳቀስና 'አገልግሎቱ የሚሰጥበት አካባቢም የተራራቀና አመቺ የትራንስፖርት ሁኔታ ያልተሟላለት ከሆነ የተቀላጠፈ ብቃት ያለው የኤክስቴንሽን አገልግሎት ለመስጠት ይቻል ዘንድ በአንድ ቀበሌ ሶስት የልማት ሰራተኞች በዋናነት ተመድበው እንዲሰሩ ይደረጋል፡፡

በአንድ ቀበሌ ከ300 - 350 አርብቶአደሮች ይኖራሉ ተብሎ የሚገመት ሲሆን አንድ የልማት ሰራተኛ ከ 100 - 120 ለሚሆኑ አርብቶአደሮች የኤክስቴንሽን አገልግሎት ይሰጣል $

ለዚህም በአንድ ቀበሌ ውስጥ ከ 13 -16 የሚደርሱ የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮችን የያዘ የልማት ቡድኖች ይቋቋማሉ፡፡ በአንድ ቡድን ውስጥ ደግሞ ከ 20 - 25 አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች ይኖራሉ ተብሎ ይገመታል$ •Á”Ç”Æ u<É” u›vLf ¾T>S[Ø ›”É }Ö] Ã•[ªM::

በአንፃሩ የአየር ፀባዩ የተሻለና ምቹ የትራንስፖርት አገልግሎት ባለበት' ሕዝቡም በወንዞችና በሸለቆዎች እንዲሁም ለእርሻ ምቹ በሆኑ አካባቢዎች ተሰባስበው ጥምር ግብርና በሚካሄዱባቸውና የኅብረተሰቡም ግንዛቤ የተሻለ ሆኖ በሚገኝባቸው አካባቢዎች:-

በአንድ ቀበሌ ከ 500 - 700 ከፊል አርብቶ አደሮች ይኖራሉ ተብሎ የሚገመት ሲሆን አንድ የልማት ሰራተኛ አገልግሎት የሚሰጣቸው ከፊል አርብቶ አደሮች ቁጥርም ከ 170 - 230 ይሆናል፡፡ እንዲሁም በአንድ ቀበሌ ውስጥ ከ22 - 31 የከፊል አርብቶአደር የልማት ቡድኖች ይኖራሉ! በአንድ ቡድን ውስጥ ደግሞ ከ 20 - 25 ተጠቃሚዎች ይኖራሉ ተብሎ ይገመታል$ •Á”Ç”Æ u<É” u›vLf ¾T>S[Ø ›”É }Ö] Ã•[ªM::

የቡድን መሪዎችም የልማት ሰራተኛውን ከአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች ጋር እንደድልድይ ሆነው በማገናኘት የኤክስቴንሽን መልዕክቶች እንዲተላለፉ ዕገዛ ያደርጋሉ፡፡ በተጨማሪም አዳዲስ አሰራሮችና ቴክኖሎጂዎች ለማስተዋወቅ እንደሞዴል ሆነው ያገለግላሉ$ በዚህም መሰረት የልማት ሰራተኛውና የአርብቶ አደሩ ጥመርታ አነስተኛ ሲሆን የልማት ሰራተኛው ከተገል ጋዩ ኅብረተሰብ ጋር የቅርብ ግንኙነት ስለሚኖረው የኅብረተሰቡን ችግር በቅርብ በመረዳት የጋራ መፍትሄ ለመፈለግና ጥራት ያለው የምክር አገልግሎት ለመስጠት ያስችለዋል$ ነገር ግን የልማት ሰራተኛውና የአርብቶ አደሩ ጥመርታ ከፍተኛ ከሆነ የልማት ሰራተኛው የሚሰጠው አገልግሎት አናሳ ከመሆኑም ባሻገር ግንኙነቱም የላላና የሥራውም ጥራት የተጓደለ ይሆናል$ ሆኖም ግን ጥመርታው ከላይ የተጠቀሱትን መነሻ ነጥቦች መሠረት በማድረግ በክልሎች ተጨባጭ ሁኔታ ይወሰናል$

12.4.1.2. የልማት ቡድን ተጠሪዎች አመራረጥ

•Á”Ç”Æ u<É” u›vLƒ ¾T>S[Ø ›”É }Ö] Ã•[ªM:: ¾T>S[Ö< ¾u<É” }Ö]-‹ :-

- የጎሳና የኃይማኖት መሪዎች
- uIw[}cu< ²”É }kvÃ’ƒ“ }cT>’ƒ ÁL†¨<” K?KA‹ ›vLƒ'
- T”uw“ Séõ ¾T>‹K< u=J” ÃS[×M '
- ›ÇÇ=e ›c^a‹” KSkuM ðnÅ— ¾J’< '
- ŸMTƒ W^}™‹ Ò` ›w[¨< KSY^ƒ õLÑAƒ“ }’di’ƒ ÁL†¨<'
- ÁÑ–<ƒ” ò¨<kƒ“ ¡IKAƒ K›vLƒ KT"ðM S<K< õLÑAƒ ÁL†¨<“
- ›vLƒ ÁK<v†¨<” ‹Ó` ›cveu¨< KMTƒ W^}—¨< uTp[w SõƒH@ ¾T>ÁðLMÑ< SJ” Ã•`v†ªM::

¾u<É” }Ö]-‹ የ›?¡e,”¡”ን SMò¡ƒ በስራቸው ላሉ የቡድን አባላት u›Óvu< ስለማሰራጨታቸው በልማት ሰራተኞችና በወረዳ ባለሙያዎች የቅርብ ክትትልና ድጋፍ ሊደረግላቸው ይገባል$

12.4.1.3. ሴቶችን በቡድን ማደራጀት

c?„‹ uÓw`“ •እ”penc? ¨<eØ Ñ<MI ›e}ªê* u=•^†¨<U kÅU c=M u’u\ƒ ¾›?¡e,”¡” e`¯„‹ የሚፈለገውን ያህል ›ÑMÓKAƒ ›LÑ–<U:: ÃI” Ñ<ÉKƒ KSS<Lƒ“ c?„‹ KMT~ ¾T>Áu[¡~ƒ” ›e}ªê* u²S“© ›c^` ²È KTÖ“Ÿ` uu<É” ›Å^Ï„ ƒUI`ƒ ¾T>ÁÑ–<uƒ” S”ÑÉ TS‰†ƒ ÁeðMÒM:: u²=IU SW[ƒ ¾}SÅu< ¾MTƒ W^}™‹ ›eðLÑ>¬” pckd uTÉ[Ó õnÅ— ¾J’< c?„‹” uu<É” uTÅ^Ëƒ ›eðLÑ>¬ ƒUI`ƒ“ •Ñ³ Ãc×M:: በልማት ሰራተኛው የሚሰጡ አገልግሎቶችም :-

- ለአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር c?„‹ ¾Ñu= TeÑ— ¾T>J” }eTT> ‚¡•KAÍ=-‹” uTðLKÓ }ÖnT> •እ”Ç=J’< TÉ[Ó'
- የአርብቶአደር c?„‹ KMTƒ T’q ŸJ’< ÔÍ=“ %EL k` ›W^a‹ uSLkp ¾MTƒ }ÖnT> እንÇ=J’< ›eðLÑ>¬” ሁሉ TÉ[Ó'
- ሕብረተሰቡ Kc?„‹ ካለው T>³“© ÁMJ’ ›SK"Ÿƒ LÃ በማተኮር ¾vI] K¬Ø •”Ç=•[¬ ትምህርት መስጠት'
- Ñ<Muታ†¬”፣ ጊዜያቸውን ዕ¬kታ†¬” uTc}vu` ¾Ò^ ‹Óa‰†¬” uÒ^ Sõታƒ •”Ç=‹K< ÉÒõ TÉ[Ó'
- አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር c?„‹ uûŸ?Ï“ በVጁ=¿L` eMÖ“-‹ •Ÿ<M }dታò“ }ÖnT> ¾T>J’<uƒ” S”ÑÉ TS‰†ƒ'
- c?ƒ እT¨^-‹ ›ÇÇ=e ¾Ów`“ ‚¡•KAÍ=-‹“ ¾›c^` eM„‹ }ÖnT> uSJ” ¾u?}cx‰†¬” ¾UÓw ªeƒ““ K?KA‹ TIu^© ‹Óa‰†¬” •”Ç=ÁnMK< ›eðLÑ>¬” ÉÒõ TÉ[Ó::

12.4.1.4. የወጣት ክበባትን ማቀቋቋም

u›"vu=¨< ¾T>Ñ–< ¨×„‹ u}KÃ }T]-‹ በግብርና ልማት እንቅስቃሴና u}ðØa Gwf }Úvß Ó”³u? •”Ç=•^†¨< ¾¨×f ¡ux‹” በÓw`“ ›?¡ስ,”g” }ÖnT> KTÉ[Ó •”ዲ‰M uu<É” TÅ^Ëf ÁcðMÒM<:: ¾MTf W^}™‹ u›"vu=¨< ŸT>Ñ–< fUI`f u?„‹ Ò` uSS"Ÿ`“ uSk“Ëf ¡ux‹ ¾T>ssS<uf” S”ÑÉ ያመቻቻሉ:: ¾¨×f ¡ux‹ u}KÃ uÅ” ‹Ó˜ }ŸL“ ›"vu=” uS”ŸvŸw Ñ<MI ›e}ªê* Tu`Ÿf ¾T>‹K< c=J” uK?KA‹U ¾Ów`“ Y^-‹ ማለትም uÕa ›f¡Mf' u›'e}— •”edf •`vታ፣ በንብ ማነብ፣ uS• MTf“ uSdcK<f cò }dfö TÉ[Ó Ã‹LK<:: ¨×„‹ u¡uv†¨< ›T"˜'f ÁÑ–<f” •¨<kf“ ¡IKAf Ku?}cv†¨< ¾T>Á"õK<uf G<'@ታU ኢÏÓ ¾có uSJ'< fŸ<[f }cØ„f SŸ“¨” ÁKuf Ñ<ÇÃ '¨<:: ufUI`f u?f Óu= ¨<eØ W`„ TXÁ-‹” T"H@É K›ÇÇ=e Ó˜„‹ e`ßf Ñ<MI ›e}ªê* eK›K¨< fŸ<[f cØ„ TŸ“¨” ÁeðMÒM::

Ÿf/u?f ¬Ü ÁK<f”U ¾አርብቶአደር ¨×„‹ u}KÁ¿ Ñu= TeÑ— ¾MTf ²`ö‹ }dታò እ”Ç=J'< uTÉ[Ó •^d†¨<” ¾T>‹K<uf” G<'@ታ•TS‰†f“ u²S“© ¾Ów`“ MTf Y^ እ”Ç=d}ñ uTÉ[Ó ¾¨×f ¡ux‹” TssU ›eðLÑ> '¨<:: eKJ'U ¾T>Ÿ}K<f” fŸ<[f cØ„ Se^f ይገባል:-

- ¾አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር ¨×„‹ u}KÁ¿ ¾Ñu= TeÑ— ¾MTf ²`ö‹ }dታò ¾T>J'<uf” S”ÑÉ TS‰†f'
- ¾አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር ¨×„‹ u²S“© ¾Ów`“ ‚¡•KAÍ=-‹ eMÖ““ ¾‚¡'>¡ ÉÒõ uTÓ–f KS<Á¨< ÁL†¨<” ›SK"Ÿf uSK¨Ø uMTf Y^ LÃ }df÷†¨< ¾T>ÑAKwfuf G<'@ታ TS‰†f'
- ¨×„‹ eKT>•\uf ›"vu= ¾Ò^ Ó”³u? •”Ç=•^†¨<“ ›"vu=Á†¨<” uTMTf“ uSÖup H>Åf ¨<eØ እ”Ç=d}ñ KTÉ[Ó Skeke“ TcMÖ”'በተግባርም ማሳየት
- እውቀታቸውን ፣‹KAታ†¨<”፣ ጊዜያቸውንና Ñ<Muታ†¨<” uTe}vu` ¾Ò^ ‹Óa‰†¨<”'uÒ^ KSõታf እ”Ç=‹K< ›eðLÑ>¨<” ÉÒõ SeÖf::
- KMTf Y^ ¾T>ÁeðMÒ†¨<” Ów›„‹“ ldlf‹ uwÉ` ¾T>ÁÑ–<uf” S”ÑÉ TS‰†f'
- K¨×„‹ ¾T>[Æ ¾Ñu= TeÑ— –aË¡„‹” u^d†¨< õLÔf“ }dfö ›²ÒÏ„ }Óv^© TÉ[Ó:: ታታሪ ¨×„‹ ¾Wb†¨<” Y^-‹ K?KA‹ ¨×„‹ ¾T>ኅuኙuf” S”ÑÉ TS‰†f'
- ¾MTf Y^-‹” KTÑAMuf ¾MUÉ M¨<¨<Ø –aÓ^V‹” T²ÒËf'
- እሴት በሚጨምሩ የግብርና ተግባራት ላይ ወጣቶችን በማደራጀት በአካባቢያቸው በሚገኙ የገበያ ማእከላት ተጠቃሚ እንዲሆኑ የገበያ ትስስር በመፍጠር፣
- ¨×„‹ ›eðLጊና ወቅታዊ> S[Í-‹ •”Ç=ÁÑ–< TÉ[Ó “†¬::

13. የኤክስቴንሽን ስርዓቱ ከልማት አጋር አካላት ጋር ያለው ቅንጂታዊ አሰራር

13.1. የግብርና ምርምርና የኤክስቴንሽን ግንኙነት

u›?¡e,”i” e`›~“ uÓw`“ U`U` Øwp ƒee` uSõÖ` የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር ‹Óa‹ uT>Ñv }KÃ}¨< K}S^T]-‹ ¾T>k`u<uf“ SõfH@ ¾T>ÁÑ`ኙuf Y`¯f S•` ›Kuf:: ለዚህም የግብርና ምርምር ኤክስቴንሽን ካውንስል ግንኙነትን ማጠናከር ያስፈልጋል፡፡

የግብርና ምርምርና ኤክስቴንሼን ካውንስል ግንኙነት በየደረጃው ካሉ የግብርና ምርምር፣የግብርና ኤክስቴንሽን አስፈጻሚ አከላት፣በግብርና ማስተማርና ምርምር ላይ የተሰማሩ ከፍተኛ የትምህርት ተቋማት ፣ የግብዓትና የብድር ተቋማት እና ተጠቃሚውን ሕብረተሰብ የሚያቅፍ ይሆናል፡፡

uSJ’<U u¾Å[ÍW Á K< ¾U`U`“ ›?¡c,”g” ›T"] U¡` u?„‹ ¾T>Ÿ}K<f ›LT-‹ ይኖራቸዋል:(

- ¾,¡•KAÍ= iÓÓ`“ ¾S[Í M¨<¨<Ù‹”' KTóÖ”'
- ¾U`U`“ ›?¡e,”i” }sTf ና አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች በጋራ ¾U`f T’q ¾J’< ‹Óa‹” uSK¾f ና ለአርብቶ.ከፊል አርብቶ አደር አካባቢ ተስማሚ ¾J’< ,¡•KAÍ= uTS”Úf ኣªß’f“ k×Ã’f vK¨< SMŸ< •”Ç=Ÿ“¨” ለTÉ[Ó'
- uÓw`“ MTf ÁK< vKÉ`h-‹ KÒ^ ¯LT uÒ^ ¾T>”kdkc<uf“ }Ñ“˜}¨< ¾T>¨Á¿uf” G<’@ታ-‹ ለTS‰†f'
- ¾U`U`“ ›?¡e,”i” አጀንዳን ›p×Ý uTeÁ´ ,¡•KAÍ= TS”Úf' Tc^Úf“ SÖkU }ÁÁ»’f“ k×Ã’f •”Ç=•[¬ ለTÉ[Ó'
- ¾አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር Ów`“ MTf ና የሌሎች ባለድርሻዎችን የሥራ እ”penc?-‹ uÒ^ SŸታ}M“ ለSÑUÑU'
- Ów`“ ’¡ uJ’< የþK=c= Ñ<ÇÄ‹ LÃ uS¨Á¾f KþK=c= Ów¯f ¾T>J’< ~~¨<c’@~~ Gdx‹” ለTp[w::

13.2. ከልማት አጋር አካላት ጋር የሚኖር ግንኙነት

¾Ów`“ ›?¡e,”i” ¾Y^ እ”penc?ን u}TEL SMŸ< KS}Óu` ¾}KÁ¾ ÉÒõ ከT>ÁÅ`Ñ< TKƒU ከwÉ`“ Ów¯f ›p^u= }sTf ጋር የመገናኛት T>“ ¨d˜ ’¨<:: uSJ’<U Ÿ}ÖnT>¨<“ ŸMTf ×u=Á¨< ¾T>cvcu< õLÑA„‹ }Ö“p[¨< K¨[Ç uSp[w c”cK~” Öwq KÓw¯f ና wÉ` ›p^u=-‹ •”Ç=Å`e Ÿ}Å[Ñ u%EL SS]Á” በመከተል ›p^u= É`Ï„‹ ØÁo¨<” •”Ç=ÁTEK< ÃÅ[ÒM:: Ÿ²=I u}ÚT] ¾Ów¯f U”ß” u}SKŸ} SŠ? ¾f? ?”Èf? ?”ÅT>Ñ˜ U¡` Ãc×M::

13.2.1. ከግብዓት አቅራቢዎች ጋር የሚኖር ግንኙነት

አስፈላጊ የሆኑ ግብዓቶችን የተጠቃሚውን ፍላጎት መሰረት በማድረግ በዓይነት u¯Ã’f፣ uSÖ”፣ uØ^f“ u¨p~ KTp[w •”Ç=‰M u›p^u= É`Ï„‹“ u›eðíT> ›"Lƒ S"ŸM Ó”–<’f uSõÖ` ›Sˆ ¾ሕc^` eMf ÃkÃdM::

13.2.2. ከብድር ተቋማት ጋር የሚኖር ግንኙነት

T”—¨<”U ¾MTf Y^ ¨<Ö?ታT KTÉ[Ó Sª°K ”ªÃ ›eðLÑ> ’¨<:: uSJ’<U ¾wÉ` ሕp`x~' ¾}ÖnT>¨<” Qw[}cw õLÑAf“ ›pU Sc[f uTÉ[Ó wÉ` KU” ? KT” ? •እ”Èf? SŠ? u=cØ ¾uKÖ ¨<Ö?ታT K=J” •”ÅT>‹M uØ“f uSÅÑõ Y^ LÃ ?”Ç=¨<M ÃÅ[ÒM:: Ÿ²=G< Ò` }ÖnT>¨< ¾¨cÅ¨<” wÉ` u¨p~ ¾SSKe ÓÈ? ÁKuf SJ’<” upÉT>Á ?”Ç=Á¨<p ŸTÉ[Ó u}ÚT] ¾}KÁ¿ ¾TÖ“Ÿ]Á Y^-‹ ÃW^K<::

13.2.3. መንግስታዊታዊና መንግስታዊ ካልሆኑ ድርጅቶች ጋር የሚኖር ግንኙነት

u¾Å[Í¨< vK< የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር ¾Ów`“ ê/u?„‹“ K?KA‹ ukØታU J’ u}²ªª] KÓw`“ MTf ›e}ªê* በT>ÁÅ`Ñ< S”Óeታ©“ S”Óeታ© ባMJ’< É`Ï„‹ S"ŸM p”Ïታ© ›W^`ን በማስፈን ¾}Á²¨<” Ów`“ S` ¾MTf ef^,Í= Óu<” እ”Ç=Sታ ¾Lk ›e}ªê* ይደረጋል:: u›ÖnLÃ u¾Å[Í¨< ¾T>Ñ–< ¾Ów`“ ›?¡e,”¡” ›ÑMÓKAf cÜ É`Ï„‹ S”Óef©' S”Óeታ© ÁMJ’< É`Ï„‹(¾ÓM }sTf' የአግሮ ፕሮሰሲንግ ተቋማት ' Ów›f ›p^u=-‹' }["u= ’ÒÈ-‹' ¾Qw[f Y^ Ä’>¾•‹ ¨.².}.) up”Ïf እ”Ç=”kdkc< uTÉ[Ó የአርብቶ/ከፊል አርብቶ ›Å\” ‹Ó` KSK¾f፣ K‹Óa‹ ¾Ò^ SõfN? ለSðKÓ“ ለመተግበር Áe‹LM::

eKJ’U ¾Öuk Ó”–<’f በመፍጠር uÒ^ ¾TkÉ' ¾SðçU' ¾SŸታ}M“ ¾SÑUÑU }Óv^f” TŸ“¨” ÁeðMÒM:: ÃI }Óv` ¾U`U` ›?¡c,”¡” Ó”–<’f ›T"] "¬”eKA‹ u}ssS<v†¬ ›"vu=-‹ u"¬”eK< ¾T>Ÿ“¨” c=J” U`U` T°ŸM uK?Kv†¬ µ•‹“ ¨[Ç-‹ ¾µ”“ ¨[Ç አርብቶ አደርና Ów`“ MTf ê/u?„‹ ኃLò’~” uS¬cÉ ¾Ó”–<’f SÉ[¡ SõÖ` ÃÖupv†ªM::

14. ሥልጠና

›ÇÇ=e ,¡•KAÍ=ዎችን“ ›c^`” uY^ KS}`ÔU“ uY^ H>Åf ¾ታ¿f” ¡õ}„‹ KSS<Lf ¾T>Áe‹K< YMÖ“-‹ K}ÖnT>¨< Qw[}cw“ KMTf c^}™‹ SeÖf ተገቢ ’¨<::

KYMÖ“ ¾T>¨× uËf u×U Ÿõ}— ሲሆን ÃI” ¨Ü u›Óvu< Y^ LÃ ለማዋል upÉT>Á ¾ò¨<kf ¨ÃU ¾¡IKAf T’e ¾T>ታÃuf” ¾Y^ ²`õ“ vKS<Á ÃKÁM:: YMÖ“¨<” ¾T>cØ ›"M uSe¡ Å[Í uSÑ–f u¾Å[Í¨< ¾T>Ñ–< vKS<Á-‹”“ ê/u?„‹” uT¨Á¾f ¾YMÖ“ õLÑAf” SK¾f“ uk[u¨< ¾YMÖ“ õLÔf SW[f u›"vu=¨< ŸT>Ñ–< }S^T]-‹ Ò` p”Ïf uSõÖ` cM×™‹ u¾S<Á†¬ u}Óv` ¾T>cKØ’<uf” S”ÑÉ TS‰†f ÁeðMÒM:: ¨<Ö?ታT’ቱንU }ŸታfKA uSÑUÑU u}KÃ ŸYMÖ“¨< u%EL ¾S× K¨<Ø LÃ fŸ<[f መስጠት ÁeðMÒM::

14.1. የባለሙያዎች ስልጠና

¾ባለሙያዎችን የሥልጠና ክõተf uSK¾f' የተሻለ አገልግሎት uSeÖf' ÖnT> ¾J’< ›"vu=Á© ò¨<kf Ÿ›ÇÇ=e ,¡•KAÍ=-‹ Ò` እ”Ç=k“Ì uTÉ[Óና •ò¨<kታ†¬” TÑAMuf ¾T>Áe‹M ›pU SõÖ` ተገቢ ነው:: ስለሆነም u¾Ñ>²?¨< ŸT>¨Ö<f ¾U`U` ¨<Ö?„‹ና የተሻሻሉ አሰራሮች Ò` እ”Ç=}ª¨l SÅ[Ó Ã•`uታM:: u}ÚT]U በየደረጃው ላሉ ባለሙያዎች የትምህርት ደረጃቸውን ለማሻሻል በየሙያቸው የአጭርና የረጅም ጊዜ ስልጠና TÓ–f Ã•`v†ªM::

14.2. የልማት ሰራተኞች ስልጠና

Y^ LÃ ÁK< ¾MTƒ W^}™‹" ¾¡lKAƒ ‹Ó` uTe¨ÑÉ wnታተ¨<" KTdÅÓ uk[u¨< ¾YMÖ" õLÔƒ SW[ƒ ›eðLÑ>¨< YMÖ" Ãc×†ªM:: ¾MTƒ W^}™‹ u¾Ñ>²?¨< ŸT>¨Ö<ƒ ¾U`U` ¨<Ö?„‹ Ò` እ"Ç=}ª¨l፣ ›ÇÇ=e ›W^a‹" እ"Ç=T\ና uG<K<U ûŸ?Ð‹ እ"Ç=cKØ'< ÃÅ[ÒM::

u}ÚT]U እ"Å¾›"vu=¬ }Úvß G<'@ታ ¾S<Á wnታተ¨<" KTdÅÓ u›"vu=¬ uT>S[~ ›ªß U`„‹ LÃ cühLÃ´ እ"Ç=ÁÅ`Ñ<" (KUdK? በእንሰሳት ምርትና ተዋፅዖ' በእንሰሳት መኖና በተፈጥሮ ግጦሽ አያያዝና አጠቃቀም' በሩዝ' ucK=Ø' uSc•' u›ƒ¡Mƒ" õ^õ_ ¨.².}.) እ"Å›eðLÑ>'~ ከ 15 ቀን እስከ 1 ¨` ¾T>qÃ ¾S<Á ThhÁ eMÖ" እ"Ç=ÁÑ–< TÉ[Ó ÁeðMÒM::

14.3. የአርብቶና ከፊል አርብቶ አደሮች ስልጠና

¾Ów`" MTƒ ›c^`ን ŸSc[~ KSK¨Ø ¾}T[¾አርብቶ/ከፊል/›`w„ ›Åር SፍÖ` ያስፈልጋል:: u²=IU Sc[ƒ የ›?¡e,"¡"" SM°¡ƒ ¾Te}LKòÁ ²È ›"Æ" ª'—¨< SX`Á ሥልጠና በመሆኑ ለሕብረተሰቡ }Óv^© YMÖ" uSeÖƒ ¡IKAታተ¨<" TdÅÓ ይገባል:: u²=IU Sc[ƒ ¾T>cÖ¨< YMÖ" kØKA ¾}²[²\ƒ" ¯LT-‹ Sc[ƒ ›É`Ô ScÖƒ ›Kuƒ::

- ተግባር ተኮር የሆነ ¾›W^`" የአS^[ƒ ¡IKAƒ KTeÚuØ'
- ¾}KÁ¿ ¾,¡•KAÍ= ›T^à‹ ¾SÖkU õLÔƒን ለTÔMufና ¾Y^ }'diት" KTÖ"Ÿ`'
- }dታò-‹ u‹Óa‰†¨< LÃ ¾°`e u°`e MUÉ M¨<¨<Ø uTÉ[Ó ¾SõƒH@ Hdx‹" እ"Ç=Ák`u< KTe‰M::

u²=IU SW[ƒ እንደአካባቢው ተጨባጭ ሁኔታ ሥልጠና የሚሰጠው በአርብቶአደር TcMÖ— T°ŸLƒ c=J" ›c×Ö<U በሁለት መንገድ ÃJ"M:: ይኸውም የሞጁዩላርና ¾›ጫß` Ñ>²? የፓኬÏ አተገባበር የክህሎት ሥልጠናዎች "†¬::•'²=IU:-

14.3.1. በአርብቶ አደር ማሰልጠኛ ጣቢያ የሚሰጥ ስልጠና (modular training)

በአርብቶአደር ማሠMÖኛ ማዕከላት የሚሰጠው ሥልጠና በካሪኩለU የተደገፈ የማስተማሪያ መéሀፍት ዝግጅት የተደረገለት ሲሆን፣ የሚሰለጥኑ አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮችም በአንድ የተወሰነ ሙያ ስፔሻላይዝ uTÉ[Ó u›["ÕÈ c`}òŸ?ƒ ¾T>S[l ÃJ"K<:: ´`` ¾›cK×Ö" H>Å~ uአርብቶ አደር TcMÖ— T°ŸLƒ ›W^` SS]Á LÃ u}ÑKç¬ SW[ƒ ÃJ"M:: **የኤክስቴንሽን መልዕክት ማስተላለፊያ ስልቶች**

14.3.2. የፓኬጅ ስልጠና

ለኤክስቴንሽን ተጠቃሚዎች እንደ ቴክኖሎጂ ፓከጁ ዓይነትና አቀራረብ ¾"Éð Gdw" ¾}Óv` cMÖ" በአርብቶ አደር TcMÖ— T°ŸLƒ uT>Ÿ"¨'< W`„ TdÁ-‹" uሞዴል አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች ይዞታ ላይ በመገኘት በዙሪያቸው ለተደራጁ አቻ

አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች በተግባር አሰራሩን በማሳየት ከS’h¬ ጀምሮ እስከ ውጤት ድረስ ተታታይ የተግባር ስልጠና በልማት ሰራተኞች አማካይነት ¾T>cØ ’¬::

15. የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት አሰጣጥ ዘዴዎች

¾MTf c^}™‹ ¾T>Ÿ}K<f” ²È-‹ ¾T>ÖkS< c=J” ዘዴዎቹም እ”Å¾SM°¡~ θvÃ u}“ÖM ¨ÃU uu<É” Y^ LÃ K=¨<K< Ã‹LK<:(

15.1. ግላዊ የአቀራረብ ዘዴ

¾MTf W^}—¨< Ÿ•Á”Ç”Æ አርብቶ/ከፊል ›`w„ ›Å` Ò` ukØታ uSÑ“–f SM°¡~” Te}LKõ ¾T>‹Muf S”ÑÉ ’¬:: ÃIU:-

- በአርብቶ/ከፊል/›`w„ ›Åa‹ ¾ÓM ¾Y^ x• LÃ uSÑ–f S¨Á¾f“ W`„ Td¾f'
- ¾u?f Ku?f Ñ<w˜f uTÉ[Ó u?}cw }¢` ¾J’ ¾›?¡c,”g” ›ÑMÓKAf SeÖf'
- ¾MTf W^}ኛው uT>Á¨ጣው sT> –aÓ^U uMTf W^}— ê/u?f uSÑ–f ¾U¡` ›ÑMÓKAf Ãc×M፤
- በሃይማኖታዊ በዓላት፣ በገበያ ቦታዎችና በሌሎች አጋጣሚዎች የኤክስቴንሽን መልዕክቶች ያስተላልፋል፣

ይህ ዘዴ በቋሚነትም ሆነ በሚንቀሳቀሱ አርብቶ/ከፊል አርብቶአደሮች የኤክስቴንሽን አገልግሎት አሰጣጥ ላይ ተግባራዊ ይሆናል$

15.2. ቡድናዊ የአቀራረብ ዘዴ

u<É“© ²È-‹ Ÿ›”É uLÃ ¾T>J’< አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮችን uTcvcw ¾›?¡ስ,”i” ›ÑMÓKAf ¾T>cØuf ²È ’¨<:: እ’²=IU c`„ TdÁ-‹' ¾Ò^ ¾Se¡ Ñ<w˜f“ ¾MUÉ M¨<¨<Ø ' u¯Lf” T²ÒËf“ f°Ã”} Ów`“ T"H@É” ¾T>Á"ff c=J” ፤ በተለይም ግጦሽና ውሃ ፍለጋ በሚንቀሳቀሱባቸው አካባቢዎች የልማት ሰራተኞች አብሮ በመንቀሳቀስ ተገቢውን የአክስቴንሽን አገልግሎት የሚሰጡበት ’¨<::

15.2.1. ሰርቶ ማሳያዎች

c`„ TdÁ-‹ ›ÇÇ=e ,¡•KAÍ=-‹”“ ¾›c^` ²È-‹” u}Óv` uSY^f አርብቶ/ከፊል/›`w„ ›Åa‹ ŸvIL© ›c^` Ò` uT’éç` K¨<Ö<” ›Ã}¨< እ”Ç=’dሱ' እንዲወስኑና እ”Ç=}Ñw\ KTÉ[Ó ¾T>Áe‹M ¾Te}T]Á Sd]Á ’¨<::

u›?¡e,”i” ›ÑMÓKAf G<Kf ¯Ã’f ¾c`„ TdÁ ¯Ã’„‹ ÁK< c=J” እ’²=IU ¾›c^` ²È •“ ¾¨<Ö?f c`„ TdÁ “†¨<::

15.2.1.1. የአሰራር ዘዴ ሰርቶ ማሳያ

የአሰራሩ zÁ ሰርቶ ማሳያ¼ Method demonstration- YH y\Rè ¥úÃ zÁ xND ytšše yxs‰R zÁN ¼t&KñlÖ©!N wYM yt&Kn!K x-"qM አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች dr© bdr© xú¥–Â GL} bçn mNgD xNÁT XNd¸s‰¼ Sltššl yGBRÂ mú¶Ã x-"qM' Sl MR_ zR bmSmR xz‰R' ስለ ተሻሻለ መኖ ልማትና' የእንሰሳት አረባብና አያያዝ Sll@lÖCM btGÆ‰êE xNQS"s@ዎች TMHRT y¸s_bT zÁ nW$

ይህ ሰርቶ ማሳያ :-

- በአካባቢው ችግር ላይ ያተኮረና መፍትሄ የሚሰጥ '
- በቂ ትምህርት ሊሰጥበት የሚያስችልና በቂ መረጃዎች ተሰባስበው የሚተረጎሙበት
- አስፈላጊ ቁሳቁሶችን /ዘር'ማዳበሪያ' መድሃኒትና የእርሻ መሳሪያዎች /የሚያሟላ መሆን ይገባዋል$

15.2.1.2. የውጤት ሰርቶ ማሳያ

W-@TN l¥wQ y¸drG \Rè ¥úÃ /result demonstration/ yMRMR g!z@ያcWN =RsW ለአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች y¸s‰ŒTN ytššl# yxs‰R zዴãች kSR+T bðT btGÆR sRtW W-@t$N k‰úcW xs‰R UR b¥gÂzBÂ b¥wÄdR ጠቀሜታውን xWqW t-"¸ XNÄ!ሆn# y¥St¥¶Ã mNgD nW$ በመሆኑም የሚቀርበው የምርምር ውጤት በቅድሚያ ለአካባቢው የምርት ማነቆ ሆኖ የቆየና ባለሙያዎች ተወያይተውበት ችግሩን እንዲፈታ ለምርምር ተቋማት የተሰጠ መሆን አለበት፡፡ ለMúl@… MR_ የሰብል 'የመኖ 'የእንሰሳት ዝርያዎች እና የአካባቢ zR W-@Tን b_‰T! TRÍ¥nTN በማወዳደር የtšlውን xYtWÂ tqBlW XNÄ!-qÑbT የማሳያ zÁ nW$ YH y¥St¥¶Ã zÁ ለአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች xÄÄ!S t&KñlÖ©! ወYM ytššlÂ ytrUg- -"¸ yxm‰rT zYb@ b¥የT! በmS¥T! በmwÃyTÂ túTæ b¥DrG bq§l# yxStúsB ÆhRY lW_ XNÄ!Ãm-#Â lMRTÂ MR¬¥nT XDgT XNÄ!nús# Sl¸ÃdRG bxs‰R zÁW l!tgbር YgÆL$

eKJ'U Ÿ'²=l ¾c`„ TdÁ ÖkT@ታ-‹ uS'df እ"Å¾›"vu=¨< ተጨባጭ ሁኔታና ›eðLÑ>'~ •¾•¾ G<K~U ¾c`„ TdÁ ¯Ã'„‹ }Óv^© እ"Ç=J'< ÃÅ[ÒM:: ›ðéçS<ም ለአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች eK,¡•KAÍ=¨< ¨ÃU ¾›c^` ²È¨< um YMÖ" Ÿ}cÖ u%EL ¾}T\f" ,¡ናKAÍ= ¨ÃU የተሻሻለ ›W^` ²È uc`„ TdÁ SMŸ< ዕÑ³ •¾}Å[ÑL†¨< በሞዴል አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮችና õLÔf vL†¨< ŸòM አርብቶአደሮች ¾Y^ x• G<'@ታ-‹ u}S‰‡v†¨< TcMÖ— ×u=Á-‹ Óu= •"Ç=}Ñu\ ÃÅ[ÒM:: uT"—¨<U SM¡ eK,¡•KAÍ=¨< ¨ÃU eK›c^` ²Èው YMÖ" dÃcØ ukØታ uc`„ TdÁ SM¡ u^d†¨< Y^ x• እ"Ç=}Ñu\ ›ÃÅ[ÓU::

¾c`„ TdÁ¨< እ”Å ,¡•KAÍ=¨< ¯Ã’f“ Å[Í YMÖ“¨< Ÿ}cÖ u%EL uMTf c^}—¨< •°Ñ³ u^c< በአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ የሚከናወን ÃJ“M:: ¾c`„ ማdÁ¨<” ¾›"vu=¨< አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች ŸÏU\ ›”e„ እeŸ መጨረሻው ውጤት É[e እ”Ç=Á¿f“ በተጨማሪም fUI`f K=keS<uf uT>‹ሉበት መልክ ፕaÓ^U እየወጣ የሚከናወን ይሆናል::

15.2.2. የጋራ መስክ ጉብኝትና ልምድ ልውውጥ

የልምድ ልውውጡ አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች uK?KA‹ kuK?-‹' ¨[Ç-‹ና ክልሎች uSÑ–f ¾}hK“ fUI`f cÜ Y^-‹” እ”Ç=Ôu–<'fUI`f“ MUÉ እ”Ç=keS< ¾T>Å[Óuf ²È c=J” ¾MUÉ M¨<¨<Ø K="N?Év†¨< ¾T>‹K< ›"vu=-‹ upÉT>Á SK¾f አለባቸው:: ይህን ጉብኝት ¾MTf u<É” S]-‹ን፣ VÈMና }cT>’f ÁL†¨< የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮችን' c?„‹ን' ¨×„‹”ና ባለሙያዎችን Á"}} SJ” Ã•`uታM::

15.2.3. የአርብቶ/የከፊል አርብቶ አደሮች በዓል ቀን

- ¾MTf W^}™‹ lØ^†¨< u`Ÿf ÁK< አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮችን uScwcw u}S[Ö<“ u}KÁ¿ አርብቶ/ከፊል አርብቶአደር ይዞታዎች uÓw`“ *ሥራ* በተሰማሩ vKGw„‹ ¾Y^ xታ-‹ }²ª¬[¬ እ”Ç=SKŸ~ uTÉ[Ó fUI`f ¾T>cØuf S”ÑÉ ’¨<::
- የአርብቶ/የከፊል አርብቶአደሮች u›Lf” u}KÁ¾ ¨pf uT²ÒËf አርብቶ/ከፊል አርብቶአደሮች K¨<Ö<” እ”Ç=Ñ’²u< TÉ[Ó ÃÑvM::
- uu¯K< k” የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮችን Ó”³u?“ ›e}Á¾f uTcvcw Kk×Ã Y^ እ”Ç=¨<M Ê¡S”f ›É`Ô TekSØ ÁeðMÒM::
- u¾Å[Í¨< ÁK< •Lò-‹፣ vKS<Á-‹ uxታ¨< uSÑ–f ÉÒõ TÉ[Ó ›Kv†¨<$
- አርብቶ/ከፊል አርብቶአደሮችን uTcvcw u}S[Ö< ›Ë”Ç-‹ LÃ uተለ¿f ¾Ów`“ }Óv^f LÃ እ”Ç=¨Á¿ ይደረጋል$
- የጎሳ መሪዎች' የአገር ሽማግሌዎችና የኃይማኖት አባቶች በዓሉ በሚዘጋጅበት ዕለት እንዲገኙ ማድረግ ያስፈልጋል$

15.2.4. ትዕይንተ ግብርና

uM¿ M¿ ›"vu= ¾}c\ Y^-‹” ¨ÃU VÈKA‹” u›”É Tó¶ŸM uTcvcw fUI`f ¾T>cØuf ዘዴ ሲሆን uተÚT]U:-

- በአርብቶ/ከፊል አርብቶአደሮችና vKGw„‹ S"ŸM ¾T>•` fee`” KTX¾f Ã[ÇM::
- SÉ[Ÿ< *ታታ*]“ fÑ<I ¾J’< አርብቶ/ከፊል አርብቶአደሮች ' HLò’ታ†¨<” uwnf ¾}¨Ö< የMTf W^}™‹' ¾kuK? Ów`“ ê/u?f Lò-‹“ vKS<Á-‹ ¾T>gMS<uf ßU` SJ” ›Kuf::
- ÃI ¾TfÑ>Á Y`¯f ukuK?' u¨[Ç' uµ”“ u¡MM Å[Í u¯Sf ›”É Ñ>²? SÅ[Ó አለበት::

- f°Ã”} Ów`“¨< u°pÉ }Ãµ ›eðLÑ>¨< uËf }SÉxKf SðçU Ã•`uታM::

15.2.5. የብዙሃን መገናኛ ዘዴዎች

u}^^k xታ LÃ ¾T>Ñ–< u`"ታ አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮችን }Å^ሽ KTÉ[Ó _ÉÄ'Ò²?Ù‹”“ SêN?„‹” እ”Ç=G<U u^] êG<ö‹” uSÖkም የግብርና መልዕክቶችን' u›"vu=¬ s”s ለማስተላለፍ የሚጠቅም ዘዴ ነው$

u›ÖnLÃ ŸLÃ ¾}²[²\f ¾›?¡e,”¡” SM°¡f Te}LKòÁ ዘዴዎች እ”Å SM°¡~ ìvÃ /vQ]Ã u}“ÖM ¨ÃU በጣምራ Y^ LÃ K=¨<K< Ã‹LK<::

16. የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት ሰጪዎች ተግባር እና ኃላፊነት:-

u¾Å[Í¨< Áሉት የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት ሰጪ ዳይሬክቶሬት/ ስራ ሂደት የቴክኒክ ባለሙያዎች ቡድንን በማቋቋም የሚከተሉት ª“ ª“ ተግባር የፌደራልና ኃLò’f ያከናውናሉ::

16.1.1. የፌደራል ግብርና ኤክስቴንሽን ተግባርና ኃላፊነት

- uÓw`“ MTf ¾þK=c=-‹ Gdx‹” uTS”Úf“ ¾}kSÖ<f” S`J-‹ T°ŸM በማድረግ የግብርና ኤክስቴንሽን ef`‚Í=-‹” Ãk[éM፤
- የተቀረጸውን ¾Ów`“ ›?¡e,”¡” Y`›f }Óv^© SJ’<” መከታተል T[ÒÑØ' እንደ አስፈላጊነቱ ማሻሻል፣
- ከምርምር ተፈትሸው የሚወጡ አዳዲስ ‚¡•KAÍ=-‹”“ ምርጥ }V¡a-‹” በማሰባሰብ፣ በመቀመርና uûŸ?Ï SM¡ uT²ÒËf K¡MKA‹ Te}ª¨p፣ Tc^Úf እና አተገባበሩን መከታተል'
- ተጠቃሚውን መሰረት ያደረገ የኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት እንዲቻል የአርብቶ/ከፊል አደሩን ችግር እና ፍላጎት በመለየት ለዳይሬክተሩ እና ለልማት አካላት ግንኙነት ካውንስል በማቅረብ መፍትሄ እንዲያገኙ ማድረግ፣
- ¾›`w„/ŸòM ›`w„ ›Å\” Iw[}cw Ó”³u? ¾T>ÁÇw\ ¨pታ© ¾Ów`“መልእክቶችን በማዘጋጀት u}KÁ¿ ¾›?¡e,”¡” Te}LKòÁ ²È-‹ እንዲተላለፉ ማድረግ'
- ¾¡Mል ባለሙያዎችን አቅም የሚያጎለብቱ በከፍተት ላይ የተመሰረቱ ¾eMÖ“ SÉ[¢‹”፣ ›ውÅ Ø“„‹ን እ“ u¡MKA‹ S"ŸM ¾MUÉ Mውውጦችን Tካሄድ፣ ¾›?¡e,”¡” ›ÑMÓKAf H>Åf ¾T>ÑMê S[Í-‹” uSŸታ}M ማሰባሰብ፣ መተንትን ለተጠቃሚው ዝግጁ ማድረግ፣

- uÓw`“ ›?¡e,”i” ›c^`“ u›ðÎiU ¾T>Ÿc~ ‹Óa‹” ከክልል ባለሙያዎች Ò` uSJ” uTØ“f K‹Óa‡ ¾SõfH@ Hdw መሻትና }Óv^© SJ’<” SŸታ}M፣
- በየአመቱ የተሰጡ የኤክስቴንሽን አገልግሎቶች ውጤታማነት በመስከ በመገምገም፣ አውደ ጥናት በማዘጋጀት እና ግብረ-መልስ በመስጠት ለቀጣይ አመት እንደ መነሻ ግብዓትነት ይጠቀማል፣
- ውጤታማ የሆኑ አርብቶ አደር ማሰልጠኛ ማእከላትን ልምድ በመቀመር ለሌሎች ማእከላት ያስተላልፋል የልምድ ልውውጥ ያደርጋል፡፡ Kአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር TcMÖ— ማእከላት ›eðLÑ>¨<” °Ñ³ ያደርጋል፣
- የግብርና ልማት ባለድርሻ አካላትን ማስተባበር፣
- የቴክኒክ ቡድን /SMS Team/ ማቋቋምና ማስተባበር፣
- የተቀላጠፈ የኤክስቴንሽን አገልግሎት ለመስጠት እንዲቻል ህብረተሰብ ለልማቱ ስራ ለማደራጀት የሚረዳ የአሰራር መመሪያዎችን ያዘጋጃል፣ተግባር ላይ መዋላቸውን መከታተል፣
- የተሳትፎአዊ አሰራር መመሪያ ያዘጋጃል ስራ ላይ መዋላቸውን ይከታተላል፣
- ቴክኒክ ቡድኑ ካደረገው የክትትል እና ድጋፍ ስራ ጠንካራ እና ደካማ ጎን በየጊዜው ከዳይሬክተሩ ጋር በመሆን የክንውን ውጤቶችን ይመዝናል፣

16.1.2. የክልል ግብርና ኤክስቴንሽን ተግባርና ኃላፊነት

- uÓw`“ MTf ¾þK=c=-‹ Gdx‹” uTS”Úf“ ¾}kSÖ<f” S`J-‹ T°ŸM በማድረግ የግብርና ኤክስቴንሽን ef`,Í=-‹” Ãk[éM፤
- የተቀረጸውን ¾Ów`“ ›?¡e,”i” Y`›f }Óv^© SJ’<” መከታተል T[ÒÑØ' እንደ አስፈላጊነቱ ማሻሻል፣
- ²S“© ¾Ów`“ ,¡•KAÍ=-‹”“ ምርጥ }V¡a-‹” በማሰባሰብ፣ በመቀመርና uûŸ?Ï SM¡ uT²ÒËf ለዞኖች እና ለወረዳዎች Te}ª¨p፣ Tc^Úf እና ተግባራዊነቱን መከታተል'
- ተጠቃሚውን መሰረት ያደረገ የኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት እንዲቻል የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩን ችግር እና ፍላጎት በመለየት ለኤክስቴንሽን ስራ ሂደት አስተባባሪ እና ለልማት አካላት ግንኙነት ካውንስል በማቅረብ መፍትሄ እንዲያገኙ ማድረግ፣
- ¾›`w„/ŸòM ›`w„ ›Å\” lw[}cw Ó”³u? ¾T>ÁÇw\ ¨pታ© የግብርና መልዕክቶችን በማዘጋጀት u}KÁ¿ ¾›?¡e,”i” Te}LKòÁ ²È-‹ እንዲተላለፉ ማድረግ'
- የዞንና የወረዳ ባለሙያዎችን አቅም ለመገንባት በከፍተት ላይ የተመሰረቱ ¾eMÖ“ SÉ[¢‹”፣ ›ውÅ Ø“„‹ን እ“ ¾MUÉ Mውውጦችን ያካሂዳል፣
- የክልሉ ተጨባጭ ሁኔታን መሰረት ያደረገ ¾›?¡e,”i” ›ÑMÓKAf H>Åf ¾T>ÑMጹ S[Í-‹” uSŸታ}M ያሰባስባል፣ ይተነትናል ለተጠቃሚው ዝግጁ ያደርጋል፣
- uÓw`“ ›?¡e,”i” ›c^`“ ›ðÎiU ¾T>Ÿc~ ‹Óa‹” ከወረዳ ባለሙያዎች Ò` uTØ“f K‹Óa‡ ¾SõfH@ Hdw መሻትና }Óv^© SJ’<” ÃŸ•}LM፣

- በየአመቱ የሚሰጡ የኤክስቴንሽን አገልግሎቶችን ውጤታማነት በመስክ በመገምገም፣ አውደ ጥናት በማዘጋጀት እና ግብረ-መልስ በመስጠት ለቀጣይ አመት እንደ መነሻ ግብዓት ይጠቀማል፣
- ውጤታማ የሆኑ የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር ማሰልጠኛ ማዕከላትን ልምድ በመቀመር ለሌሎች ማዕከላት ያስተላልፋል የልምድ ልውውጥ ያደርጋል፤ ›eðLÑ>¨<"ም °Ñ³ ÁÅ`ÒM፣
    - የግብርና ልማት ባለድርሻ አካላትን ያስተባብራል እንዲሁም የቴክኒክ ቡድን /SMS Team/ ያቋቁማል፤ ያስተባብራል፤በበጀትና በሎጀስቲክ ይደግፋል፣
- ከወረዳ የተላከውን እቅድ በማጠናቀር በወቅቱ ለፌደራል ኤክስቴንሽን ይልካል' እቅዱን ተግባራዊ ለማድረግ የበኩሉን ይወጣል፣
- የተቀላጠፈ የኤክስቴንሽን አገልግሎት ለመስጠት እንዲቻል የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩን ህብረተሰብ ለልማቱ ስራ ለማደራጀት የሚረዱ የአሰራር መመሪያዎችን ያዘጋጃል፣ ተግባር ላይ መዋላቸውን ይከታተላል፣
- በፌደራል ደረጃ የተዘጋጀውን አሰራር መመሪያ፣ ለዞኖች እና ለወረዳዎች ያሰራጫል፤ በስራ ላይ መዋላቸውንም ይከታተላል፣
- የቴክኒክ ቡድኑ ከኤክስቴንሽን ስራ ሂደት አሰተባባሪ ጋር ጠንካራ እና ደካማ ጎን በመለየት ውጤቶችን ይመዝናል፣

16.1.3. የወረዳ ግብርና ጽ/ቤት ኤክስቴንሽን ተግባርና ኃላፊነት

- uÓw`" MTf þK=c=-‹" ef^,Ï-‹ ¾}kSÖ<f" S`J-‹ T°ŸM ባÅ[Ñ መልኩ የተቀረጸውን ¾Ów`" ›?¡e,"¡" Y`ዓf በወረዳው ተጨባጭ ሁኔታ መሰረት }Óv^© ያደርጋል ፣
- በወረዳ የተገኙትን ምርጥ }V¡a-‹" በማሰባሰብና በመቀመር ወደ ሌሎች ቀበሌዎች እንዲሰፋ ያደርጋል፤ ለክልልም ያቀርባል፤ ተቀምሮ የቀረበለትን ምርጥ ተሞክሮዎች ለልማት ጣቢያ ሰራተኞች በማሰራጨት እንዲሰፋ ያደርጋል '
- አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር መሰረት ያደረገ የኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት እንዲቻል የተጠቃሚውን ችግር እና ፍላጎት በመለየት ለወረዳው የኤክስቴንሽን የስራ ሂደት አስተባባሪ እና ለልማት አካላት ግንኙነት ካውንስል በማቅረብ መፍትሄ እንዲያገኙ ያደርጋል፣
- ¾›`w„/ŸòM ›`w„ ›Å` Iw[}cw Ó"³u? ¾T>ÁÇw\ ¨pታ© ¾Ów`" መልዕክቶችን በማዘጋጀት u}KÁ¿ ¾›?¡e,"¡" Te}LKòÁ ²È-‹ እንዲተላለፉ ያደርጋል፣
- K›`ብቶ/ŸòM ›`w„ ›Å\ ¾}TEL ¨pታ© ¾J' ›?¡e,"¡" ›ÑMÓKAƒ እ"Ç=cØ KkuK? ¾Ów`" vKS<Á-‹ ¾,¡'>¡' ¾S<Á" ›eðLÑ> ÉÒö‹" ያደርጋል፣
- ›`w„/ŸòM ›`w„ ›Å\" uTd}õ ukuK? Å[Í ዕpÉ እ"Ç=²ÒÏ •Ñ³ TÉ[Ó እና የተዘጋጀውን እቅድ በማጠናቀር በወቅቱ ለክልል ይልካል፣
- በቀበሌ ደረጃ በአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ በሚዘጋጀው ቢዝነስ ፕላን ላይ የሙያ ድጋፍ ያደርጋል፣
- የቀበሌ ባለሙያዎችን አቅም ለማጎልበት በክፍተት ላይ የተመሰረቱ ¾eMÖ" SÉ[ç‹"፣ ›ውÅ Ø"„‹ን እ" በቀበሌዎች S"ŸM ¾MUÉ Mውውውየ SÉ[¡ ÁS‰‰M&

- የወረዳውን ተጨባጭ ሁኔታ መሰረት ያደረገ ¾›?¡e,”¡” ›ÑMÓKAƒ H>Åƒ ¾T>ÑMጼ S[Í-‹” uSŸታ}M ያሰባስባል፣ ይተነትናል ለተጠቃሚው ዝግጁ ያደርጋል፣
- u›ð¡ÎU ¾T>Ÿc~ ‹Óa‹” ከቀበሌ ባለሙያዎች Ò` ይለያሉ፤ ¾SõƒH@ Hdw በመሻት }Óv^© ያደርጋሉ፤ ከአቅማቸው በላይ የሆነውን ወደ ክልል ያስተላልፋሉ፣
- በየአመቱ የሚሰጡ የኤክስቴንሽን አገልግሎቶችን ውጤታማነት በመስክ በመገምገም፣ አውደ ጥናት በማዘጋጀት እና ግብረ-መልስ በመስጠት ለቀጣይ አመት እንደ መነሻ ግብዓት ይጠቀማል፣
- የልማት ጣቢያ ሰራተኞች አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩን በቅርበት ማገልገል እንዲችሉ የመኖሪያ ቤት እንዲገነባላቸው ያደርጋል፣
- የአርብቶ አደር ማሰልጠኛ ማዕከላት በመመሪያው መሰረት ለማቋቋም፣ ለማደራጀት እና ሎጂስቲክን ለማሟላት እንዲቻል በእቅድ ይዞ እንዲተገበር ያደርጋል፣
- የግብርና ልማት ባለድርሻ አካላትን ያስተባብራል እንዲሁም የቴክኒክ ቡድን /SMS Team/ ያቋቁማል ያስተባብራል፣
- ውጤታማ የሆኑ የአርብቶ አደር ማሰልጠኛ ማዕከላትን ልምድ በማሰባሰብ ለሌሎች ማዕከላት የልምድ ልውውጥ እንዲደረግ ›eðLÑ>¨<” •Ñ³ ÁÅ`ÒM::
- የወረዳ ቴክኒክ ቡድኑ ወቅታዊ የሆነ ክትትል እና ድጋፍ ያደርጋል፤ የተለዩ ጠንካራ እና ደካማ ጎኖችን ለቀበሌ ባለሙያዎች ግብረ-መልስ ይሰጣል፣
- የተቀላጠፈ የኤክስቴንሽን አገልግሎት ለመስጠት እንዲቻል የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ ህብረተሰብ በአሰራር መመሪያዎች መሰረት ለልማቱ ስራ እንዲደራጁ ይደግፋል፤ ተግባር ላይ ማዋላቸውን ይከታተላል፤ ውጤት ያስገኙ የአደረጃጀት ስራዎችንና ምርጥ ተሞክሮዎችን ለሌሎች ያስተላልፋል፣
- የአርብቶ አደር TWMÖ— T°ŸLƒ አስፈላጊ የውስጥ ቁሳቁስና የሰርቶ ማሳያ ግብዓቶች እንዲሟሉላቸው በማድረግ ¾T>Ÿ“¨’< YMÖ“-‹“ ¾W`„ TdÁ Y^-‹ u}²ÒË¨< SS]Á SW[ƒ Sc^ታተ¨<” ያረጋግጣል፤ ›eðLÑ>¨<” ¾,¡’>¡ °Ñ³ ያደርጋል'
- አርብቶ/ ŸòM ›`w„ ›Å\ uÓM ŸT>c^¨< ¾Ów`“ e^ u}ÚT] uÒ^ Y^-‹ LÃ •”Ç=WT^ ያነሳሳል፤ ያስተባብራል፣

16.1.4. የቀበሌ ግብርና ጽ/ቤት ኤክስቴንሽን ተግባርና ኃላፊነት

}Ö]'ታተ¨< ለkuK? Ów`“ ê/u?ƒ •Lò ¾J’ ከ 3-5 የቀበሌ ግብርና ልማት ባለሙያዎች/ሰራተኞች TለƒU ¾cwM MTƒ፣ ¾•”edƒ Hwƒ MTƒ፣ ¾}ðፕa Gwƒ ¾MTƒ፣ ›”ድ ረዳት ¾እ”edƒ Ö?“ vKS<Á እና ›”É ¾lw[ት Y^ ›Å^Ï ባለሙያን ታdu= uTÉ[Ó ቋሚ የኤክስቴንሽን አገልግሎት በሚሰጥበት አካባቢ ÃSÅvሉ:: በተጨማሪም አርብቶ አደሩ ግጦሽና ውሃ ፍለጋ ከቦታ ቦታ በሚንቀሳቀስበት ጊዜ በአካባቢው ካሉ ባለሙያዎች የኤክስቴንሽን አገልግሎት እንዲያገኙ ይመቻቻል፡፡
በዚህ መሰረት የቀበሌ Ów`“ MTƒ ê/u?ƒ ኃላፊዎች }Ö]'•ተ¨< K¨[Ç Ów`“ ê/u?ƒ •Lò J• ¾T>Ÿ}K<ƒ }Óv`“ •Lò'ƒ Ã•\•M::

- ›”É ¾kuK? ê/u?ƒ •Lò በስሩ ¾}SÅu< ¾MTƒ vKS<Á-‹”/ W^}™‹” Áe}vw^M Ãq×Ö^M'
- sT> –aÓ^S<” ŸMTƒ c^}™‹ ýaÓ^U Ò` uT××U uÒ^ ÁpÇM' ›ðîiT†¨<” ÃŸ•}LM፣ ይደግፋል፣ ÃÑSÓTM' k×Ã SõƒN? ¾T>Áh†¨<” K¨[Ç¨< ›`w„ ›Å` Ów`“ ê/u?ƒ Áe}LMóM'
- ወቅታዊ Y^-‹” KSŸ•}M በየጊዜው Š¡ K=eƒ uT²ÒËƒ KMTƒ W^}™‹ Ãc×M& የ›ðéçU ¨<Ö?~” u¨p~ Ã[ŸvM'
- K›`ብቶ አÅ` TWMÖ— T°ŸLƒ }Óv^†¨<” u›Óvu< እ”Ç=¨Ö< ÉÒõ Ãc×M'
- ¾MTƒ W^}™‹ °Ø[ƒ vKv†¨< ¾eMÖ“ Se¢‹ LÃ K›`ብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች ¾¡IKAƒ eMÖ“ Ãc×M'
- በአካባቢው የተገኙትን ምርጥ ተሞክሮዎችን ŸMማት ጣቢያ c^}™‹ Ò` uSJ” በማሰባሰብ ወደ ወረዳ ይልካል፤ ከወረዳ የሚወርዱትን ምርጥ ተሞክሮዎች ከልማት ጣቢያ ሰራተኞች ጋር በመሆን ያሰፋል፣
- ከወረዳ የሚመጡ የኤክስቴንሽን መልእክቶችን ለልማት ጣቢያ ሰራተኞች ያስተላልፋል ተግባራዊነቱን ይከታተላል፣
- ከወረዳ የቴክኒክ ቡድኑ ባለሙያዎች ጋር በየ15 ቀኑ አጠቃላይ የስራ እንቅስቃሴን በመስክ ይገመግማል፣
- በተሳትፎአዊ አሰራር መመሪያ መሰረት እቅድ እንዲዘጋጅ ለቀበሌው አገዛ ያደርጋል፤ የተዘጋጀውን እቅድ በማጠናቀር ወደ ወረዳ በወቅቱ እንዲደርስ ያደርጋል፤ የራሱንም እቅድ ያዘጋጃል፣
- በቀበሌ ደረጃ በአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ በሚዘጋጀው ቢዝነስ ፕላን ላይ የሙያ ድጋፍ ያደርጋል፣

16.1.5. የቀበሌ ልማት ሰራተኞች ተግባርና ኃላፊነት

¾MTƒ W^}™‹ ተጠሪነታቸው ከቴክኒክ አንጻር ለቀበሌው ግብርና ጽ/ቤት ኃላፊ ሆኖ የሚከተሉት ተግባርና ኃላፊነት ይኖራቸዋል፡፡

- የኤክስቴንሽን አገልግሎት የሚሰጠውን አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር ህብረተሰብ ማህበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊ እና ›"vu= ukM °¨<kf“ MUÉ መረጃዎችን በቤተሰብ ደረጃ በማሰባሰብ ጥቅም ላይ ያውላል፣

- የግብርና ልማት ፖሊሲ እና ስትራተጂን መሰረት በማድረግ ህብረተሰቡን ያሳተፈ እና የአካባቢውን እምቅ አቅም መሰረት ያደረገ አመታዊ እቅድ አዘጋጅቶ በወቅቱ ለቀበሌው ግብርና ጽ/ቤት ያስተላልፋል፣ በየወቅቱ እንደ ሁኔታው ተለዋዋጭነት እየከለሰ ተግባራዊ ያደርጋል፣

- አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች ቢዝነስ ፕላን በማዘጋጀት እንዲመሩ የስልጠና፣ የቴክኒክ እና የሙያ እገዛ በማድረግ እንዲተገበር ያደርጋል፣ በዚህም ተግባር የልማት ቡድን መሪዎችን፣ በቤተሰብ ውስጥ የሚገኙ ተማሪዎችን፣ የስራ ልምምድ ላይ ያሉ የቴክኒክ እና ሙያ ኮሌጅ ተማሪዎችን ያካተተ የሙያ ድጋፍ ያደረጋል፣

- በቀበሌ ደረጃ የኤክስቴንሽን አገልግሎቱን በተቀላጠፈ ሁኔታ ለመስጠት °Kታ©' dU”ታ©“ ¨`H© ýaÓ^U uÒ^ በT¨<×ƒ }Óv^© ያደርጋል'

- ¾›"vu=¨<” አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር %w[}cw ለልማት uT’ddƒ፣ በልማት ቡድን በማደራጀት፣ ምርት እና ምርታማነትን በማሳደግ ፕሮግራም ላይ እንዲሳተፉ ያደርጋል'

- የልማት ቡድኖች የግንኙነት አግባባቸውን እንዲያጠናክሩ አስፈላጊውን ምክር ይሰጣል፤ ውጤት ያስገኙ አደረጃጀቶችን ተሞክሮ ለሌሎች በማስተላለፍ እንዲሰፋ ያደርጋል፣

- አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች በልማት ቡድን አደረጃጀታቸው ተጠቅመው እርስ በእርስ በመማማር አቅማቸውን እንዲገነቡ የቅርብ እገዛ ያደርጋል፣

- የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮችን ምርት እና ምርታማነት ለማሳደግ የሚያስችሉ ግብአቶችን እና የተሻሻሉ አሰራሮች እንዲጠቀሙ ፍላጎት እንዲፈጠር ያደርጋል፡፡

- በአካባቢው የሚገኙ ምርጥ ተሞክሮዎችን መረጃ በማሰባሰብ ለቀበሌው ግብርና ጽ/ቤት ያቀርባል፣ ከላይ ተቀምሮ የሚቀርብለትን ምርጥ ተሞክሮ ለአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ ግንዛቤ በመፍጠር ያሰፋል፣

- አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ የገፀ እና የከርሰ ምድር ውሃን እንደ አንድ የማይታለፍ ግብዓት አድርጎ እንዲጠቀም ያደርጋል፣

- የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ ፍላጎትን vÑ“²u SMŸ< ›T^ß ¾,¡•KAÍ= ûŸ?Ðችን K}ÖnT>¨< %w[}cw እ”Ç=k`w ÁÅ`ÒM፣

- ለተግባር ስልጠና መርጃ ሊሆኑ የሚችሉ መሳሪያዎችን ያዘጋጃል፣ በተግባር የተደገፈ YMÖ“ ይሰጣል'

- ለሴቶች፣ ለወጣቶች፤ ለአካል ጉዳተኞችና ለኤች አይ ቪ ህሙማን }Ñu=¨<” fŸ<[f ¾cÖ ¾›?¡e,”i” ›ÑMÓKAf ይሰጣል'

- ¾›"vu=¨< ¾}ðØa Gwf MTf“ Øun እ”Ç=Ö“Ÿ` ህብረተሰቡን Ó”³u? uTeÚuØ የልማቱ ተጠቃሚ እንዲሆኑ ያደርጋል'

- በቀበሌው የሚገኙ አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮችን በስራ አፈጻጸማቸው በደረጃ በመለየት መረጃ ይይዛል፣ የቴክኖሎጂ አጠቃቀም ክፍተቶችን በማጥበብ ወደ ግንባር ቀደም አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር ደረጃ እንዲደርሱ ይሰራል፣

- የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩን õLÔf መሰረት የሞጁላር ስልጠና u}²ÒË¨< ¾Y`¯} fUI`f SS]Á SW[f u”Éð Ndw“ u}Óv` የ}ÅÑð እንዲሆን ያደርጋል፣

- በአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ የክህሎት ክፍተት መሰረት የአጫጭር ጊዜ ስልጠናዎች በተግባር ይሰጣል፣

- ስልጠናውን አጠናቀው የወጡ አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች በሰለጠኑበት ሙያ እንዲሰማሩ አስፈላጊውን ክትትል እና ድጋፍ ያደርጋል፣

- በአርብቶ አደር ማሰልጠኛ ማዕከላት sT> ›?Ó´u=i” ÁslTM& ÁÅ^ÍM'

- uÑuÁ }ðLÑ> ¾J’<“ u›"vu=¨< ¾T>S[~ ¨ÃU K=S[~ ¾T>‹K< ¾U`f ¯Ã’„‹” uSK¾fና upÅU }Ÿ}M uTekSØ እ”Ç=S[~ G<’@ታዎ‹” ÁS‰‰M& ¾ÑuÁ S[Í uTcvcw ለተጠቃሚው ያስተላልፋል'

- በአርብቶ አደር ማሰልጠኛ ማዕከላት ¾T>ÁŸ“¨ኑ ¾}Óv` SKTSÍ Y^ዎ‹ ተጨማሪ Ñu= የሚያስገኙ SJ“†¨<” በTeÑ”²w ትኩረት ሰጥተው እንዲተገብሯቸው ያደርጋል'

- ¾}KÁ¿ W`„ TXÁዎ‹” በመመሪያው መሰረት uT°ŸK< ¨<eØ TssU፣ ማካሄድ እና u›ðîiT†¨< LÃ ›eðLÑ>¨<” ¡ffM ÁÅ`ÒM፣

16.1.6. የልማት ሠራተኞች የሥራ ስምሪት

u›”É kuK? ›”É ¾አርብቶ አደር TcMÖ— T°ŸM Ã•^M:: u²=I T°ŸM 3-5 ¾MTƒ W^}™‹ TKƒU cwM MTƒ፣ ¾እ”edƒ dÃ”e፣ ¾}ðØa Hwƒ፣ [Çƒ ¾•”edƒ ጤናና ¾lw[ƒ Y^ Tlu^ƒ ›Å^Ï vKS<Áዎች ይመደባሉ፡፡ ነገር ግን የአካባቢውን የልማት አቅም፣ የመሬት አቀማመጥ እና የህዝብ አሰፋፈርን መሰረት ባደረገ መልኩ የልማት ሰራተኞቹ ቁጥር ሊጨምርም ይችላል፡፡ ተጠሪነታቸውም ለቀበሌው ግብርና ጽ/ቤት ኃላፊ ይሆናል፡፡¾MTƒ c^}™ቹም በTcMÖ— T°ŸK< ŸT>cÖ<ƒ ¾”Éð Hdw“ ¾}Óv` eMÖ“ u}ÚT] የSÅu— ¾›?¡e‚”i” ›ÑMÓKAƒ ukuK?¨< Kታkñƒ ›`w„/ŸòM ›`w„ ›Åa‹ Ãc×K<::

K²=I ›W^` ÁS‹ ²”É kuK?¨< ufeƒ kÖ“-‹ ÃŸðLM & እንደ አስፈላጊነቱም ከ 3 ሊበልጥ ይችላል:: Kእ Á”Ç”Æ kÖ“ ›”É ¾MTƒ c^}— uኃLò’ƒ ÃSÅvM:: የልማት ሰራተኞች በየሳምንቱ ከአንዱ ቀጠና ወደ አንዱ ቀጠና እየተዘዋወሩ የመስራት ፍላጎት ቢኖራቸውም ከውጤት አንጻር ግን የጎላ ጠቀሜታ የለውም፡፡ በመሆኑም ተዘዋውሮ መስራት ላይ ከሚታዩ ችግሮች የሚከተሉት ይገኙበታል፡-

- በአንድ ቀጠና ስራ ጀምረው ሳይጨርሱ ወደ ሌላው መሄዳቸው፣
- አንድን አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር እስከ መጨረሻው ተከታትለው ለውጤት ያለማብቃት፣
- አንድ የልማት ሰራተኛ በአንዱ ተሸፍኖ የማለፍ፣
- ስራውን በባለቤትነት ያለመያዝ /ተጠያቂነትን የማላላት ችግር/
- በስራ ውጤት ለመመዘን አስቸጋሪ መሆኑ፣
- ከአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ ጋር የጠበቀ ግንኙነት ለመመስረት አለማስቻል፣

ይሁን እንጂ በየዓመቱ ከቀጠና ቀጠና በመዘዋወር በቀበሌው በሙያቸው የኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት ይቻል ዘንድ ምቹ ሁኔታ መፍጠር ይገባል፡፡ረዳት የእንስሳት ጤና እና የህብረት ሥራ አደራጅ ባለሙያዎች ለሶስቱም ቀጠናዎች አገልግሎት ይሰጣሉ፡፡

በቀጠና ደረጃ የልማት ጣቢያ ሰራተኞች የሚያከናውኑዋቸው ተግባራት፡-

- የቀጠናውን መሰረታዊ እና ወቅታዊ መረጃ በማሰባሰብ ይይዛል፣
- የልማት ቡድኖችን ያደራጃል፤ያጠናክራል፣
- የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር የግል እና የልማት ቡድን ዕቅድ አሳታፊ በሆነ መልኩ እንዲታቀድ ያደርጋል፤ እንደ አስፈላጊነቱ ይከልሳል፣
- ከልማት ቡድን መሪዎች ጋር የልማት ቡድኖችን የእቅድ አፈጻጸም በየሳምንቱ እየገመገመ የቀጣይ ሳምንት የስራ ሰሌዳ በማዘጋጀት ይሰማራል፣
- በቀጠና ደረጃ የተገኙና ከወረዳ የሚቀርቡትን ምርጥ ተሞክሮዎችን በቀጠናው ወደሁሉም አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች እንዲሰፋ እና ልምድ ልውውጥ እንዲካሄድ ያደርጋል፣
- በቀጠና ውስጥ የሚካሄዱ የማስፋት ስራዎችን /በእንሰሳት፣ በሰብል እና በተፈጥሮ ሀብት/ ይከታተላል፤ይደግፋል፣
- በጋራ በሚሰሩ የልማት ስራዎች ላይ ቀጠናውን ያስተባብራል፣

በቀበሌ ደረጃ የልማት ጣቢያ ሰራተኞች የሚያከናውኗቸው ተግባራት

- መሰረታዊ እና ወቅታዊ መረጃ በጋራ በማደራጀት ይይዛሉ፣
- በየሙያቸው የምርጥ ተሞክሮ ማስፋት እና ሞጁላር ስልጠና ይሰጣሉ፣

- በሁሉም ቀጠናዎች የሚፈለጉ የሙያ ድጋፎችን ይሰጣሉ፣
- አመታዊ እቅድ ያዘጋጃሉ፤ እንደ አስፈላጊነቱ ይከልሳሉ፣
- የተገኙ ምርጥ ተሞክሮዎችን ያሰባስባሉ፤ ከነሙሉ መረጃቸው ያስተላልፋሉ፣
- በቀበሌው የተገኙ እና ከወረዳ የሚመጡትን ምርጥ ተሞክሮዎች ለማስፋት ለሁሉም አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች እንዲደርስ የልምድ ልውውጥ ያደርጋሉ፣
- በየሳምንቱ የእቅድ አፈጻጸማቸውን በጋራ እየገመገሙ የቀጣይ ሳምንት የስራ ሰሌዳ በማዘጋጀት ይሰማራሉ፣
- የተዘጋጀው እቅድ በተቀመጠለት የጊዜ ሰሌዳ መሰረት እንዲከናወን ያደርጋሉ፣
- የልማት ጣቢያ ሰራተኞቹ ከ°Kት YU]ታተ¨< ›ekÉV eKT>cT\ƒ kÖ" uአርብቶ አደር TcMÖ— ማእከል uSÑ–ƒ S[Í-‹" ÃKª¨×K<::

የልማት ጣቢያ ሰራተኞቹ በተመደቡበት ጣቢያ ተገኝተው ስራቸውን በአግባቡ መወጣታቸውን የቀበሌው ግብርና ጽ/ቤት ኃላፊ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፡፡ ከወረዳ እና ከወረዳ በላይ ባለው መዋቅር ወደ ልማት ጣቢያ ሰራተኞች የሚመጡ ማናቸውም የልማት ነክ ጉዳዮች በቀበሌ ግብርና ጽ/ቤት በኩል መተላለፍ ይኖርባቸዋል፡፡

16.1.7. በቀበሌ ውስጥ የሚኖሩ የኤክስቴንሽን አደረጃጀቶች

16.1.7.1. ቀበሌ የልማት ግብረ ኃይል

ukuK? Å[Í ¾T>ðçS¨<" ¾Ów`" Y^-‹ uª"'ƒ ¾T>ÁeðêS¨< ¾kuK?¨< ›S^` J• በቀበሌው አስተዳዳሪ cwdu='ƒ ከ11-13 ›vLƒ" Ákð }Ö]'~ KkuK?ው አመራር ¾J' ¾kuK? የልማት ግብረ-ኃይል ÃssTM::

•'Ꮳc<U:-

የቀበሌው አስተዳዳሪ	ሰብሳቢ
የቀቤ ግብርና ጽ/ቤት ኃላፊ	ፀሃፊ
¾kuK?ው Mማት W^}™‹(3-5)	›vM
¾kÖ" ተወካዮች (3)	›vM

የቀበሌ ህዝባዊ ማህበራት/ወጣት፣ሴት እና አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር/ (3)

አባል ÃJ"K<::

¾kuK? የልማት ግብረ-ኃይል ¾T>Ÿ}K<ƒ }Óv`" •Lò'ƒ Ã•\•M፡-

- ከቀጠና የሚመጣለትን እቅድ መሰረት አድርጎ የቀበሌውን ¾Ów`" ልማት °pÉ ያዘጋጃል'
- የእርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ ህብረተሰብ በግብርና ማስፋት ስራዎች እና በአካባቢው ልማት ላይ ንቁ ተሳታፊ እንዲሆን ግንዛቤ የማስጨበጥ እና ለልማት የንቅናቄ ስራዎችን ይሰራል፡፡

- ¾}Á²< ¾MTf ›p×Ý-‹" ¨Å Q´u< Ác`éM'
- ¾•kÆ Y^-‹ ላይ ግንዛቤ ÁeÚw×M'
- ²S"© የግብርና አሰራርን የሚከተል አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር •"Ç=ðÖ` ÁÅ`ÒM፣
- ŸeühLÃ²?i"" ÇÃy`eòŸ?i" ›"í` ¾kuK?¨< ¾MTf çÒ-‹" SK¾f" MTf LÃ •"Ç=¨<K< ÁÅ`ÒM፣

- ukuK? Å[í ›`w„/ŸòM ›`w„ ›Å` Ów¯„‹" እ"Ç=ÁÑ˜" እ"Ç=ÖkUv†¨< ለማድረግ ¾}Å^Ë ¾Ów¯f ›p`xf" Y`ßf ስራ ይሰራል፣
- የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር ማሰልጠኛ ማዕከል እና የልማት ጣቢያ ሰራተኞች መኖሪያ ቤት እንዲገነባ ያስተባብራል፣
- በአርብቶ አደር TWMÖ— T°ŸLf ለማሰልጠኛ የሚሆን በቂ መሬት እንዲኖር እና W`„ TdÁ-‹ እንዲቋቋሙ ያደርጋል፣
- በአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር ደረጃ ተሞክረው ውጤታማ የሆኑ ምርጥ ተሞክሮዎችን በቀበሌው እንዲሰፉ ያደርጋል፣
- በkuሌው uÓw`" e^ LÃ ukØታU J' uÉÒõ cß'f ¾}cT\ vKÉ`h-‹" uTc}vu` ¾}hK ›c}ªê* እንዲያበረክቱ ያደርጋል::
- የአርብቶ አደር ማሰልጠኛ ማእከላት ገቢ በአግባቡ ስራ ላይ መዋሉን ይቆጣጠራል፣
- የተፈጥሮ ሀብት እና የአካባቢ ጥበቃ ስራዎችን ያስተባብራል፣
- ለአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር ህብረተሰብ ተጨማሪ ገቢ ሊያስገኙ የሚችሉ ሥራዎችን በመለየት የሚለሙበትን ሁኔታዎች ያመቻቻል፣
- ሴቶችና ወጣቶች በግብርናው ዘርፍ በሥራ ዕድል ፈጠራ ተጠቃሚ እንዲሆኑ ያደራጃል፣ይደግፋል፣ያስተባብራል፣

16.1.7.2. የልማት ቡድኖች አደረጃጀት

የኤክስቴንሽን አገልግሎት አሰጣጡን ምቹ እና ተደራሽ ለማድረግ አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮችን በልማት ቡድኖች ማደራጀት ጠቀሜታው የጎላ ነው:: በዚህም መሰረት ›`w„/ŸòM ›`w„ ›Åa‹ u›T"˜ Ÿ10-15 ›v¨^/እT¨^-‹ vkñ ¾MTf u<É•‹ u›`w„/ŸòM ›`w„ ›Å\ õLÔf" በðnÅ˜'f ÃÅ^ÍK<:: አደረጃጀቱ የመኖሪያ አካባቢ ቅርበትን መሰረት ያደረገ ይሆናል:: ለምሳሌ u²=I ›Å[íËf Sc[f u›"É kuK? ¨<eØ 1000 አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች ቢኖሩን ከ66 እስከ 100 የልማት ቡድኖች ይኖራሉ:: የልማት ቡድኑ በግንባር ቀደም አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች የሚመራ ይሆናል:: እያንዳንዱ የልማት ቡድን 2 አመራር የሚኖሩት ሲሆን አንድ ሰብሳቢ እና አንድ ጸሓፊ በልማት ቡድን አባላቱ ይመረጣሉ::

¾MTf u<É" መሪዎች መምረጫ መስፈርት

- በግብርና ስራቸው ግንባር ቀደም የሆኑ እና ሙሉ ፓኬጅ በመጠቀም ለውጤት የበቁ፣
- በመልካም ስነ-ምግባራቸው በህብረተሰቡ ዘንድ የታወቁ፣
- ያገኙትን እውቀት እና ክህሎት ለሌሎች አር/ከፊል አርብቶ አደሮች ለማስተላለፍ ፍቃደኛ የሆኑ፣
- ›vLf ÁK<v†¨<" ‹Ó` ›cveu¨< KMTf W^}—¨< uTp[w SõfH@ ¾T>ÁðLMÑ< SJ" Ã•`v†ªM::
- በጸሐፊነት የሚመረጠው ግለሰብ ቢያንስ T"uw" Séõ ¾T>‹ል ቢሆን'

- ›ÇÇ=e ›c^a‹” KSkuM ð¥ጣን ¾J’< '
- ሃሳባቸውን የመግለጽ እና የሌሎችን ሃሳብ የመቀበል ችሎታ ያላቸው፣

¾u<É” }Ö]-‹ ¾›vLƒ” õLÑAƒ እና ተሳትፎ እ”Çይገድቡ Ø”no ¾}VLuƒ iffM TÉ[Ó እና አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የልማት ቡድን አባላቱ መሪዎቹን በሌላ እንዲተኩ የማድረግ መብት አላቸው፡፡

የልማት ቡድን አመራሮች ተግባር እና ኃላፊነት

- አባላትን ያሳተፈ እና የአካባቢውን የልማት አቅም ያገናዘበ የልማት ቡድን እቅድ እና የስራ የጊዜ ሰሌዳ በልማት ሰራተኞች በመታገዝ ያዘጋጃሉ፣ ተግባራዊ እንዲሆን ክትትል እና ድጋፍ ያደርጋሉ፡፡
- በሚሰጣቸው ድጋፍ መሰረት የቢዝነስ ፕላን ያዘጋጃሉ ሌሎች አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች እንዲያዘጋጁ ይደግፋሉ፣
- በልማት ሰራተኞች አማካይነት የሚቀርቡ መልዕክቶችን ለአባላት ያደርሳሉ፣ያወያያሉ እንዲሁም ከአባላት የሚነሱ ጉዳዮች ለልማት ጣቢያ ሰራተኞች ያቀርባሉ፣
- ስለ አባላቶቻቸውና አካባቢያቸው መሠረታዊ መረጃዎችን ይሰበስባሉ፣
- የአባላቱን የልማት እንቅስቃሴ ሪፖርት ለልማት ሠራተኞች ያደርሳሉ፣
- በጊዜ ሰሌዳው መሰረት ከልማት ሠራተኛው ጋር አጠቃላይ የተግባራትን አፈፃፀም በመገምገም እና የቀጣይ ተግባራትን አቅጣጫ እያስቀመጡ ይተገብራሉ፣
- አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች ፍላጎታቸውን እና የክህሎት ክፍተታቸውን መሰረት ባደረገ መልኩ እንዲሰለጥኑ የማነሳሳት እና የማበረታታት ስራ ይሰራሉ፣
- የቡድኑ አባላት በምርጥ ተሞክሮ በማስፋት ላይ በቂ ግንዛቤ ኖሯቸው የማስፋት ሥራ እንዲሰራ ያስተባብራሉ፣
- የልማት ቡድን አባላት በግብርና ማስፋት ላይ በስፋት እንዲሳተፉ ከግንባር ቀደም አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች ጋር የእርስ በእርስ የልምድ ልውውጥ እንዲያደርጉ ያስተባብራሉ፣
- ከአባላት መካከል በተለያዩ ምርጥ ተሞክሮ ፓኬጆች ለመሳተፍ ፍላጐት ያላቸውን መምረጥና ለልማት ሠራተኛው ያደርሳሉ፣

የሰብሳቢው ተግባር

- የልማት ቡድኑን ስብሰባ ይመራል፣
- የልማት ቡድኑን ወክሎ ስብሰባዎች ላይ ይሳተፋል፣
- የልማት ቡድን አመራሮች ተግባራቸውን በአግባቡ መወጣታቸውን ይከታተላል፣
- የልማት ቡድኑን የእቅድ አፈጻጸም ሪፖርት ለልማት ሰራተኛው ይልካል፣

የፀሐፊው ተግባር

- ሰብሳቢው በማይኖርበት ሰዓት ተክቶ የማስተባበር ሥራውን ይሠራል፣
- በልማት ሰራተኞች አማካይነት የሚመጡ መልዕክቶችን ለአባላቱ በንባብ ያሰማል፣
- ከልማት ቡድኑ የተሰበሰቡ መረጃዎችን በጽሁፍ አዘጋጅቶ ያስቀምጣል፣ ሲፈለግም ለተጠቃሚ ይሰጣል፣

የልማት ቡድን አባላት ተግባር እና ኃላፊነት

- በሌሎች እና በአካባቢያቸው በአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር ደረጃ ተሞክረው ውጤታማ የሆኑ ምርጥ ተሞክሮዎችን እንደ ፍላጐታቸው በራሳቸው የስራ ቦታ ይተገብራሉ፣ ለሌሎች አባላትም ያሳውቃሉ፤ የልምድ ልውውጥ ያደርጋሉ፣
- የገፀ እና የከርሰ ምድር ውሃን እንደ አንድ የማይታለፍ ግብአት አድርገው ይጠቀማሉ፣
- በተናጠል ሊወሰዱ የማይችሉ ቴክኖሎጂዎችንና ግብዓቶችን በጋራ ይጠቀማሉ፣

- በጋራ የሚሠሩ የአካባቢ ልማት ሥራዎችን ያከናውናሉ፣
- በቋሚ ፕሮግራማቸው መሰረት በአጠቃላይ ተግባሮቻቸው አፈፃፀም ዙሪያ በጋራ ይገመግማሉ፣
- በጋራ ተሰባስበው ዓመታዊ ዕቅዳቸውን በግል እና በጋራ በማውጣት እና እንደ አስፈላጊነቱ በመከለስ በትክክለኛ የጊዜ ሰሌዳው መሰረት ይተገብራሉ
- በጋራ የተላለፈ ውሳኔ፣ የቡድኑን መመሪያና ደንብ ያከብራሉ፣
- በቡድን ሰብሳቢው የሚሰጣቸውን ተግባራት ይፈጽማሉ፣
- በልማት ሠራተኛው ወይም በቡድን መሪው የሚጠየቁ መረጃዎችን ይሰጣሉ፣

16.2. እሴት የሚጨምር ስራን እና ቴክኖሎጂን መሰረት አድርገው የሚደራጁ የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች ቡድን

አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ የሚያመርተውን ምርት እሴት በመጨመር ለገበያ ማቅረብ እንዲችል የስልጠናና የምክር አገልግሎት ሊሰጥበት የሚችል የኤክስቴንሽን አቀራረብ መሆን ይኖርበታል፡፡ ምክንያቱም አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ ምርት ቢያመርትም በምርቱ ላይ እሴት በመጨመር ገበያ እንዲያገኝ ካልተደረገ ከግብርናው ክፍለ ኢኮኖሚ ተጠቃሚ አይሆንም፡፡ ስለዚህ የተሻለ ተጠቃሚ ለመሆን የተወሰኑ የህብረተሰብ ክፍሎች (አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች፣ ሴቶች፣ ወጣቶች እና መሬት አልባ የገጠር ነዋሪዎች) በምርት እሴት መጨመር ስራ ላይ እንዲሰማሩ ማገዝ ሌላው የኤክስቴንሽን አገልግሎት ሊከተለው የሚገባ አካሄድ ሊሆን ይገባል፡፡

አንዳንድ የህብረተሰብ ክፍሎች በምርት እሴት መጨመር ስራ ላይ ከመስራት ባሻገር በተናጠል ሊያገኙ እና ሊጠቀምባቸው የማይችሉ ቴክኖሎጂዎችን በቡድን በመደራጀት እና ለተጠቃሚ አርብቶ አደሮች በኪራይ በማቅረብ የተሻለ ቴክኖሎጂ ተጠቃሚ እንዲሆኑ ከማገዙም በላይ የኪራይ አገልግሎት የሚሰጡ የህብረተሰብ ክፍሎች የመተዳደሪያ የስራ ዋስትና እንዲያገኙ ይረዳል፡፡

በቡድን ተይዘው አገልግሎት ሊሰጥባቸው ከሚችሉ ቴክኖሎጂዎች ውስጥ፡-

አግሮ ፕሮሰሲንግ ወይም እሴት በመጨመር ሊሰሩ ከሚችሉ ስራዎች ውስጥ፡-

- ወተት ማቀነባበር
- ማር ማጣራት እና ማሸግ
- ዓሳ ማቀነባበር
- ስጋ ማቀነባበር
- መኖ ማቀነባበር
- ቆዳና ሌጦ ማቀነባበር
- ዘይት መጭመቅ
- ሩዝ መፈልፈል ወ.ዘ.ተ

የድህረ ምርት ቴክኖሎጂዎች

- ሳር ማጨጃና ማሰሪያ ማሽኖች
- የወተት ማቀነባበሪያ ማሽኖች
- የማር ማጣሪያና ማሸጊያ ማሽን

- ስጋ ማቀነባበሪያ ማሽኖች
- መኖ ማቀነባበሪያ ማሽኖች
- ቆዳና ሌጦ ማቀነባበሪያ ማሽኖች
- ዓሳ ማቀነባበሪያ
- ዘይት መጭመቂያ ማሽኖች
- መውቂያዎች
- መፈልፈያዎች
- ወፍጮ...ወዘተ

ስለዚህም የኤክስቴንሽን አገልግሎት አቀራረቡ በተግባር እንዲውል የሚከተሉት ተግባራት መከናወን አለባቸው፡፡

1. ኤክስቴንሽን አገልግሎት የሚሰጡ የቀበሌ ባለሙያዎች በቀበሌያቸው ውስጥ እሴት የመጨመር ስራ ሊሰራባቸውና የተሻለ ገበያ ሊያስገኙ የሚችሉ የምርት ዓይነቶችን መለየት፣
2. በአካባቢው ከፊል አርብቶ አደሩ በተናጠል ሊያገኛቸው የማይችሉ ግን ደግሞ አቅራቢ ቢገኝ በኪራይ ሊጠቀሙባቸው የሚችሉትን ቴክኖሎጂዎችን መለየት፣
3. ከላይ በተራ ቁጥር 1 እና 2 በተጠቀሱት የስራ ዘርፎች ሊሰማሩ የሚችሉ የህብረተሰብ ክፍሎች /አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች፣ ሴቶች፣ ወጣቶች፣ መሬት አልባዎች/ መለየት፣
4. የተለዩትን ተጠቃሚዎች ወደዚህ ስራ እንዲሰማሩ መቀስቀስ፣ ማወያየት እና ስራውን እንዲጀምሩ ማማከር፣
5. ፍቃደኛ የሆኑትን ለይቶ በቡድን ማደራጀት፣
6. በቡድን ለተደራጁ የህብረተሰብ ክፍሎች የስራ መስክ ለይቶ የክህሎት ስልጠና መስጠት፣
7. ግብአትና ብድር ሊያገኙ የሚችሉበትን ሁኔታ ማመቻቸት፣
8. ለቡድን አባላቱ ስለ ቢዝነስ ፕላን አሰራር ማሰልጠን እና አዋጭነቱን እንዲያምኑበት ማድረግ፣
9. በቡድን ሲደራጁ ከ20 ባይበልጡ የተሻለ ይሆናል፣
10. ለቡድኑ አባላት የክህሎት ስልጠና መስጠት፣
11. በቡድን የተደራጁ አባላት የራሳቸውን የመተዳደሪያ ደንብ እንዲያወጡ ማድረግ፣
12. እሴት በሚጨምር ስራ ላይ ለሚሰማሩም ሆነ አንድን ቴክኖሎጂ በማከራየት ለሚሰማሩ ቡድኖች የገበያ እና ሌላም መረጃ የሚያገኙበትን መንገድ ማመቻቸት፣
13. የሚደራጁት ቡድኖች በሂደት ወደ ህጋዊ ማህበር ሊሸጋገሩ እንዲችሉ መደገፍ፡፡

16.3. ሴቶችን በቡድን ማደራጀት

የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር c?„‹ uÓw`“ እ”penc? ¨<eØ Ñ<MI ›e}ªê* u=•^†¨<U kÅU c=M u’u\ƒ ¾›?¡e,”i” e`¯„‹ በባህላዊ ተፅእኖ፣ በግንዛቤ፣ በመረጃ እጥረትና በስራ ጫና ምክንያት }Ñu=¨<” ›ÑMÓKAƒ ›LÑ–<U:: Ãl” ክፍተት

KSS<Lf“ c?„‹ ¾T>Áu[¡~f” ›e}ªê* u²S“© ¾›S^[f ²È KTÖ“Ÿ` ብሎም ሙሉ በሙሉ የኤክስቴንሽን አገልግሎት ተጠቃሚ ለማድረግ እና በልማቱ ላይ ያላቸውን ተሳትፎ አጉልቶ ለማውጣት uu<É” ማደራጀት ተገቢ ነው::

የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሩ እማወራዎችና ባለትዳር ሴቶች በልማት ቡድን በማደራጀት በልማት ስራው ላይ ባለቤትና በኤክስቴንሽን አገልግሎቱም ተደራሽ እንዲሆኑ ማድረግ ያስፈልጋል፡፡ ከዚህም ባሻገር በሴቶች ላይ ሊደርስ የሚችለውን ባህላዊ ተፅእኖ ተቋቁመው በሚፈልጉት የልማት መስክ በመሰማራት የምግብ ዋስትናን ለማረጋገጥ የበኩላቸውን አስተዋፅኦ እንዲያበረክቱ ለማብቃት ነው፡፡

u²=IU SW[f u¾kÖ“ው ¾}SÅu< ¾MTf W^}™‹ ›eðLÑ>ው” pckd uTÉ[Óና ግንዛቤ በማስጨበጥ ፍላጎት ላላቸው c?„‹ ¾T>Ÿ}K<f” ÉÒö‹ ÁÅ`ÒK<::

- ¾Ñu= TeÑ— ¾T>J” አቅም እና ፍላጎትን ያገናዘበ፣ ጊዜ እና ጉልበትን የሚቆጥቡ ተስማሚ ,¡•KAÍ=-‹” uTðLKÓ ተመሳሳይ የቴክኖሎጂ ፍላጎት ያላቸውን በማደራጀት }ÖnT> እ”Ç=J’< TÉ[Ó'
- የምርጥ ተሞክሮዎች እና የአሰራር eM„‹ }ÖnT> እንዲሆኑ ማድረግ፣
- KMTf T’q ŸJ’< Ôĺ=“ %EL k` ›W^a‹ uSLkp ¾MTf }ÖnT> •ንÇ=J’<፣ %ብረተሰቡ Kc?„‹ ÁKው” T>³“© ÁMJ’ ›SK"Ÿf እንዲቀረፍ ›eðLÑ>ው” Ó”³ቤ SõÖ`'
- Ñ<Muታ†ው”“ °ውkታ†ው” uTስ}vu` ¾Ò^ ‹Óa‰†ው” uÒ^ Sõታf እ”Ç=‹K< ÉÒõ TÉ[Ó'
- uûŸ?Ï“ በVጁL` eMÖ“-‹ እŸ<M }dታò“ }ÖnT> እንዲሆኑ ማድረግ'

16.4. ወጣቶችን በቡድን ማደራጀት

የአርብቶ/ከፊል አርብቶ አደር ¨×„‹ u}KÁ¿ Ñu= TeÑ— ¾MTf ²`ö‹ }dታò እ”Ç=J’< uTÉ[Ó •^d†¨<” ¾T>‹K<uf G<’@@• በTS‰†f የኤክስቴንሽን አገልግሎት ተጠቃሚ እንዲሆኑ ማድረግ ›eðLÑ> ’¨<:: eKJ’U ለT>Ÿ}K<f ተግባራት fŸ<[f cØ„ S”kdke ÃÑvM::

- የሚሳተፉበትን ¾Ñu= TeÑ— አማራጮችን በመለየት የቴክኖሎጂ ፍላጎታቸውን መሰረት ባደረገ መልኩ በቡድን በማደራጀትና ስልጠና በመስጠት የመስሪያ ቦታና wÉ` ¾T>ÁÑኙuf” S”ÑÉ በማመቻቸት የኤክስቴንሽን አገልግሎት ተጠቃሚ ማድረግ፣
- eKT>•\uf ›"vu= ¾Ò^ Ó”³u? •”Ç=•^†¨<“ ›"vu=Á†¨<” uTMTf“ uSÖup H>Åf ¨<eØ እ”Ç=d}ñ KTÉ[Ó ግንዛቤያቸውን ማሳደግ'
- ዕ¨<kታ†¨<”' ክህKAታ†¨<”“ Ñ<Muታ†¨<” uTe}vu` ¾Ò^ ‹Óa‰†¨<” uÒ^ KSõታf እ”Ç=‹K< የተሳትፎ አቅማቸውን ማጠናከር'
- ¾Ñu= TeÑ— –aË¡„‹” u^d†¨< õLÔf“ }dfö አዘጋጅተው }Óv^© እንዲያደርጉ እገዛ ማድረግ:: ለምሳሌ :-

- ✓ ለአካባቢው የሚያስፈልጉ ግብአቶችን ማቅረብ፣
- ✓ የአካባቢ ምርቶችን እሴት በመጨመር ወደ ገበያ ማቅረብ፣
- ✓ የእንሰሳት ፓኬጆችን መጠቀም፣ ወዘተ..

- ¾Wb†ውን Y^-‹ በK?KA‹ እንዲጎበኙ እና ¾MUÉ M¨<¨<Ø በማድረግ ማስፋት'
- ›eðLÑ> S[Í-‹” •”Ç=ÁÑ–< TÉ[Ó “†ው::

17. የማበረታቻ ሥርዓት መፍጠር

በየደረጃው የሚገኙ ፈጻሚ አካላት የውድድር መንፈስን በመፍጠር የስራ ተነሳሽነትን በማሳደግ የኤክስቴንሽን አገልግሎት አሰጣጡን ውጤታማ ለማድረግ ትኩረት ሊሰጠው የሚገባ ጉዳይ ነው፡፡

የማበረታቻ ስርዓት ውጤታማ ስራ የሰራ የሚበረታታበት ያልሰራ ደግሞ መንፈሳዊ ቅናት አድሮበት የሚነሳሳበት ሁኔታን በማጎልበት የተሻለ ውጤት የሚመዘገብበት አሰራር ነው፡፡ ለዚህም በየደረጃው ለሚገኙ የግብርና ባለሙያዎች እና የልማት ጣቢያ ሰራተኞች የላቀ ውጤት ማስመዝገብ ይችሉ ዘንድ የማበረታቻ ስርዓት ተግባራዊ ሊደረግላቸው ይገባል፡፡

ማበረታቻዎቹ የገንዘብ፣ የማቴሪያል፣ የምስክር ወረቀት፣ የደረጃ እድገት፣ የትምህርት እድል እና የቦታ ዝውውር ወ.ዘ.ተ ሆኖ በየደረጃው በአግባቡ የሚተገበር ይሆናል፡፡

18. የክትትል ድጋፍና ግምገማ ስርዓት

¾¡ffM“ ÓUÑT¨< Y`¯ƒ }dfö›© ¾J’“ uአðéçS<U H>Åƒ ላይ ሁሉንም ባለድርሻ አካላት Á"}} ÃJ“M:: የኤክስቴንሽን ሥርዓት በየጊዜው እያደገ ከሚመጣው አጠቃላይ ፍላጎትና ተለዋዋጭ ሁኔታ ጋር እየታየና እየተገመገመ መሻሻል የሚገባው ሲሆን በሚደረገው የግምገማ ውጤት መሰረት ማስተካከያ እርምጃ የሚደረግበት ሁኔታ ይኖራል፡፡ÃlU ¾¡ffM“ ¾ÓUÑT G<’@ታ uG<Kƒ S”ÑÉ K=ታÃ Ã‹LM:: ›”Å—¨< u›ðéçU Å[Í በየወቅቱ የሚደረገውን ክትትል መሰረት በማድረግ የሚካሄድ c=J” G<K}—¨< Y`¯~ u›ÖnLÃ ¾T>ÑSÑUuƒ ’¨<::

18.1. የክትትልና ግምገማ ዓላማ

¾›?¡e,”i” Y`¯~” KS}Óu` uT>Å[Ñ¨< H>Åƒ ¾T>ÁÒØS< ‹Óa‹” KÃ„ ›e†"DÃ ኢ`Uƒ KS¨<cÉ“ KTe}"ŸM'

- Ÿተቀመጠው Ów ›”é` U” ÁlK< እንደተሳካ ለመለየት፣
- የክትትሉንና ¾ÓUÑT¨<” ውጤት በየደረጃው< uTd¨p uk×Ã አፈፃፀ ›ðéçU °`Uƒ KS¬cÉ “†¨<::

ስለሆነም ክትትሉና ÓUÑT¨< uT>"H@Éuƒ ¨pƒ ŸLÃ የተጠቀሱት ነጥቦች ከቁልፍ የአፈጻጸም ›SLካቾች ›"DÁ S"H@É ›Kuƒ:: መeð`„‡U ¾¨Ö<ƒ” •pÊ‹ SW[ƒ uTÉ[Ó u¾Å[Í¨< ክትትልና ÓUÑT¨<” uT>ÁŸ“ው’¨< u<É” ›T"Ã’ƒ uT>²Òጁ SÖÃq‹ና በየወቅቱ በሚካሄዱ የመስክ የቅርብ ክትትል ይተገበራል::

18.2. ክትትል እና ድጋፍ

የአፈጻጸም ክትትልና ድጋፍ የሚካሄደው በየደረጃው ባሉ በተለያዩ አካላት ሲሆን በእቅድ ክንውን ላይ ያተኮረ ብቻ ሳይሆን በዋናነት በየደረጃው ያለውን ፈጻሚ አካል ሁለንተናዊ አቅም የሚገነባ ይሆናል፡፡ ለዚህም፡-

- በመጀመሪያ ክትትል የሚደረግባቸውንና ድጋፍ የሚሰጥባቸውን ወቅታዊ ስራዎችና ቦታዎች መለየት፣
- የመከታተያና የድጋፍ ቼክሊስት ማዘጋጀት፣
- እስከ ቀበሌ ድረስ በመውረድ የተሻለ አፈጻጸም ያለውን አበረታትቶ ያሉትን ክፍተቶች መሙላት፣ ግብረ-መልስ መስጠትና የቀጣይ አቅጣጫ ማስቀመጥ፣
- በስራ የተሰማራው ቡድን ከመስክ መልስ አጭር ሪፖርት አቅርቦ ውይይት ከተደረገበት እና መፍትሔ ከተሰጠ በኋላ ግብረ መልስ ለሚመለከታቸው ይላካል፣

18.2.1. በየደረጃው የሚደረገው የክትትል እና ድጋፍ ስርዓት

18.2.1.1. በቀበሌ ደረጃ

- የልማት ቡድን መሪዎችን በሳምንት አንድ ጊዜ በማግኘት የባለፈውን ሳምንት እቅድ አፈጻጸም በመገምገም እና በቀጣይ ሳምንት ስራዎች እቅድ ላይ ስምምነት ላይ ይደርሳሉ፣
- በጋራ ባስቀመጡት የጊዜ ሰሌዳ መሰረት የአርብቶ አደር ማሰልጠኛ ማዕከላት የሞጁላር ስልጠና መስጠት በጀመሩበት ማዕከል በሳምንት ሶስት ቀናት በስራ ቦታ ተገኝተው ስራዎችን የሚደግፉ ሲሆን የሞጁላር ስልጠና ባልተጀመረባቸው ቀበሌዎች በሳምንት አምስት ቀን በስራ ቦታ ላይ ድጋፍ ያደርጋሉ፡፡ ከዚህም በተጨማሪ ሌሎች አርብቶ/ከፊል አርብቶ አደሮች የግንባር ቀደም አርብቶ /ከፊል አርብቶ አደሮችን አርአያ በመከተል እየሰሩ መሆናቸውን ትኩረት በመስጠት በየወቅቱ በመከታተል ያረጋግጣሉ፡፡
- የቀበሌ ግብርና ጽ/ቤት ኃላፊዎች ቢያንስ በሳምንት አንድ ጊዜ በቀጠና በመገኘት አስፈላጊውን የሙያ እገዛ በማድረግ አፈጻጸሙን በጋራ በመገምገም ለወረዳ ሪፖርት የሚያደርጉ ሲሆን ከአቅማቸው በላይ ለሆኑ ጉዳዮች ከወረዳ ባለሙያዎች ድጋፍ ይጠይቃሉ፣

18.2.1.2. በወረዳ ደረጃ

የቀበሌ የልማት ጣቢያ ሰራተኞችና የልማት ቡድኖች በአግባቡ ስራቸውን እያከናወኑ መሆኑን ለማረጋገጥ የወረዳ የግብርና ባለሙያዎች ቡድን ቢያንስ በወር ሁለት ጊዜ በአንድ በቀበሌ በመገኘት አስፈላጊውን ድጋፍ እና ክትትል ያደርጋሉ፡፡ ለምሳሌ በአንድ ወረዳ በአማካይ 20 ቀበሌዎች ቢኖሩ እና እነዚህን ቀበሌዎች በወር ሁለት ጊዜ ለማዳረስ በወረዳ የተደራጀውን የባለሙያዎች ቡድን በዋናኛነት የሰብል፣ እንስሳት፣ ተፈጥሮ ሀብት እና የኮሙኒኬሽን ባለሙያዎችን ባካተተ መልኩ በአራት ንዑስ ቡድን ከፍሎ እንዲካሔድ ቢደረግ በወረዳው ውስጥ ያሉ ሁሉም ቀበሌዎች በአምስት ቀን ውስጥ ለመሸፈን ያስችላል፡፡ ይኸውም አንድ የባለሙያዎች ንዑስ ቡድን በቀን አንድ ቀበሌ በመድረስ አምስት ቀበሌዎችን የመደገፍ አቅም ይኖረዋል፡፡ በዚህ የክትትል አግባብ በወር ሁለት ጊዜ እገዛ ያገኛሉ፡፡ ለዚህ ስራ በዋናነት ትራንስፖርት እና በጀት መመቻቸት ይኖርባቸዋል፡፡

18.2.1.3. በክልል ደረጃ

የክልል ባለሙያዎች ቡድን የዞኑን ብዛት ማዕከል ባደረገ መልኩ ቢያንስ በሁለት ንዑስ የባለሙያዎች ቡድን በመከፋፈል በክልሉ ውስጥ ያሉትን ሁሉንም ዞኖች፣ ልዩ ወረዳዎች እና በተመረጡ ወረዳዎች እና ቀበሌዎች በመስክ በመገኘት አስፈላጊውን ክትትል እና ድጋፍ ያደርጋል፡፡

እንዳስፈላጊነቱ የተወሰኑ ዞኖችን፣ ወረዳዎችን እና ቀበሌዎችን በመምረጥ የድጋፍና ክትትል ስራዎችን በማካሄድ ግብረ-መልስ ሰጥቶ ስራውን ያጠናቅቃል፡፡ ይኸው አሰራር በየሶስት ወሩ (በየሩብ ዓመቱ) የሚከናወን ይሆናል፡፡

18.2.1.4. በፌደራል ደረጃ

የፌደራል ባለሙያዎች ቡድን እንዳስፈላጊነቱ በንዑስ ቡድን በመክፈል በየሶስት ወሩ በተመረጡ ክልሎች፣ ዞኖች፣ ወረዳዎች እና ቀበሌዎች በመገኘት የቴክኒክ ድጋፍ፣ ክትትል እና ግምገማ ያደርጋሉ፡፡ በየደረጃው ያሉ ስራዎችን ገምግሞ እና ግብረ-መልስ ሰጥቶ ወደ ክልል በመመለስ የክትትል እና ድጋፍ አፈጻጸም ሪፖርቶች የግብርና ከፍተኛ አመራሮች እና የክልል የስራ ኃላፊዎች በተገኙበት ግብረ-መልስ በመስጠት አጠቃላይ ውይይት አድርጎ ስራውን ያጠናቅቃል፡፡ በፌደራል ደረጃም በተመሳሳይ የስራ ሃላፊዎችና ባለሙያዎች በተገኙበት የክትትልና ድጋፍ ሪፖርቱ ተገምግሞ ለክልሎች ግብረ መልስ በወቅቱ ይላካል፡፡

18.3. *የሥራ አፈጻጸም ግምገማ*

ÓUÑT በሚደረግበት ¨pf መታየት ያለባቸው ጉዳዮች፡-

- uታkÅ¨< SW[f የተከናወኑ ተግባራት U” ¨<Ö?f አስገኙ፣
- U” Ö”"^ እና ደካማ ጎኖች •”Å’u\፣
- የኤክስቴንሽን አገልግሎት ስርዓቱ ¯KT¨<”“ Óu<” SU•~፣
- በየደረጃው የተሰጠው ክትትል እና ድጋፍ በአግባቡ መከናወኑ፣
- የልማት አካላት የስራ ኃላፊነታቸውን በአግባቡ መወጣታቸው፣
- ትምህርት የተወሰደበትና K¨Åò~ የፍትሄ አቅጣጫ የተቀመጠለት ስለመሆኑ ¨.².}. ናቸው፡፡

የስራ አፈጻጸም ÓUÑTው በሚከተለው አግባብ የሚከናወን ይሆናል፡-

- የልማት ቡድን መሪዎች ከልማት ቡድን አባላት ጋር በወቅታዊ የስራ እንቅስቃሴ ላይ በሳምንት አንድ ቀን በሚመቻቸው እና ስራቸውን በማይሻማ መልኩ በመገናኘት ስለ ስራዎቻቸው ይወያያሉ፣
- በቀጠና ደረጃ የልማት ጣቢያ ሰራተኞች እና የልማት ቡድን መሪዎች በየሳምንቱ በመገናኘት ስራዎቻቸውን ይገመግማሉ፣
- በቀበሌ ግብርና ጽ/ቤት ደረጃ የጽ/ቤት ኃላፊውና የልማት ጣቢያ ባለሙያዎች በሳምንት አንድ ጊዜ ስራዎቻቸውን ይገመግማሉ፣

- በቀበሌ ደረጃ የልማት ጣቢያ ሰራተኞች፣ የልማት ቡድን አመራሮች፣ የቀበሌ የልማት ግብረ ኃይል ጋር በመሆን በየወሩ ስራዎቻቸውን ይገመግማሉ፣
- በወረዳ ደረጃ የወረዳ ባለሙያዎች በወር አንድ ጊዜ ስራዎቻቸውን ይገመግማሉ፣
- በወረዳ ደረጃ የወረዳ ባለሙያዎች፣ የወረዳ የልማት ኮሚቴ፣ የቀበሌ ግብርና ጽ/ቤት ኃላፊዎች ባሉበት በየወሩ ይካሄዳል፣
- በክልል ደረጃ በየሶስት ወሩ፣ የዞንና የልዩ ወረዳ ግብርና ኃላፊዎችን እንዲሁም የክልሉ የልማት ኮሚቴን በማሳተፍ የሚካሄድ ይሆናል፣
- በፌደራል ደረጃ የክልል ግብርና ቢሮ ኃላፊዎችን እና የኤክስቴንሽን የስራ ሂደት መሪዎችን ባሳተፈ መልኩ በአመት አንድ ጊዜ የሚከናወን ይሆናል፣

19. የሪፖርት ቅብብሎሽ ስርዓት

በየደረጃው ከሚደረግ የክትትል እና ድጋፍ በተጨማሪ የሪፖርት ቅብብሎሹ ትኩረት ሊሰጠው ይገባል፡፡

- ሪፖርቱ በእውነታ ላይ የተመሰረተና የተሰሩ ስራዎችን ብቻ መያዝ ስለሚኖርበት በሚመለከታቸው ኃላፊዎች እየተረጋገጠ የሚተላለፍ መሆን ይኖርበታል፣
- የመሰረታዊ መረጃዎች በየሩብ ዓመቱ በፁሁፍ ወይም በኢሜል ሪፖርት ይደረጋል፣
- የእቅድ ክንውን አፈጻጸም ሪፖርት በየደረጃው በየወሩ በኢሜል ወይም በጹሁፍ ይቀርባል፣

20. አስቸኳይ ምላሽ የሚፈልጉ ክስተቶች /የእንስሳትና የዕፅዋት የተባይ እና የበሽታ ክስተት፣ ግብአት ፍላጎት፣ የተፈጥሮ እና ሰው ሰራሽ አደጋዎች…ወ.ዘ.ተ../ በየደረጃው በየሳምንቱ በስልክ እና በፋክስ ይቀርባሉ፣ ትርጓሜ

**<u>Y`¯ƒ</u>** ¥lT ¾}KÁ¿ ”®<e ›"Lƒ” ›"„ ¾Á² ⶈ’²=l ”®<e ›"Lƒ L† L† Ów›„‹” }ÖpS¨< ¾}KÁ¿ }Óv^ƒ” uTŸ“¨” KÓw eŸ?ƒ uÒ^ ¾T>”kdkc<uƒ S`l“ t-ÃqEnT“ pÅU }Ÿ}L©’ƒ ÁK¨< ”Ç=G<U bmStUB‰êE GNß#nT xNÇ N;#S xµL ll@§ý N;#S xµL ý-@¬¥nT xãN¬êEM çn xl#¬êE xStê}å Ãlý £dT ’¨<::

<u>አርብቶ አደር ማለት</u>፡-ኑሮው/መተዳደሪያው ከሃምሳ ፐርሰንት በላይ በእንስሳት እርባታ ላይ የተመሰረተ ግለሰብ/ሰው ማለት ነው፡፡

<u>ከፊል-አርብቶ አደር ማለት</u>፡-ኑሮው/መተዳደሪያው ሃምሳ ፐርሰንት በእንስሳት እርባታ ላይ የተመሰረተ ግለሰብ/ሰው ማለት ነው፡፡

<u>መልካም ተሞክሮ</u> ማለት በአርብቶ/ከፊልአርብቶ አደር ደረጃ ተተግብረው ከተለመደው ምርታማነት የተሻለ ውጤት ያስገኙ ቴክኖሎጂዎች ወይም አሰራሮች ማለት ነው

<u>መልካም ተሞክሮ መቀመር</u> ማለት ከላይ የተገለጹትን ተሞክሮዎች እና ውጤታማ አሰራሮች ያለፉበትን ሂደት ለማስፋት አመቺ በሆነ መልኩ ማዘጋጀት ማለት ነው፡፡

21. ዋቢ ሰነዶች

1. Ethiopia livestock master plan August 2015, Addis Ababa Developed by the LMP team for the Ministry of Agriculture, Livestock Resources Development Sector

2. የኢትዮጵያ ግብርና ኤክስቴንሽን ስትራቴጂ ግንቦት 2011 ዓ.ም አዲስ አበባ

3. በግብርና ሚኒስቴር የግብርና ኤክስቴንሽን የዕትዕ ሁለት ግምገማ እና የቀጣይ 10 ዓመት

ዕቅድ ህዳር 2012 ዓ.ም.

4. በእንስሳትና ዓሳ ሀብት ሴክተር ዕትዕ II (ከ2008-2012).